TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 37 (1544) 1979 RUGSĖJIS - SEPTEMBER 13 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 30 ct.

Garbė ir gėda

Su rugsėjo mėnesio pradžia atgyja atostogavusios mokyklos — prisipildo krykštaujančio jaunimo, kuriam rūpi ateitis. Per mokyklą veda kelias į šviesesnį gyvenimą. Nevisuomet jis būna lengvas, bet jo vaisiai malonūs. Sukauptų vertybių mokykloje turtas yra ne našta, o sparnai, nešą gyveniman. Deja, mokykloje nevienam jie atrodo sunkūs, slėgią žemyn. Dėlto atsiranda mokinių, ypač studentų, kurie meta mokslą ir panūsta jieškoti lengvesnio kelio. Patirtis betgi rodo, kad tai apgaulingas posūkis. Tai, kas lengva dabar, pasidaro sunku ateityje. Tas, kuris neištveria mokyklos suole, patenka į klystkelius, vedančius ne į žmonišką gyvenimą, o į nužmogintą siautėjimą, kuris baigiasi visišku nusivylimu ir savęs sunaikinimu, jei laiku negrįžtama į tikrąjį kelią. Tokio tipo mokinių bei studentų, vadinamų "dropouts", netrūksta ir lietuviškoje visuomenėje. Jie laiko garbe kelti "revoliuciją" prieš mokyklos suolą, jieškoti lengvesnio kelio gyveniman. Bet tai apgailėtina klaida, kylanti iš dvasinio trumparegiškumo. Bemokslis žmogus mūsų dienų visuomenėje, tiesa, gali susidaryti ekonominį pagrindą, bet negali pakilti į šviesesnį gyvenimą bei praturtinti save tomis vertybėmis, kurios prieinamos tik išlavintam žmogui.

LIETUVIUI išeivijoje rūpi ne tik bendrasis mokslas bei išsilavinimas, profesijos įgijimas, bet ir lietuviškosios kultūros įsisavinimas, kuris įgalina jausti savosios tautos pulsą bei tęstinumą. Be šio jausmo žmogus nutolsta nuo savosios tautos, o prie kitos organiškai nepritampa. Dėlto visoje išeivijoje yra įsteigta daugybė lituanistinių mokyklų, kursų, paruošta vadovėlių. Norima, kad visi lietuvių vaikai eitų į tas mokyklas, išmoktų savo tėvų kalbą, įsigyventų į lietuviškąją kultūrą ir pajustų savo priklausomybę tautai. Tam sudaromos palankiausios sąlygos. Pvz. Kanadoje etninių grupių mokyklas remia net krašto valdžia. Mokyklose sutelkti mokytojai iš vyresniosios ir jaunosios kartos. Belieka tik tas mokyklas pripildyti mokiniais. Seniau jų nestokodavo, bet pastaraisiais metais jų skaičius gerokai sumažėjo. Jieškant priežasčių, paaiškėjo, kad yra mažiau gimstančių, kaip beveik visuose vakariečių kultūros kraštuose. Bet tai ne vieninteliė priežastis. Prie jos prisideda ir tradicinis mokinių nenoras aukoti šeštadienius mokslui, kai kiti jų draugai eina žaisti. Dėlto nevieno lietuvio mokinio širdyje kyla net pasipriešinimas, piktas atsikalbinėjimas esą lietuvių kalbos jam nereikia, tai esanti nereikalinga našta.

KAD šitaip kartais galvoja vaikiško mentaliteto mokiniai, suprantama — jie gyvena tik šiuo momentu, neįžvelgia savo ateities, bet kai taip ima galvoti ir tėvai, darosi klaiku, nes matai, kad nuo tėvų prasideda išdavystė, neištikimybė savajai tautai. Jie užmiršta garsųjį posakį, kurio teisingumas neabejotinas, būtent: "Maža garbė svetimom kalbom kalbėti, didi gėda savosios nemokėti." Tėvai, kurie palinksta į svetimą kultūrą, paneigia savąją ir taip pat jon lenkia savo vaikus, mano kylą į garbę, tačiau tikrovėje renkasi gėdos kelią. Jie tai skaudžiai patiria, kai susiduria su lietuviškos orientacijos šeimomis, su lietuviškai kalbančiais jų vaikais. Tokioje draugijoje jie pajunta, kad lietuviai vaikai negali susikalbėti lietuviškai, yra atsilikę. O jeigu nuvažiuoja į Lietuvą ir susitinka su giminėmis, kalbančiais tik lietuviškai, tokie vaikai ir jų tėvai turi rausti iš gėdos. Taip tariamoji garbė tampa gėda visai šeimai, kuri dėl savo trumparegiškumo ir nerangumo neišmokė savo vaikų lietuvių kalbos bei neįjungė jų į lietuviškąjį gyvenimą. Dabar, kol dar nevėlu, visom šeimom reikia rinktis ne gėdos, o tikros garbės kelią, t.y. lietuviškąjį kelią, kuris reiškia ir dvasinį savęs praturtinimą, ir ištikimybę. Jei visi rinksis tą kelią, nebereikės kalbėti apie tėvų lietuviškumo krizę. **Pr. G.**

KANADOS ĮVYKIAI

Nuolaidos savininkams

Ekonominėje konferencijoje Toronte Kanados finansų min. J. Crosbie užtikrino kanadiečius, kad į naująjį biudžetą bus įtrauktas rinkiminiame vajuje pažadėtas mortgičių nuolaidų planas namų savininkams. Pagal tą planą bus leidžiama atskaityti nuo pajamų mokesčio apmokestinamos sumos už mortgičius mokamas palūkanas iki $5.000 ir nuosavybės mokestį miestų savivaldybėms iki $1.000. Jis betgi pabrėžė, kad šiemet namų savininkai susilauks tik dalinės nuolaidos dėl neišvengiamai didelio deficito biudžete, kurį numatoma paskelbti lapkričio pabaigoj. Pilnos atskaityti leidžiamos minėtos sumos bus įvestos vėlesniais metais. Kanados energijos išteklių min. R. Hnatyshynas atkreipė kanadiečių dėmesį į kitą rinkiminį dabartinio premjero J. Clarko įsipareigojimą parduoti valstybinę naftos bendrovę "Petro-Canada", kurios investacijos siekia $3,4 bilijono. Nevisa ši bendrovė bus perleista privatiems interesams — jai bus paliktas naftos pirkimas iš užsienio, jos pajieškos Kanados šiaurėje, Albertos smėlynuose esančios dervos pavertimas nafta. Kiti "Petro-Canada" šėrai bus parduoti kanadiečiams ar jų kontroliuojamom bendrovėm. Detalų planą paruoš speciali keturių asmenų komisija, vadovaujama konservatorių veikėjo D. McDougallo iš Ontario Londono. Reaguodamos į numatytą bendrovės pardavimą abi opozicijos partijos grasina kelti pasitikėjimo konservatorių vyriausybe klausimą parlamente, kuris darbą pradės spalio 9 d. Tokiu atveju premjerą J. Clarką tegalėtų išgelbėti šeši Kvebeko kreditistų balsai, kurie jau yra pažadėti.

Vilčių teikiantis naftos šaltinis buvo surastas Ontario provincijoje, apie 40 km į rytus nuo Sarnijos. Gręžimus atlikusios Kalgario "Bluewater Oil and Gas Ltd." bendrovės teigimu, iš to šaltinio kasdien gaunama apie 1.200 statinių naftos. Galutiniai šaltinio ištekliai tebėra neaiškūs. Praktika rodo, kad

(Nukelta į 6-tą psl.)

Vilniaus universiteto rūmai Stuokos-Gucevičiaus gatvėje. Siemet šiam universitetui suėjo 400 metų sukaktis

Atgijo senasis Vilnius Čikagoje

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos studijų dienos, kuriose Vilniaus universitetas sušvito įvairiomis varsomis 400 metų sukakties proga

LKM Akademija, sovietinio Lietuvos okupanto išguita iš savojo krašto, kur buvo įsisteigusi, atsikūrė išeivijoje ir kas treji metai rengia mokslinius suvažiavimus. Š. m. rugpjūčio 31 — rugsėjo 2 dienom Čikagos lietuvių Jaunimo Centre įvyko jau vienuoliktasis suvažiavimas — studijų dienos, skirtas vienai pagrindinei temai — Vilniaus universitetui. Ši tema buvo nušviesta įvairiose sekcijose daugelių požiūrių.

Pradinė iškilmė

Studijų dienos pradėtos rugpjūčio 31, penktadienį, didžiojoje Jaunimo Centro salėje. Rengėjų vardu prabilo LKM Akademijos Čikagos židinio pirm. **kun. Vyt. Bagdanavičius, MIC.** Į garbės prezidiumą pakvietė: vysk. V. Brizgį, vysk. A. Deksnį, LKM Akademijos pirm. kun. prof. A. Liuimą, SJ, prel. L. Tulabą, dr. St. Bačkį, kun. prof. P. Rabikauską, inž. A. Rudį; į darbo prezidiumą — kun. L. Zarembą, SJ, dr. J. Jerome, p. Liulevičienę.

Atidaromąją kalbą pasakė Akademijos pirm. **kun. prof. A. Liuima, SJ,** jau 20 metų vadovaujantis šiai institucijai. Paminėjęs milžinišką, bet dar neištirtą Vilniaus un-to reikšmę Lietuvai, jis išvardino mirusius Akademijos narius po paskutinio suvažiavimo (jų buvo 10) ir pranešė, kad įsirašė 19 naujų narių.

Akademijos pirmininkas, žvelgdamas į šį suvažiavimą — studijos dienas, pareiškė, kad jos vyksta pasaulinės krizės — dvasinio persilaužimo atmosferoje: "Aiškiai matome, kad kažkas nesugrąžinamai eina prie galo, ko jokios pastangos nebesulaikys, ir kažkas gimsta naujo, ko dar negalima pakankamai užčiuopti. (. . .) Atrodo, kad skirtumas tarp besibaigiančio ir ateinančio laikotarpio bus daug didesnis ir gilesnis, negu tarp viduramžių ir renesanso". Tasai posūkis betgi ateina per įtemptą kovą, kurioje dalyvauja ir lietuvių tauta, mokanti gyventi ir priespaudoje, ir laisvėje. Ji kovoja už dvasines vertybes, nes jos yra amžinos.

Teologai ir filosofai

Teologai ir filosofai šį sykį tilpo vienoje sekcijoje, kuri buvo gana gausi dalyviais. **Kun. dr. V. Rimšelis, MIC,** kuris vadovavo šiai sekcijai, skaitė paskaitą apie teologiją Vilniaus un-te. Jis padarė gana plačią istorinę apžvalgą, ją analizavo ir rado, kad vilniškė teologija davė daugiau lenkų, negu lietuvių tautai.

Kun. prof. A. Rubšys gausiai auditorijai kalbėjo apie archeologiją ir Šv. Rašto istoriškumą. Skaidrėse jis parodė daug vaizdų iš kasinėjimų Šv. Rašto kraštuose ir aptarė ryšį tarp archeologijos ir Šv. Rašto. Esą naujieji kasinėjimai bei surinkti duomenys praturtina Šv. Rašto istoriškumą. Iš klausytojų profesorius susilaukė daug klausimų, kurie lietė ir dalykus, nesusijusius su paskaitos tema. Tai buvo ženklas, kad visuomenė tais klausimais domisi.

Prof. A. Maceina buvo vieninteliis, čia atstovavęs filosofijai. Jis pats nedalyvavo, bet atsiuntė įkalbėtą juostelę iš V. Vokietijos. Jon buvo įrašyta ilgoka paskaita "Religijos ir tautos dialektika". Joje profesorius nuosekliai išdėstė šią mintį: religija, ypač krikščionybė, yra visuotinybė, o tauta — aprėžtybė, individualybė. Tarp jų vyksta nuolatinė įtampa. Visuotinybei reikalinga aprėžtybė, t. y. forma, o pastarajai — visuotinis turinys. Aplamai, religijoje žmogus jieško Dievo, bet krikščionybėje Dievas jieško žmogaus ir jį pamilsta. Dėlto krikščionybė prisiima įvairias tautines formas, per kurias išreiškia savo visuotinybę. Dėlto atsiranda konfliktų, nes tautinė kultūra, kaip aprėžtybė, nepajėgia pilnai išreikšti visuotinybės. Normaliai krikščionybė turėtų organiškai įaugti į tautos kultūrą, ją įkvėpti iš vidaus ir tuo būdu krikščioninti. Masinio krikšto atveju religija ateina išoriniu būdu, nepakeičia tautos iš vidaus ir palieka toliau gyvuoti senuosius papročius. Visdėlto ilgainiui religija keičia ir tautą, ypač jeigu ji ateina svetimos kultūros formomis. Pvz. lietuvių tautos individualybė buvo sužalota lenkų kultūros.

Pavojus religijos visuotinumui kyla iš tautinių mesijanizmų (pvz. lenkų), kurie užgožia religijos visuotinumą ir suabsoliutina tautiškumą.

Ekonomistai ir medikai

Ekonominių mokslų sekcijoje, kuriai pirmininkavo J. Sakas — Sakevičius, apie tos srities mokslus kalbėjo **prof. dr. Feliksas Palubinskas,** dėstantis juos Kalifornijoje. Jis analizavo senajame Vilniaus un-te dėstytą ekonomiką, lygino su V. Europos tų laikų universitetais ir rado, kad Vilniuje vyravo gana pažangios ekonominės idėjos.

Apie mokslinės medicinos pradžią Vilniaus un-te medicinos sekcijoje kalbėjo **dr. Juozas Meškauskas,** kuris pats tai sekcijai ir vadovavo. Jo paskaita buvo skirta daugiau visuomenei ir buvo labai įdomi. Iš jos paaiškėjo, kad Vilniuje buvo dvi kategorijos — kirpėjų-chirurgų ir gydytojų. Pirmieji buvo susitelkę į savo cechą-uniją, turėjo savo įstatus ir vertėsi ne tik plaukų kirpimu, bet ir žmonių gydymu bei chirurgija. Jų paruošimas buvo neilgas. Gydytojai chirurgija neužsiėmė ir gydė žmones tik vaistais. Mokslinė chirurgija atsiradusi žymiai vėliau. Vilniaus un-tas nuo įsteigimo 1579 m. iki uždarymo 1832 m. išleido apie 1500 gydytojų. Tuometinėje Rusijoje kas 5-6 gydytojas buvo baigęs Vilniaus un-tą.

Istorikai apie Vilnių

Rugsėjo 1-ji, šeštadienis, pradėtas istorikų paskaitomis. Sekcijos pirm. prof. P. Rabikauskas pirmuoju paskaitininku pakvietė **prof. dr. Saulių Sužiedėlį,** kuris kalbėjo apie garsųjį gudų-lenkų kilmės istoriką Vilniaus un-te, būtent, Joakimą Lelevelį, turėjusį nemažos įtakos ir Lietuvos istorijos tyrinėtojams. **Kun. dr. Viktoras Gidžiūnas, OFM,** neseniai lankęsis Vilniaus archyvuose, atskleidė žemaičių studento Jurgio Pabrėžos gyvenimą bei jo įnašą į kultūrinį žemaičių gyvenimą. **Prof. Vitalis Žukauskas** gvildeno jėzuitų teatrą Vilniaus un-te ir pažymėjo, kad jis siekė ne meno viršūnių, o moralinių bei didaktinių tikslų.

Kun. prof. Stasio Ylos paskaita, numatyta baigminei iškilmei, buvo perkelta istorijos sekcijon. Ji susilaukė išskirtino gausių klausytojų dėmesio, nes davė sintetinį vaizdą lietuvių opozici-

(Nukelta į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

TREČIOJO PASAULIO 96 NEUTRALIŲ VALSTYBIŲ VADŲ konferencija įvyko Kubos sostinėje Havanoje. Įvadinį žodį tarė Kubos diktatorius F. Castro, pažeisdamas esminius šios organizacijos principus. Piktų žodžių nepašykštėjo JAV imperializmui, jų sąjungininkei komunistinei Kinijai, dviem amerikiečių žandaram Artimuosiuose Rytuose — Izraeliui ir Egiptui. Nekalčausia liko tik Sovietų Sąjunga, kuriai F. Castro dėkojo už 20 metų Kubai teikiamą paramą. Į F. Castro kalbą pirmasis reagavo Jugoslavijos prez. B. Tito, primindamas konferencijos dalyviams, kad jie yra neutralių valstybių atstovai ir kad dėlto neturi įsirikiuoti į didžiųjų pasaulio valstybių blokus. Jis taipgi griežtai pasmerkė betkokius sprendimus pasaulyje ginklo jėga. Problemą diktatoriui F. Castro sudarė dvigubas Kambodijos atstovavimas konferencijoje. Į Havaną buvo atvykęs kruvinojo P. Poto režimo atstovas K. Samfanas ir vietnamiečių įvestos vyriausybės narys H. Samrinas. F. Castro pastangos gauti pilną pripažinimą H. Samrinui buvo nesėkmingos. Konferencijos dalyviai šio klausimo sprendimą nutarė atidėti iki 1981 m. Neutralumo principus konferencijoje pažeidė Pakistano pasiūlyta ir priimta rezoliucija, reikalaujanti boikotuoti tas valstybes, kurios savo ambasadas turi Jeruzalėje, šį miestą pripažindamos Izraelio sostine. Baigminiame konferencijos dokumente buvo pasmerkta JAV parama Izraeliui, neleidžianti palestiniečiams įsteigti savo valstybės. Pasmerkimo susilaukė ir Izraelio nuolatos vykdomi Libano teritorijos pažeidimai, JAV bei kitų Vakarų pasaulio valstybių ekonominis, karinis ir netgi atominis bendradarbiavimas su rasistiniu P. Afrikos respublikos režimu. Pastaroji nuokrypa į nepagrįstą propagandą liudija aiškią Maskvos įtaką trečiojo pasaulio valstybėms. Ją taipgi pabrėžia faktas, kad šioje konferencijoje jokios kritikos nesusilaukė Sovietų Sąjunga.

Lenkų disidentai

Politinį sąjūdį Varšuvoje įsteigė lenkų disidentai, kalėjime uždaryto žurnalisto L. Moczulskio šalininkai. Varšuvos gatvėmis jie žygiavo su plakatu, skelbiančiu: "Nepriklausomos Lenkijos konfederacija: mūsų tikslas — laisvė ir nepriklausomybė". Sąjūdžio įsteigimas yra pirmas toks atvejis pastarųjų 30 metų laikotarpyje.

Cenzūra knygoms

Maskvoje buvo surengta antroji tarptautinė knygų mugė su aiškiais cenzūros varžtais. Daugiausia nukentėjo amerikiečių leidyklos, kurių beveik 50 knygų nebuvo įsileista. Iš jų minėtini visi A. Solženicino raštai, Stalino dukros Svetlanos atsiminimai, G. Orwellio "Gyvulių ūkis", N. Bucharino biografija, Izraelio premjero M. Begino įspūdžiai iš sovietų koncentracijos stovyklos "Baltosios naktys". Vizos dalyvauti mugėje negavo amerikiečių "Random House" leidyklos pirm. R. Bernsteinas, pasižymėjęs sovietų disidentų raštų leidimu, ir 14 Izraelio leidyklų atstovų, kuriems buvo pareikšta, kad Maskvos viešbučiuose nėra laisvų kambarių. Nors maskviečiams buvo leista lankytis mugėje, jie neturėjo teisės nusipirkti nė vienos knygos. Šiuos suvaržymus spaudos konferencijoje pasmerkė amerikiečių leidėjų organizacijos vadovas A. Hoffmanas ir tarptautinės leidėjų organizacijos vadas P. Sjoegrenas iš Švedijos.

Sovietų brigada

JAV žvalgyba Kuboje surado sovietų 3.000 vyrų brigadą, kurią sudaro fronto linijos kariai su 40 tankų ir artilerijos pabūklais. Spėjama, kad šis sovietų kariuomenės dalinys Kubon buvo atsiųstas prieš 10 metų, reguliariai keičiamas, bet jo nepastebėjo prez. R. Niksono laikais susilpnintas Kubos sekimas. Brigados iškraustymo Sovietų Sąjungon pareikalavo prez. J. Carteris ir valstybės sekr. C. Vance. Nors ji nesudaro tiesioginės grėsmės JAV saugumui, jos buvimas Kuboje pažeidžia JAV vyriausybės principus neįsileisti sovietų karių į savo pakrantes. Kubą nuo Floridos skiria tik 90 mylių. Sovietų Sąjunga greičiausiai bus priversta išsivežti tuos savo karius, nes priešingu atveju JAV kongresas grasina neratifikuoti atominius ginklus ribojančios SALT II sutarties.

Tarėsi vadai

Tris dienas trukusį pasitarimą Haifoje turėjo Egipto prez. A. Sadatas ir Izraelio premjeras M. Beginas. Dėmesio centre buvo palestiniečių klausimas, kurio jiems ir šį kartą nepavyko išspręsti. A. Sadatas pasisakė už nepadalintą Jeruzalės miestą, bet nori, kad rytinę jo dalį tvarkytų arabų administracija. Haifos konferencijoje buvo sutartas mėnesiu ankstesnis Izraelio kariuomenės atitraukimas iš Sinajaus kalno, jungtinis Izraelio ir Egipto karių patruliavimas tarpinėje zonoje Sinajaus pusiasalyje, naftos tiekimas Izraeliui iš Sinajaus Almos šaltinių, kuriuos surado ir išvystė izraelitai. Egiptas įsipareigojo kasmet parduoti 15 milijonų galionų naftos. Sekančiais metais Sinajaus pusiasalį pasieks vandentiekis, vandenį gaunantis iš Nilo. A. Sadatas dalį to vandens pasiūlė kaimyninei Izraelio Negevo dykumai.

Šiame numeryje:

Garbė ir gėda
Kai didžiuojamasi svetimybėmis, užmiršta savoji kalba

Atgijo senasis Vilnius Čikagoje
Studijų dienos, skirtos Vilniaus universiteto sukakčiai

Studentiškos dienos Vilniuje
Buvusios studentės atsiminimai iš sostinės universiteto

Rusinimas Vilniaus universitete
Žinios iš okupuotos Lietuvos pogrindžio spaudos

Leiskite nušluostyti ašaras
Kaip vertinamas Antanas Sniečkus okupuotoje Lietuvoje

Dvi tarptautinės konferencijos
Bendros baltiečių ir lenkų pastangos Vakarų Europoje

Prisimenant velionį Bieliūną
Venecuelos lietuviai tebeliūdi veikliojo savo tautiečio

Knyga apie Baltijos valstybes
Vertinimas profesorių Misiūno ir Vardžio redaguoto veikalo

"Perlojos respublika"
JAV-se gyvenančių Lietuvos dzūkų premijuotas romanas

Kanados Lietuvių Diena
Pranešimas apie XXIV Kanados Lietuvių Dieną St. Catharines

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $14, pusmetinė — $7.50. Rėmėjo prenumerata $20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $14.00 per year, $7.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ **ŠV. RASTO GABENIMO PER SUOMIJĄ REIKALU** suomiai išleido naujus potvarkius. Kestono kolegija kreipėsi į Suomijos Užsienio Prekybos Draugiją, kad tie potvarkiai būtų tiksliai paaiškinti ir gavo tokį atsakymą: "Įvežimas Šv. Rašto į Sov. Sąjungą yra draudžiamas. Vienintelė išimtis yra Šv. Raštas, vežamas asmeniškam keliautojo vartojimui. Pagal naujus Suomijos muitinės įstatymus, valdžia turi teisę Šv. Raštą sulaikyti, t.y. per muitinę nepraleisti. Jie nebus konfiskuojami, bet keleivis turės pasirūpinti kur juos padėti iki sugrįžimo iš Sov. Sąjungos. Suomijos piliečiai ir svetimšaliai tuo atžvilgiu traktuojami vienodai . . . Žinoma, gali būti leista eksportuoti Šv. Raštą į Sov. Sąjungą oficialiais keliais, tačiau tai būtų Sovietų Bendrijos iniciatyva. Jūsų valstybėje (Anglijoje) tuo reikalu rūpinasi Šv. Rašto Draugijų Sąjunga."

★ **GRAIKIJA SU VATIKANU UŽMEZGĖ DIPLOMATINIUS SANTYKIUS.** Nors niekada anksčiau diplomatinių santykių nebuvo, tačiau ryšiai tarp Vatikano ir Graikijos buvo draugiški. Nuo 1934 iki 1944 m. artimus ryšius palaikė arkiv. Angelo Roncalli (pop. Jonas XXIII), kuris tuo metu buvo apaštališkuoju delegatu Turkijoje ir Graikijoje. 1966 m. Paulius VI privačioje audiencijoje priėmė Graikijos karalių Konstantiną su karaliene Ona-Marija. Daugumas iš 9,000,000 Graikijos gyventojų yra ortodoksai. Katalikų yra apie 45.000.

★ **ORTODOKSŲ KUN. GLEB JAKUNIN** atviramc laiške popiežiui Jonui-Pauliui II tvirtina, jog Maskvos ortodoksų patriarchas slaptą visą savo vyskupų korespondenciją perduoda Sov. Sąjungos Religinių Kultų Tarybai. Tam patvirtinti jis nurodo prieš keletą metų Maskvoje išleistą I. J. Bončkovskio knygą "Šio pasaulio karalystė", kurioje detaliai atpasakojami Vatikano santykiai su rusu Ortodoksų Bendrija. Komunistai 1976 m. apsižiūrėjo, kad padarė klaidą, išleidami šią knygą, ir jos pardavinėjimą sustabdė, tačiau jau buvo išparduota per 20,000 egzempliorių. Rytų Instituto profesorius Miguel Arranz savo lankymosi metu Maskvoje matė tą knygą ir joje atpažino eilę ištraukų iš savo laiškų, rašytų tuometiniam Leningrado metropolitui Nikodimui. Knygoje taipgi atpažintos ištraukos įvairiausių pranešimų, kuriais pasikeisdavo hierarchai vieni su kitais. Knygoje tų ištraukų autoriais nurodomi visai kiti asmenys, daugiausia vakariečiai. Kun. Jakunin perspėja popiežių apie pavojus aptariant ką nors slapto su tokiais, kaip metropolitas Nikodim, kurie tikriausiai yra nuoširdžiai atsidavę savo ganytojiškam pašaukimui, bet tuo pačiu darbuojasi visiškoje Sov. Sąjungos valdžios pareigūnų kontrolėje.

★ **ANGLIKONŲ BENDRIJOS** visuotiniame Anglijos sinode buvo atmestas pasiūlymas leisti kitose apygardose įšventintoms kunigėms moterims eiti kunigiškas pareigas Anglijos apygardoje. Siūlymas turėjo būti svarstomas vyskupų, kunigų ir pasauliečių. Vyskupų ir pasauliečių rūmai maža persvara tam pasiūlymui pritarė, tačiau kunigų rūmai didele persvara pasisakė prieš. Anglikonų apygardos Kanadoje, JAV-se, Hong Konge ir Naujoje Zelandijoje šventina moteris kunigėmis, tačiau Centrinės Afrikos, Pietų Ramiojo vandenyno ir Skotijos apygardos atmeta moterų šventimus ir neleidžia joms eiti kunigiškų pareigų. Anglija dabar prisijungė prie pastarųjų.

★ **TARPTAUTINĖ ANGLIKONŲ-KATALIKŲ TEOLOGINĖ KOMISIJA** pareiškė, kad reikia naujai persvarstyti popiežiaus Leono XIII bulą "Apostolicae Curae", išleistą 1896 m., kurioje anglikoniškieji Kunigystės šventimai skelbiami negaliojančiais. Kunigystės šventimų srityje komisija yra priėjusi bendros nuomonės doktrinos srityje. Anglikonių moterų kunigėmis šventinimas, pasak komisijos, tos nuomonės nepakeičia, nes tai liečia ne Kunigystės esmę, o tiktai praktinį sprendimą — ką šventinti kunigu. Komisija dar ruošia platesnį dokumentą apie Bendrijos autoritetą. Tada visus iki šiol paruoštuosius dokumentus oficialiai pateiks abiejų Bendrijų sprendimui.

★ **ARKIV. MARCEL LEFEBVRE,** prieš keletą metų popiežiaus Pauliaus VI suspenduotas, lankėsi Argentinoje, kur veikia jo įsteigtosios Šv. Pijaus X brolijos padalinys ir turi savo kunigų seminariją Buenos Aires mieste. Seminarijoje jis suteikė tonzūrą keturiolikai klierikų ir laikraštininkams pareiškė, kad jau nebeturįs problemų su Vatikanu. Tai liudijąs faktas, jog Vatikanas susilaikęs nuo betkokių oficialių komentarų. Jis š.m. birželio pabaigoje įšventinęs Econe seminarijoje 30 naujų kunigų. Pasak jo, paskutinysis susitikimas su popiežiumi Jonu-Pauliumi II buvęs labai naudingas. Argentinos vyskupų konferencija jo lankymosi metu išleido labai trumpą pareiškimą, kad arkiv. Lefebvre tebėra suspenduotas.

★ **KATALIKŲ KUNIGŲ SKAIČIUS PASAULYJE** nuo 1972 m. iki 1977 m. yra sumažėjęs nuo 435,848 iki 406,717. "L'Osservatore Romano" duomenimis, 1976 m. kunigais įšventinta 6,178, kunigų mirė 6,940 ir kunigystės atsisakė 2,802; 1977 m. kunigais įšventinta 6,034, mirė 6,820 ir kunigystės atsisakė 2,500. Baigiami suvesti jau ir 1978 m. duomenys, kurie rodo, jog tais metais kunigais įšventintųjų skaičius paaugo. Taigi, atrodo, kad bendras kunigų skaičius pradeda nusistovėti po ypatingai didelio kunigų skaičiaus sumažėjimo 1971-1974 m. laikotarpyje.

★ **KATALIKAI LIETUVOJE** tikisi iš naujojo popiežiaus daug pagalbos, gerinant persekiojamų tikinčiųjų padėtį. Ta mintimi ilgą straipsnį išspausdino "New York Times". Straipsnyje cituojami pasisakymai kun. Vaclovo Aliulio ir religinių kultų reikalams įgaliotinio Petro Anilionio bei jo pavaduotojo Edvardo Juozėno. Lietuvos tikinčiųjų padėtis vaizduojama gana objektyviai. Pateikiamas Vilniaus uždarytųjų šventovių skaičius ir aprašoma to miesto tikinčiųjų būklė ir Kauno kunigų semniarijos veikla. Užsimenama apie Klaipėdos šventovės uždarymą ir per Lietuvą keliaujantį isitikinimą, jog vysk. J. Steponavičius yra slaptasis kardinolas. Korespondentas Craig R. Whitney parodo gana gerą orientaciją komunistų skleidžiamoje propagandoje apie tikėjimo laisvę. KUN. J. STS.

● Kaip kandis ėda drabužį, taip pavydas žmogų (šv. Krizostomas).

Studentiškos dienos Vilniuj

G. DUMCIŪTĖ-BREICHMANIENĖ

Vilnius mūsų

Man teko laimė augti ir eiti mokslą nepriklausomoje Lietuvoje. Greitai kūrėsi ir augo jaunos valstybės ekonominis ir kultūrinis gyvenimas, stiprėjo ir plėtėsi švietimas. Kiekvieno tuo laiku augančio jaunuolio pasąmonėje lyg raudona gija driekėsi Vilniaus atvadavimo troškimas ir tikrosios sostinės prijungimas prie beatsikuriančios valstybės. Vaikystė ir jaunystė praėjo šūkiu "Mes be Vilniaus nenurimsim! Vilnius mūsų buvo — mūsų bus". Tad nenuostabu, kad miglotą, lietingą 1939 m. spalio 10 d. rytą, radijui patvirtinus jau porą savaičių sklindančius gandus, kad Vilnius grąžinamas Lietuvai, — palikome knygas auditorijose ir pasipylėme į Kauno gatves.

1939 metai buvo antrieji mano studijų metai Vytauto Didžiojo universitete, ir spontaniškos eitynės nebuvo naujiena. Ši ypatingai buvo džiugi. Linksmai dainuodami žygiavome Laisvės alėja sveikinti prezidento.

Prisirinko pilnas prezidentūros sodelis ne vien tik studentų. Matėsi ir kariškių, ir civilių tarnautojų. Visi laukėme pasirodant prezidento, vis kartodami: "Vilnius mūsų!". . . "Taip, Vilnius mūsų, o Lietuva rusų!" — metė kažkas posakį. Turbūt nevieną sukrėtė šiurpo banga. . . Tačiau šią akimirką laimės ir džiaugsmo jausmai buvo galingesni už tiesos ir tikrovės pajutimą. Vėliau šis posakis, nugirstas prezidentūros sodelyje, pasidarė labai populiarus ir ėjo iš lūpų į lūpas.

Pagaliau pasirodė balkone ir prezidentas Antanas Smetona, sutiktas minios "valio" šauksmais. Nesimatė jo išvargusiame veide to džiaugsmo ir entuziazmo, kokio mes laukėme. Jis kalbėjo, kad Vilnius mums grįžta nualintas ir apiplėštas, bet negailėsime darbo, laiko nei pinigų: mes vėl jį atstatysime ir, kaip tinka sostinei, išpuošime, su meile priglausime brolius vilniečius; visų laukia darbas ir pasišventimas. Tarp kitko paminėjo, kad į Lietuvą įvedamos rusų įgulos. Grįždami į universitetą, kalbėjome, įgulos gal tam, kad apsaugotų mus nuo vokiečių užpuolimo, nes per porą savaičių jie sudorojo Lenkiją, o dar taip neseniai ir iš mūsų buvo pagrobę Klaipėdą.

Spalio 28 d. Lietuvos kariuomenė įžygiavo į Vilnių, tiek Vilniaus lietuvių, tiek ir pačių lenkų, karo išvargintų, iškilmingai sutikta, paskutinėmis rudens gėlėmis apkaišyta. Lietuvos valdžia stengėsi aprūpinti Vilnių maistu, atstatyti susisiekimą, perkelti kaikurias valdžios ir prekybos įmones ar ten įsteigti jų skyrius. Netrukus ten jau veikė "Maisto", "Valgio", "Lietūkio" ir kitų įmonių skyriai. Tarp kitų džiuginančių žinių praneštas valstybės nutarimas sekančiam semestrui atidaryti Vilniaus universitetą jau lietuvių vadovybėje ir ten perkelti iš Kauno humanitarinių mokslų ir teisės fakultetus. Iš pradžių svetimas, gerokai sulenkėjęs miestas lyg ir baugino, bet gyventi sostinėje Vilniuje noras buvo didelis. Be to, nebuvo pasirinkimo, nes visi dalykai, kuriuos studijavau, nuo pavasario semestro turėjo būti pradėti dėstyti Vilniuje. Po Kalėdų atostogų, sausio pradžioje, sekmadienio popietę, mudvi su drauge Elenute atsisveikinome Kauną.

Pirmasis vakaras Vilniuje

Po poros valandų kelionės, jau gerokai sutemus, greituoju traukiniu pasiekėme Vilnių. Perėjusios stoties salę, atsiradome erdvioje aikštėje. Prieš mūsų akis atsivėrė nuostabus vaizdas. Pasidėjusios ant žemės savo lagaminus ir akis įbedusios, negalėjome tikėti, kad pagaliau esame Vilniuje. Tamsaus žvaigždėto dangaus fone, prožektorių apšviesta, visame savo grožyje raudonavo Gedimino pilis. Netoliese, dešinėje pusėje, baltavo Trys kryžiai. Tiek Gedimino pilis, tiek Trys kryžiai stovėjo ant augščiausių gretimai esančių kalnų viršūnių, tad su prožektoriais nesunku buvo sudaryti įspūdį, lyg jie būtų pakibę virš miesto žiburių. Lygiai po 40 metų, man lankantis Brazilijoje, Riodežaneiro mieste ant augščiausio kalno stovinti Kristaus statula, vakare apšviesta, atrodė lyg iš dangaus nusileidžianti ir savo ištiestomis rankomis besistengianti apglėbti prie jūros prisišliejusį įvairiaspalvėmis šviesomis išsipuošusį miestą ir jūros gilumon išsikišusias salas bei kalnus. Šis vaizdas man paliko tokį pat neužmirštamą įspūdį ir priminė aną taip stipriai išgyventą jausmą pirmą kartą išvydus Gedimino pilį.

Atsipeikėjusios po pirmųjų įspūdžių, pradėjome žvalgytis aplinkui. Prie vienaarklių rogių skaromis apsirutulioję galvą ir ausis, nuo šalčio apšerkšnijusiais antakiais ir ūsais stovėjo visa eilė išsirikiavusių vežikų. Jie tokie juokingi atrodė net su ledų varvekliais nuo nutysusių ūsų ir barzdos. Kadangi abidvi buvome suvalkietės, nemokėjome nė žodžio lenkiškai. Teko įbrukti vežikui į rankas adresą ir, sumetus savo menkus lagaminus ant sėdynės, pasikliauti juo.

Linksmos ir laimingos, rogių varpeliams skambant, pasileidome pirmą kartą Vilniaus gatvėmis. Nejutome šalčio nei žvarbaus žiemos vėjo, tik spoksojome ir dairėmės aplinkui, stebėdamos neįprasto senoviško miesto apšviestus pastatus, erdvias aikštes, vis žvilgsnį nukreipdamos į danguje šviečiančią Gedimino pilį ir Tris kryžius.

Greitai pasiekėme butą vienos draugės (F. Platerienės, dabar gyv. Vašingtone), kuri su savo įstaiga jau ankščiau buvo persikėlusi į Vilnių. Ji mus priėmė nakvynei, nors miegoti neteko — tiek įspūdžių ir klausimų buvo jai. Iš jos pasakojimų ir iš to, ką patyrėme pirmą vakarą, jautėme, kad Vilnius mus užburė. Beveik penkerius metus išgyvenau jame. Tai buvo gražiausios mano jaunystės dienos.

Tauro bendrabutis

Dar Kaune buvom girdėjusios, kad Vilniuje veiks studentų bendrabutis. Tad anksti rytą, apsiklausinėjusios kaip jį pasiekti, nutarėme išbandyti laimę. Nesunkiai suradome Tauro gatvę ir, ja užlipusios į kalno viršūnę, pamatėme 4 augštų modernų, ilgą ir siaurą pastatą. Nebuvo abejonės, kad tai Tauro 4 — studentų bendrabutis, vėliau vadinamas Akademiniais Namais arba trumpiau — Akademiku.

Įėjus į erdvų vestibiulį, dėmesį atkreipė skelbimų lenta, informacijos stalas ir paštui išdėstyti lentynėlės. Priešais, kitame vestibiulio šone, buvo bendrabučio vedėjo kabinetas. Mus pasitiko vilnietis studentas Jonas Čenys. Jo malonus ir paslaugus būdas labai tiko būti šio didelio bendrabučio vedėju ir nugalėti visas kliūtis, kurių visados atsirasdavo su būriu aktyvaus jaunimo. Pirmas ir antras pastato augštas buvo skirtas mergaitėms, o du viršutiniai — vyrams. Kadangi mudvi buvome vienos pirmųjų, gavome kambarį pirmame augšte.

J. Čenys aprodė mums visą bendrabutį: apačioje buvo didelė salė, kurioje dienos metu veikė studentų valgykla, o vakarais korporacijos galėjo daryti susirinkimus ir parengimus. Čia vykdavo ir visi kiti studentų pasilinksminimai. Kitame gale iš vestibiulio galėjai įeiti į gimnastikos salę, o šalia jos mažesnis kambarys buvo skirtas šachmatininkams, bilijardui ir kitoms pramogoms. Čia būdavo išdėliota ir naujausia spauda.

Bendrabutyje veikė tam tikros taisyklės, kurios visiems buvo privalomos. 12 v. nakties bendrabutis buvo užrakinamas, ir vėliau grįžusieji turėdavo prikelti sargą, kad atidarytų duris.

Įėjusios į savo kambarį, apsidžiaugėme, kad tai tikras rojus. Mažame prieškambaryje buvo kiekvienai po spintą drabužiams, atskira prausykla ir veidrodis. Kambarys buvo kuklus: dvi lovos, du rašomi stalai su stalčiais, pora kėdžių. Mūsų kambario langas buvo į Tauro gatvę. Pro langą matėsi viso miesto vaizdas. Kietmedžio grindys blizgėjo, buvo šilta, šviesu ir jauku. Pagalvojau: lenkai padarė gerai, kad bent šį bendrabutį paliko už visas kitas skriaudas. Kambario kaina — tik 35 litai į mėnesį.

Bendras vaizdas

Iškrovusios studentišką savo mantą, vėl ta pačia Tauro gatve grįžome į Gedimino gatvę. Ji tiesi vedė į Katedros aikštę, kurią perėjusios, aplink besisukančiu keliu užlipome į Gedimino kalną ir pačią pilies viršūnę.

Prieš akis atsivėrė visas nuostabus Vilniaus miesto vaizdas. Stataus kalno apačioje visai po kojomis matėsi katedra, varpinė, didikų rūmai; dešnėje pusėje — ledo sukaustyta Neries juosta ir pro pat pilies kalną į ją įtekanti Vilnelė. Žiemos šerkšnu padengtas miestas atrodė baltas, baltas. . . Tačiau diena buvo saulėta, ir tarp apšerkšnijusių medžių, baltai blizgančių stogų puikiai matėsi vienas prie kito prilipę didžiuliai pastatai. Pasisekė net Akademiko vieną kampą atrasti, o šalia jo taip pat ant kalno didžiulius Geležinkelių Valdybos Rūmus.

Ypač daug šventovių: miniatūrinė Šv. Onos, aplinkui masyvinės didesnės įvairių stilių — baroko, gotikos ir kt. Vėliau teko pamatyti jų puošnumą, pauksuotus altorius, meniškas statulas, masyvias išdrožinėtas sakyklas ir t. t. Vilniečiai — tiek lietuviai, tiek lenkai labai pamaldūs žmonės, dauguma jų — katalikai; važiuodami autobusu, prieš kiekvieną šventovę nukeldavo kepurę ir persižegnodavo. O šventovių tiek daug, kad ši procedūra tęsdavosi visą laiką. Aš tik stebėdavausi kaip automatiškai jie jau žinojo kur ir kada reikia palenkti galvą ir žegnotis.

(Bus daugiau)

Pirmieji studentų apsilankymai Gedimino kalne 1940 metais, kai Vilnius buvo grąžintas Lietuvai, ir 1941 metais, kai prasidėjo mokslas universitete

Mūsų kredito unijos nariui
a†a Mikalojui Vakseliui
mirus, jo žmonai ZINAIDAI, visiems giminėms ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —
Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Litas" valdyba

Lietuviško jaunimo auklėtojui
A†A VIKTORUI IGNAIČIUI
Anglijoje mirus, jo brolį VINCĄ ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučia —
Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių Organizacinis Komitetas
Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjunga

BROLIUI JUOZUI
Lietuvoje mirus,
VLADĄ GUMAUSKĄ ir jo žmoną ELENĄ nuoširdžiai užjaučiu —
J. Dranginis

A†A
JURGIUI DEMENTAVIČIUI
mirus, jo žmoną ONĄ, sūnus, dukrą ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —
A. ir M. Andruliai

A†A
JURGIUI DEMENTAVIČIUI
mirus,
jo žmonai ir visai šeimai reiškiame giliausią užuojautą —
Stasys ir Herta Gailevičiai

PRANEŠAME, kad po sunkios gyvenimo kelionės 1979 metų liepos 27 dieną Lietuvoje mirė
A†A
IRENA BAGDONIENĖ
(Bernotaitė),
mūsų mylima mamytė, sesuo, uošvė, senelė ir prosenelė, Lietuvoje 1957 m. liepos 27 d. (mirusio žurnalisto Mato Bagdono žmona).
Nuliūdę: duktė Živilė, duktė Irena su šeima (abi Lietuvoje), sūnūs Rimgaudas (Kanadoje) ir Algirdas (JAV) su šeimomis, sesuo Danutė su dukra (Ukrainoje)

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ontario L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

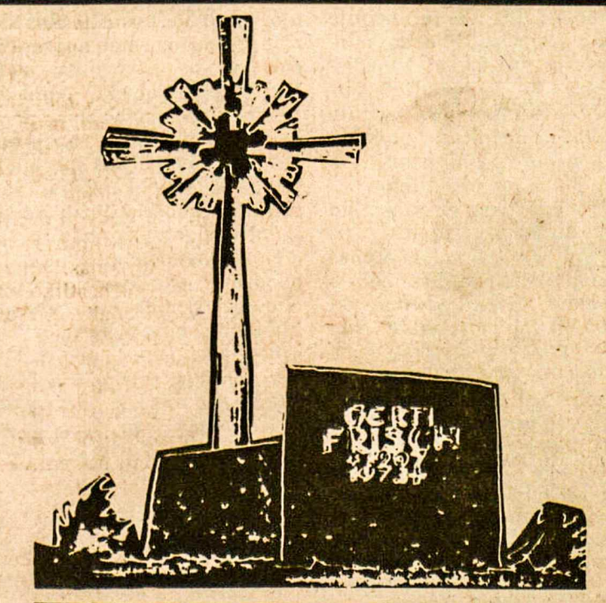

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės
Nemokamas pristatymas į namus.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

THE PORTRAIT GALLERY
Lietuvis fotografas Petras Žemaitis,
Specialistas portretų, vestuvinių ir vaikų nuotraukų. Įrėminimai
ADRESAS: 31 King Street, Weston, Ontario (Market Place)
Tel. 249-3177, po 6 valandos vakaro 248-9564

Kun. dr. prof. ANTANAS LIUIMA, SJ, Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos pirmininkas — Nuotr. V. Maželio

Atgijo senasis Vilnius...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

jos Vilniaus un-te, kur vyko tylios kovos su labai stipria lenkų įtaka. Jo paskaitos tema: "Tautinis sankirtis Vilniaus universitete" (iki jo uždarymo 1832 m.). Profesorius atskleidė daugybę kruopščiai surinktų faktų, aiškiai rodančių lenkų įsigalėjimą *nuo rektoriaus Sniadeckio* laikų ir gana gyvą, nors nesėkmingą lietuvių priešinimąsi.

Literatų žodis

Literatūros sekcijoje **dr. Stasys Goštautas** kalbėjo apie mažai žinomą Rozijų, jėzuitus ir Vilniaus un-tą, o **prof. dr. Viktorija Skrupskelytė** gvildeno Slavočinskio giesmyno stilių, eilėdarą, autorystę ir pan. **Dr. Violeta Kelertienė**, neseniai trejetą mėnesių praleidusi lituanistikos institute Vilniuje, kur rinko medžiagą savo disertacijai, nuosekliai apžvelgė to instituto darbą sovietinėje okupacijoje. Ji pateikė naujausius duomenis apie tenykščius darbuotojus bei jų mokslinį darbą. Be kitko, ji paminėjo, kad dabar ir lituanistiniai moksliniai darbai turi būti verčiami į rusų kalbą. Kitaip jie nepriimami.

Literatūros sekcijai vadovavo prof. Birutė Ciplijauskaitė.

Gamtininkai ir matematikai

Neatsiliko ir vadinamieji tikslieji mokslai. Jų sekcijoje, kuriai vadovavo prof. dr. Arūnas Liulevičius, **dr. Antanas Girnius** (filosofo brolis) iš Bostono analizavo Vilniaus un-to mokslininką Martyną Počebutą kaip astronomą ir geodezininką. **A. Liulevičius** apžvelgė matematikos mokslus Vilniaus un-te. Ši sekcija nepasižymėjo dalyvių gausumu, bet galėjo didžiuotis jų kokybe.

Architektūrinis Vilnius

Architektūros ir meno sekcija pažvelgė į Vilnių iš meno pusės. Jos vadovu buvo paskelbtas archit. dr. Alfredas Kulpa-Kulpavičius, bet jis, matyt sukliudytas Toronte, nedalyvavo. Tuo būdu iškrito ir jo paskaita "Pirmieji Vilniaus universiteto planai ir Povilo Bokšos darbai". Vietoj jos architektūros **prof. Algimantas Tamašauskas,** penkerius metus dėstęs architektūrą *Illinojaus un-te*, kalbėjo apie Vilniaus un-to įtaką lietuvių architektūrai. Savo paskaitą jis iliustravo gausiomis skaidrėmis, aptardamas žymiuosius architektus — Stuoką, Sulcą ir kt.

Dail. Adolfas Valeška atskleidė Vilniaus un-to reikšmę lietuvių meno plėtotėje, naudodamasis skaidrėmis. *Taipogi jis papasakojo* savo atsiminimų iš darbuotės Vilniuje, kai šis buvo grąžintas Lietuvai 1939 m. Savo paskaitoje jis pabrėžė lenkų padarytą žalą lietuvių menui ir praeities tyrinėjimui.

Ši sekcija buvo ypač gausi klausytojais.

Baigminės iškilmės

Rugsėjo 2, sekmadienis, buvo paskutinė studijų diena. 11 v. r. Jaunimo Centro salėje vysk. V. Brizgys su keletu kunigų atnašavo koncelebracines Mišias ir pasakė akademinio pobūdžio pamokslą. Dalyvavo pilnutėlė salė tautiečių — apie 500.

Po pietų, 2 val., pradėta Vilniaus un-to 400 metų sukakties minėjimo iškilmė. Garbės prezidiuman pakviesti: vysk. V. Brizgys, vysk. A. Deksnys, prel. A. Bačkis, prel. L. Tulaba, Lojolos un-to rektorius kun. dr. R. C. Baumhard, SJ, kun. prof. A. Liuima, SJ, kun. prof. P. Rabikauskas, SJ, Lietuvos atstovas Vašingtone dr. St. Bačkis, prof. J. Pikūnas, inž. A. Rudis.

Pirmininkaujantis kun. L. Zaremba, SJ, pakvietė tarti žodį naują garbės narį dr. St. Bačkį. Kitam naujam garbės nariui prof. J. Eretui pasiųsta sveikinimo telegrama Šveicarijon. Dr. J. Jerome pristatė Lojolos un-to rektorių Čikagoje kun. prof. R. C. Baumhart, kuris pasidžiaugė Vilniaus un-to 400 metų sukaktimi, palinkėjo jam ir toliau būti tikru mokslo židiniu, pastebėdamas, kad jo vadovaujamas jėzuitų un-tas tėra 110 *metų senumo. Jame mokosi* nemažai lietuvių.

Kun. prof. P. Rabikauskas, SJ, buvęs gregorinio Romos un-to istorijos fakulteto dekanas, o vėliau ir vicerektorius, skaitė paskaitą "Lietuviškumo apraiškos Vilniaus universitete". Joje profesorius apžvelgė pirmuosius du šimtmečius ir rado, kad jėzuitų universitete buvo gana daug lietuviškumo ano meto prasme. Pvz. pirmajame veiklos šimtmetyje po un-to įsteigimo iš 27 rektorių 9 buvo lietuviai. Antrame šimtmetyje iš 26 rektorių taip pat 9 buvo lietuviai. Lietuvos jėzuitų provincijos 1761 m. sąrašai rodo, kad tuomet joje buvo 577 jėzuitai. Prie 162 pridėta nuoroda "lituanus", prie 62 — "samogita" (žemaitis). Taigi, iš viso lietuvių buvo 224. Žemaičiai visi mokėjo lietuviškai, lietuviai — nevisi (85 iš 162). Kiti jėzuitai buvo įvairių kaimyninių tautybių.

Paskaitininkas nurodė ir daugiau įvairių duomenų, liudijančių Vilniaus un-to lietuviškumą, kuris pradžioje buvo stipresnis, vėliau pradėjo silpnėti bei lenkėti ryšium su Vilniaus sričių lenkėjimu.

Baigiamąjį iškilmės žodį tarė Akademijos pirm. **kun. prof. A. Liuima, SJ**, *visiems išreikšdamas* padėką už surengimą šių sėkmingų studijų dienų.

Po pertraukos scenoje pasirodė styginis Čikagos lietuvių ansamblis, diriguojamas muz. Fausto Strolios, kuris atliko muzikinę iškilmės dalį. Vakare Tautiniuose Namuose įvyko pokylis, *kuriame meninę* dalį atliko sol. D. Stankaitytė, akompanuojama A. Vasaičio, ir humoristas Vitalis Žukauskas.

Šiame Akademijos pokylyje buvo pagerbtas kun. Stasys Yla, daugelio knygų bei studijų autorius: jam buvo įteikta St. Šalkauskio vardo premija (ateitininkų) $1000 už veikalą "Jurgis Matulaitis", kurio beatifikacijos byla tebėra eigoje.

Apie šias vilnietiškas studijų dienas telkėsi visa eilė kultūrinių renginių. Apie juos skaitytojai ras aprašymą sekančiame "TŽ" numeryje. **Pr. G.**

Rusinimas Vilniaus universitete

Iš Lietuvos pogrindžio "Aušros" 12 (52) numerio

Dabar jau visiems aišku, kad Lietuvoje įkyriai peršamas internacionalinis auklėjimas, paprastai tariant, yra ne kas kita, kaip sistemingo rusinimo politika. Toji politika ypač yra ryški Lietuvos mokyklose.

Žemiau dedama dokumento ištrauka akivaizdžiai parodo, kokių studentijos rusinimo priemonių priversta imtis Vilniaus universiteto vadovybė.

1978 m. kovo 28 d. Vilniaus V. Kapsuko universiteto tarybos, partinio ir komjaunimo komitetų bendro posėdžio nutarime dėl internacionalinio studentų auklėjimo ekonominės kibernetikos ir finansų fakultete, vykdant TSKP XXV ir XVII suvažiavimų nutarimus, štai kas rašoma:

1. Atkreipti EKFF dekano, katedrų, partinių ir komjaunimo biurų, interklubo, kuratorių dėmesį į šio klausimo svarstymo metu atskleistus trūkumus studentijos internacionaliniame auklėjime ir įpareigoti imtis priemonių jiems pašalinti.

2. Siekiant užtikrinti didesnį internacionalinio auklėjimo darbo sistemingumą, įpareigoti visų fakultetų dekanus ir partinius biurus kasmet organizuoti, tirti ir svarstyti partiniuose susirinkimuose arba tarybose šio darbo būklę.

3. Įpareigoti Universiteto komjaunimo komitetą kartu su centriniu interklubu sistemingai praversti fakultetų interklubų pirmininkų pasitarimus — instruktažus, pasidalinti darbo patirtimi, koordinuoti pravedamas priemones.

b. Pavesti fakultetų administracijai ir studentų profsąjungai spręsti klausimus, susijusius su interklubų materialinės bazės stiprinimu.

4. Įpareigoti partinius fakultetų biurus, vyr. kuratorius kartu su komjaunimo aktyvu patikslinti akademinių grupių darbo planus 1977/78 m.m. pavasario semestrui, skiriant daugiau dėmesio internacionalinio auklėjimo klausimams. Atlikto darbo rezultatus apsvarstyti fakultetų partinių biurų posėdžiuose iki š.m. gegužės mėn. 1 d.

5. Įpareigoti visų fakultetų komisijas 400-čio jubiliejui ruošti, peržiūrėti savo darbo planus, užtikrinant, kad pravedamos priemonės daugiau prisidėtų *prie internacionalinio* studentijos auklėjimo.

6. Įpareigoti EKFF dekanatą ir partinį biurą 1978 m. spaliolapkričio mėn. organizuoti kuratoriaus skirtą bendrą universitetinę mokslinę konferenciją studentų internacionalinio auklėjimo klausimais.

7. Įpareigoti fakultetų dekanus, partinį ir komjaunimo biurus daugiau dėmesio skirti studentams rusų kalba dėstomose grupėse, labiau įtraukiant šiuos studentus į visuomeninę veiklą.

8. Įpareigoti visuomenės mokslų metodinę tarybą (pirm. prof. K. Navickas):

a. 1978/79 m.m. paruošti ir apsvarstyti posėdyje studentų internacionalinio auklėjimo metodiką.

b. Įpareigoti organizuoti "Tarybiniame studente" medžiagos internacionalinio auklėjimo teorijos ir metodikos klausimais sprendimą.

9. Įpareigoti rusų kalbos katedrą (doc. L. Sudavičienė) sustiprinti rusų kalbos dėstymą ir kontrolę, akcentuojant rusų kalbos vaidmenį socialistinei visuomenei ir tarptautiniam bendradarbiavimui vystyti.

10. Įpareigoti "Tarybinio studento" redakciją sistemingai spausdinti medžiagą studentų internacionalinio auklėjimo teorijos, metodikos ir sukaupto patyrimo klausimais.

11. Šio nutarimo vykdymo kontrolę pavesti partinio komiteto nariui V. Guobiui ir prorektoriui mokymo reikalams B. Sudavičiui. Nutarimo vykdymo eigą apsvarstyti 1979 m. balandžio mėnesį bendrame tarybos ir partinio komiteto posėdyje.

Rektorius
(prof. dr. J. Kubilius)
Partijos komit. sekr.
(doc. K. Poškus)
Komjaunimo komit. sekr.
(H. Romanas)

* * *

Kas yra tikrasis šio nutarimo organizatorius, aiškinti netenka.

O štai ir LTSR Mokslų Akademijos lietuvių kalbos ir literatūros institutas — taip pat ne savo iniciatyva — pradedant 1977 m. lietuvių kalbos tyrinėjimų sąskaita pradėjo aiškintis, kaip rusų kalba įsitvirtina Lietuvoje gyvenančių lietuvių tarpe. Ketinimai aiškūs — siekiama, kad tų tyrimų pagrindu būtų galima laikyti naujus metodus *šios svetimos kalbos įsigalėjimui* Lietuvoje.

Prisimenant velionį Bieliūną

ALEKSANDRA VAISIŪNIENĖ

Š. m. rugpjūčio 5 d. sukako aštuoneri metai nuo Jurgio Bieliūno mirties.

Metai ir dienos bėga, bet Jurgio prisiminimas negrimsta užmarštin. Galbūt dėlto, kad mes visi jo taip pasigendame Venecueloje ir kad jis mums buvo taip reikalingas. Visi žinome, kad visuomenės darbas yra nedėkingas, *bet Jurgis to nesibijojo*. Jam skirti užtarnauti ir neužtarnauti priekaištai nemažino noro dirbti ir neatbaidė jo nuo užsibrėžto tikslo. Jis pats įvertindavo savo darbo padėtį, mokėdavo sudaryti darbo planą, jį paskirstyti ir semtis energijos iš pačios savo sukurtos idėjos. *O tų idėjų pas jį netrūko. Jis* suprato, kad didžiausias uždavinys mūsų laukia ateityje, būtent, kaip išlaikyti savo tautybę svetur ir pateisinti savo egzistenciją.

Kartais velionis bandydavo spręsti komunizmo klausimą pasaulyje. Jo nuomonė buvo ši: komunizmas — nėra sprendimas, bet problema; neneša taikos, provokuoja karą; nėra klestėjimas, bet smukimas; neturi meilės, kelia neapykantą; turi turto, gyvena mizerijoje.

Jurgis mėgo meną, muziką ir poeziją, nes pats labai vertino nemarias vertybes. Dar jaunas būdamas dalyvavo teatre ir dainavo choruose. Pas jį niekuomet netrūko kalbos apie garbingą Lietuvos praeitį. Labai vertino žmonių moralę ir teisingumą ir manė, kad jos pakeisti negali jokia kita gyvenimo tvarka. Tikėjo į K. Bendrijos ir jos augšto humaniškumo siekius, be kurių tautos negali egzistuoti ir turi išnykti nepastebimai.

Jo manymu, nors gyvename išeivijoje siaurose svetimų tautų ribose, bet negalime gyventi tik savo tautos tradicijomis ir prisiminimais — reikia žengti pirmyn ir neleisti žūti mūsų tautos kultūros, meno ir mokslo turtams.

Tik po to, kai praėjo aštuoneri *metai po jo mirties*, pamatėme, kokios neįkainuojamos vertės turtas buvo paslėptas jo asmenyje.

Šalia organizacinių gabumų, jame stipriai pasireiškė ir prekybinis talentas. Pradėjo dirbti prekyboje labai sunkiomis sąlygomis, nes dažnai trūko kapitalo. *Tokiais atvejais reikėjo* ieškoti pinigingų pritarėjų, kurie palengvindavo prekybos plėtimąsi, ir greitu laiku jo prekyba išaugo.

Prekybos plėtimasis reikalavo ir daugiau jėgų, bet Jurgis pastebėjo, kad jos silpnėja. Kas metai išvažiuodavo į užsienį ir ten jieškojo pagalbos. Grįždavo namo pilnas vilties ir sustiprėjęs bent moraliai, bet po trumpo laikotarpio ir vėl nusilpdavo. Mums, dažnai lankantiems jį Maracay mieste, išsitardavo, kad turbūt jo gyvenimo saulėlydis artėja. Sunku būdavo jį raminti tokiais atvejais.

Dar apie mėnesį laiko prieš savo mirtį velionis suorganizavo ir iškvietė Čiurlionio ansamblį iš JAV į Venecuelą. Tai buvo paskutinis atsisveikinimo koncertas, kurį išklausė jau sėdėdamas rateliuose, nes jėgos buvo visai išsekusios.

Po kelių dienų, išvažiavus Čiurlionio ansambliui, išlydėjome ir Jurgį į Austriją Salzburgo ligoninėn. Aerodrome atsisveikinome ir jautėme, kad matome Jurgį gyvą jau paskutinį kartą. Ašaros pasirodė mano šeimos ir jo ištikimo draugo Henriko Gavorsko akyse, nes buvome artimiausi jo išeivinio gyvenimo draugai.

Su baime laukėme žinių iš Austrijos. Netrukus sužinojom, kad 1971 m. rugpjūčio 5 d. Jurgis mirė ant savo žmonos Vandos rankų Salzburgo ligoninėje. Palaidotas Salzburgo kapinėse greta savo sūnaus kapo, kuris tragiškai žuvo II D. karo metu.

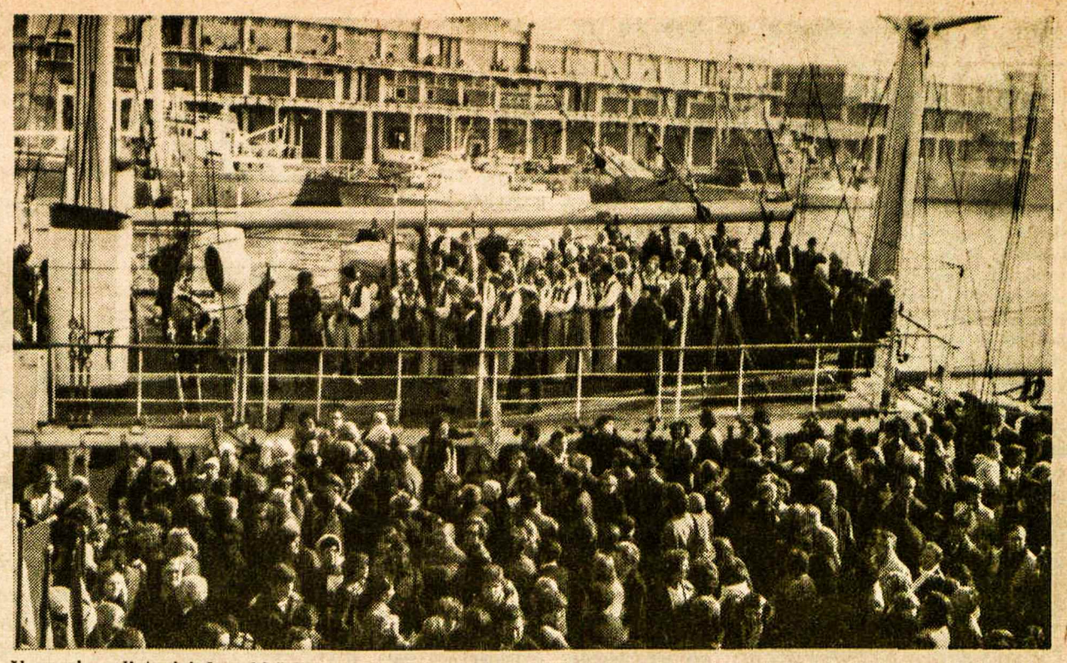

Urugvajaus lietuviai š.m. birželio 10 dieną su didelėm iškilmėm paminėjo 50 metų imigracijos sukaktį. Nuotraukoje — imigrantai atplaukia laivu, kurį pasitinka gausūs tautiečiai Montevideo mieste

Leiskite nušluostyti ašaras

Antano Sniečkaus nuopelnai Lietuvai pogrindžio spaudoje • "Kelkis, Antanai, Petras visą mėsą ir dešras Lionkai atidavė!"

Iš augšto žiūrėjome į Stalino verkiančius rusus. Ko iš jų ir norėti? Rusai daug turėjo svetimų valdovų: valdė juos mongolai, valdė vokiečiai, o dabar jie verkia dėl didžiausio Rusijos istorijoje tirono mirties . . .

Rusijai Stalinas visdėlto daug nusipelnė. Jis beveik pilnai atstatė Rusijos carų šimtmečiais lipdytą imperiją. O už kokius nuopelnus mes verkėme Sniečkaus? Galima suprasti Sniečkaus nusikaltimų bendrininkus. Tačiau ko ašarojo vienas kitas doras Lietuvos inteligentas? Klausi tokį Sniečkaus garbintoją, ar jis žino bent vieną faktą, kalbantį apie Sniečkaus nuopelnus Lietuvai? Ar sustabdė tas tautos "didvyris" nors vieną traukinį, vežantį lietuvius į tremtį, lagerį? Ar jis sulaikė nors vieno stribo ranką, pakėlusią šautuvą prieš lietuvį? Daugelis dar prisimena, kaip jis ragino atėjūnus: "Žudykite, sodinkite į kalėjimus, tremkite į Sibirą!"

Pašnekovas, staiga visas nušvitęs, meta ant diskusijų stalo argumentą, jo manymu, visiškai reabilituojantį Sniečkų: kukurūzinės psichozės metais Sniečkus ne vieno kolūkio pirmininkui išdrįso slapčiomis pakuždėti *mintį ir toliau sėti dobilus* . . . Koks didvyriškumas! Pagalvokite, kiek daug jis rizikavo!

Užsigavęs pašnekovas ima įrodinėti, kad tik Sniečkaus dėka Lietuvoje mažiau rusų, negu Latvijoje ir Estijoje. Taip, Lietuva mažiau kolonizuota, palyginus su *mūsų kaimynais*, bet kuo čia dėtas Sniečkus ir Lietuvos komunistai?! Lietuvoje rusai nužudė daugiau žmonių, negu Latvijoje ir Estijoje. Tremiant latvius ir estus į Sibirą, tą pačią dieną buvo gaudomi ir lietuviai. Tačiau, vežant lietuvius, latviai ir estai nevisada *buvo tremiami. Pavyzdžiui*, 1948 ir 1951 metais Latvijoje ir Estijoje visiškai nebuvo trėmimų. Tuo tarpu 1948 metų gegužės 20 d. buvo išvežta apie ⅔ Lietuvos tremtinių.

Sniečkus šaukė, kad tremiami tik buožės. Šiandien Sniečkaus mokiniai jau pripažįsta, kad buožės sudarė tik 1,2% visų Lietuvos ūkininkų. Kadangi Lietuvos fabrikantai buvo nelietuviai, tai "buožės" sudarė tik 1% lietuvių tautos. Kovos su buožėmis priedanga buvo vykdomas fizinis tautos genocidas, už kurį, šalia Stalino, Berijos, Suslovo, yra atsakingas ir Sniečkus.

Mažesnis rusų kolonizacijos laipsnis Lietuvoje yra tik didesnio lietuvių tautos pasipriešinimo rezultatas. Pavyzdžiui, Estijoje partizaninis judėjimas pasibaigė 1948 metais, o Lietuvoje jis tęsėsi dar po "galutinės socializmo pergalės" iki 1952 metų.

Neginkluoti statybos batalionų kariai rusai naikino Lietuvos miškus, tačiau partizanai tokių nelietė. Kitaip buvo traktuojami socialistais apsišaukę NKVD agentai, talkininkavę, gaudant partizanus, jieškant pas valstiečius paslėptų grūdų *ir gyvulių. Tokie buvo šaudomi.* Po plačią Rusiją pasklido gandas, kad lietuviai žudą kiekvieną rusą. Mūsų laimei, šitas gandas dar ir dabar stiprus ruso sąmonėje. Jis sulaikė ir tebelaiko "vyresniųjų brolių" antplūdį į Lietuvą.

Radijo bangos atnešė anekdotą, kurį neseniai buvome girdėję iš tarybiškai lietuviškų patriotų: "Kelkis, Antanai, Petras visą mėsą ir dešras Lionkai atidavė!" Tik naivuolis gali nepastebėti ant šio gaminio etiketės "Made in KGB".

Karo ir pokario metais Josifas iššluodavo aruodus iki paskutinio grūdo, paruošos prarydavo apie 90% valstiečių primelžto pieno. Kolūkietis dirbo nemokamai. (Tuo metu gimė dar vienas naujadaras — darmadienis). 1950-1952 metais dauguma Lietuvos valstiečių badavo, ypač tie, kurių maitintojai buvo sušaudyti arba ištremti. Kuo badaujančiam Lietuvos kaimui padėjo Sniečkus? Kartojo kaimas Josifo aforizmą: "Žyt stalo lutše, žyt stalo vėsėlėj".

Eksploatuodami Lietuvą politiškai ir ekonomiškai, Josifas, Nikita ir Lionka lygiai taip nesiskaitė su Antanu, kaip šiandien Lionka nesiskaito su Petru. Sniečkui buvo palikta teisė aklai vykdyti Kremliaus valią. Netrukdykite Antanui miegoti, laimingai išvengusiam Kvislingo likimo . . .

N. R. K.
"Aušrelė"
1978 m. vasario 16 d.

Dvi tarptautinės konferencijos

Baltiečių ir lenkų spaudos konferencija Bonnoje • Satelitinių valstybių konferencija Liucernoje

Ryšium su Stalino-Hitlerio sutarties 40 metų sukaktimi Baltiečių Draugija surengė š. m. rugpjūčio 21 d. Vakarų Vokietijos sostinėje spaudos konferenciją.

Siekdama pabrėžti spaudos konferencijos reikšmę, Baltiečių Draugija pakvietė į talką Vokietijoje veikiančią Tautinę Lenkų Tarybą. Tad pati konferencija vyko kaip bendras baltiečių ir lenkų renginys.

Spaudos konferenciją atidarė Lietuvos Diplomatinės Tarnybos narys dr. A. Gerutis ir visų trijų baltiečių tautų vardu apibūdino šios spaudos konferencijos reikšmę. Pasak kalbėtojo, norėta priminti 1939 m. rugpjūčio 23 d. Maskvoje tarp nacionalsocialistinės Vokietijos ir bolševikinės Sovietų Sąjungos pasirašytąją sutartį, pagal kurią Kremlius davė savo palaiminimą Hitlerio puolimui prieš Lenkiją, įžiebusiam antrąjį pasaulinį karą. *Toliau dr. Gerutis* aptarė tarp Maskvos ir Berlyno pasirašytuosius slaptus susitarimus, pagal kuriuos abu totalistiniai režimai sutarė pasidalinti Rytų Europą. Maskvos suokalbyje su Berlynu Baltijos valstybės suvaidino labai svarbų vaidmenį. Pagal pirmąjį slaptąjį susitarimą Estija ir Latvija pavestos Sovietų Sąjungai, Lietuva — Vokietijai. Antruoju susitarimu, pasirašytu 1939 m. rugsėjo 28 d., Lietuva palikta Sovietų Sąjungos įtakai, išskyrus Užnemunės kraštо dalį, kurią Vokietija rezervavo sau. 1941 m. sausio 10 d. abi diktatūrinės vyriausybės susitarė ir dėl minėtosios teritorijos perleidimo sovietams. Už šią teritoriją Maskva sumokėjo Berlynui 7.500.000 aukso dolerių. Maskva išsiderėjo atsiteisti dviem atvejais — pusę sutartos sumos Berlynas gavo vasario 11, antrą pusę — balandžio 11 d.

Toliau kalbėtojas atkreipė dėmesį į tai, kad Baltijos kraštai yra vienintelės valstybės Europoje, kurios nustojo nepriklausomybės antrojo pasaulinio karo metu. Baigdamas savo žodį, dr. A. Gerutis prašė spaudos atstovus paremti baltiečių tautų laisvės pastangas ir iškėlė reikalavimą, kad Vokietijos ir *Sovietų Sąjungos vyriausybės* paskelbtų negaliojančiais tarp jų savo laiku sudarytus susitarimus.

Tokiam panaikinimui yra ir precedentų: 1. atšauktas kaip negaliojantis Muencheno susitarimas dėl Čekoslovakijos, 2. 1941 m. liepos 31 d. tarp lenkų egzilinės vyriausybės ir Maskvos pasirašyta sutartis, kuria Sovietų Sąjunga deklaravo, kad ji laiko negaliojančiais savo susitarimus su Hitleriu dėl Lenkijos.

Po dr. A. Geručio į susirinkusius spaudos atstovus prabilo dr. *Ludwig Frendl*, Tautinės Lenkų Tarybos Vokietijoje pirmininkas. Jis nušvietė pragaištingą rolę, kurią Maskva suvaidino Lenkijos tragedijoje.

Į konferencijoje dalyvavusių žurnalistų klausimus atsakinėjo dr. Gerutis, dr. Frendl, Baltiečių Draugijos vicepirm. dr. O. Aule *(estas)*, A. Šilde *(latvis)* ir V. Banaitis.

Žurnalistams išdalinta gausi dokumentacija, kurią paruošė baltiečiai ir lenkai. Apie spaudos konferenciją į Lietuvą bei kitus Maskvos paglemžtus kraštus tą pačią dieną transliavo "Laisvės Radijas" Muenchene.

Š. m. rugpjūčio 24-26 d. d. Liucernoje, Šveicarijoje, įvyko Sovietų Sąjungos satelitinių valstybių Europoje konferencija. Ją sušaukė Europinė Žmogaus Teisių ir Apsisprendimo organizacija. Ji pernai sausio mėnesį ten pat suorganizavo Sovietų Sąjungos nerusiškųjų tautų konferenciją.

Š. m. konferenciją rugpjūčio 24 d. atidarė liucerniškės organizacijos pirm. dr. E. Oehler, šveicarų parlamento narys. Kalbėjo dr. Otto von Habsburg, Austrijos-Vengrijos monarchų giminės senjoras. Jo tema: "Hitlerio-Stalino sutartis ir Europos laisvės sutrempimas". Po paskaitos jis vadovavo spaudos konferencijai.

Prof. Ermacora, garsus Vienos universiteto teisininkas, kalbėjo apie politinę padėtį satelitinėse valstybėse ir apie Helsinkio aktų principus. Apie satelitinių valstybių ūkio pajungimą Sovietų Sąjungai kalbėjo grafas Stefan Bethlen.

Rugpjūčio 25 ir 26 d. d. atskirų tautų atstovai padarė pranešimus apie padėtį ju kraštuose: Rytų Vokietijoje, Lenkijoje, Čekijoje, Slovakijoje, Vengrijoje, Rumunijoje ir Bulgarijoje. Nors Pietų Slavija ir Albanija nėra satelitai tiesiogine žodžio *prasme, bet ir apie jų padėtį* padaryti pranešimai.

Dr. A. Gerutis, gyvenantis Berne, Šveicarijoje, yra Liucernos organizacijos, surengusios satelitinių valstybių konferenciją, valdybos narys ypatingiems reikalams. **Inf.**

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

"ŠEIMOS" EKSPERIMENTAS

"Associated Press" agentūra paskelbė pranešimą iš Maskvos apie Lietuvoj leidžiamo žurnalo "Šeima" paslaugas padėti vienišiems žmonėms susirasti gyvenimo draugą-ę. Apie šį eksperimentą "Tiesos" dienraščio liepos 26 d. laidoje prašneko ir pati "Šeimos" redakcija: "Atsižvelgdama į daugelio skaitytojų pageidavimus, "Šeimos" redakcija 1978 m. Nr. 9 eksperimentinė tvarka pradėjo spausdinti vienišų žmonių, ieškančių gyvenimo draugo, skelbimus ir teikti norintiems adresus. Iki šių metų liepos pabaigos gauta beveik 8000 laiškų, iš jų apie 1200 skelbimų. Per tą laikotarpį pateikta apie 4700 adresų. Susidomėjimas skelbimais iš tiesų buvo didelis, pageidaujančių spausdintis ir įsigyti adresų ne mažėjo, o daugėjo. Nemaža dalis laiškų autorių teigiamai įvertino naujovę, kai kas ją kritikavo, manydamas, kad tokių paslaugų iš viso nereikia, jos nieko gero negali duoti ar jų per mažai, norint rimtai padėti vienišiem žmonėm..." Pasitaikė ir piktnaudotojų: "Taip pat gauta ir pranešimų ar informacijos, jog pasiskelbė ar gavo adresų neišsiskyrę, amoralūs žmonės, *psichiniai ligoniai, alkoholikai*, jog iškilo grėsmė ištirti esančiai šeimai. Beje, gauta nemažai signalų ir liudijimų, jog skelbimai nelabai atitinka tikrovę, realią padėtį, jie suidealinti; yra žmonių, mėginusių laimę pagal skelbimus ir jais nusivylusių..." Žurnalo redakcija sustabdė skelbimų priėmimą nuo š.m. rugpjūčio 1 d. Bus atspausdinti tik *gauti prieš šią datą, o adresai teikiami* vieną mėnesį po paskutinių skelbimų išspausdinimo. "Šeimos" žurnalo redakcija žada nuodugniai išstudijuoti visą gautą medžiagą, susipažinti su šios naujovės gerosiomis pusėmis bei trūkumais, numatyti priemones pažinčių tarnybai tobulinti, kad ji tikrai galėtų tarnauti šeimos kūrimui.

PROPAGANDINĖ ISTORIJA

1978 m. "Mokslo" leidykla Vilniuje rusų kalba išleido "Lietuvos TSR istoriją", apimančią įvykius nuo seniausių laikų iki dabartinių dienų. Šios istorijos aptarimą liepos pradžioje Vilniuje surengė kompartijos centro komiteto mokslo ir mokymo skyrius su Lietuvos Mokslų Akademijos istorijos institutu. Atsakingasis šio leidinio red. prof. B. Vaitkevičius pabrėžė, kad rankraštį peržiūrėjo bei savo pastabomis talkino ne tik Lietuvos, bet ir Sovietų Sąjungos specialistai. Dėlto šis leidinys esąs kolektyvinio kūrybinio darbo vaisius. Aptarime vykusiose diskusijose kalbėjo akademikai J. Gaudrimas, J. Jurginis, profesoriai S. Vancevičius, V. Germanas, M. Jučas ir kiti. "Tiesos" 154 nr. informuojama: "Aptarimo dalyviai vieningai pabrėžė, kad Lietuvos TSR istorija yra originalus, apibendrinančio pobūdžio veikalas, raiškus indėlis į tarybinį istorijos mokslą ir mūsų visuomenės kultūrą. Didelis veikalo ideologinis vaidmuo. Lietuvos TSR istorijoje, *remiantis marksistine-leninine* metodologija, atskleisti lietuvių tautos istorinės raidos dėsningumai ir specifiniai bruožai, parodytas lemiantis liaudies masių vaidmuo istorijoje, išryškinta klasių kova kaip varomoji antagonistinės visuomenės jėga. Daug dėmesio skirta socializmo sukūrimo problemoms nušviesti, išvystytos socialistinės visuomenės *istorijai atskleisti. Akcentuojama* tarybinių broliškų respublikų nesavanaudiškos pagalbos ir įvairiapusiško bendradarbavimo reikšmė, sprendžiant lietuvių tautos istorinės raidos problemas, pasiekiant didžiulių ekonomikos, mokslo, kultūros laimėjimų. Veikale apibendrinti naujausi tarybinės istoriografijos pasiekimai, pateikti kai kurių svarbių problemų vertinimai, ryžtingai ir argumentuotai paneigiamos antimokslinės buržuazinės koncepcijos Lietuvos praeities ir dabarties klausimais..." Iš tokios aptarties aiškiai matyti, kad Lietuvos istorija užtempta ant marksistinio-lenininio kurpalio pagal įsakymą iš Maskvos. Ji dabar bus papildyta ir su patobulintu tekstu išleista lietuvių kalba. Teksto "tobulinimas" tikriausiai reiškia dar didesnį sovietinės propagandos kiekį.

PARENGIAMOSIOS KLASĖS

Naujieji mokslo metai sovietų okupuotoje Lietuvoje pradėti rugsėjo 1 d. Spaudoje pasirodė pirmieji pranešimai apie parengiamąsias klases, į kurias priimami šešiamečiai vaikai, nelankantys darželių. Pedagogikos tyrimo instituto direktoriaus prof. J. Vaitkevičiaus pranešimu, pirmoje klasėje susidaro per didelis skirtumas tarp darželį lankiusių ir jo nemačiusių vaikų. Jį kaip tik ir padės išlyginti parengiamosios klasės, šiemet priėmusios apie 7.000 šešiamečių. Vilniaus XXII-je vidurinėje mokykloje tiems šešiamečiams vadovauja Šiaulių K. Preikšto pedagoginio instituto auklėtinė Danutė *Kugardienė. Parengiamojoje klasėje* vaikai praleidžia visą dieną, įgydami pagrindus mokymuisi. Šešiamečiai yra aprūpinti vaizdinėmis priemonėmis, žaislais, jų ūgiui pritaikytais ir Panevėžyje pagamintais baldais. Jų taipgi laukia žaidimų ir poilsio kambarys su miegamuoju.

PRIE KAUNO MARIŲ

Tūkstančius kauniečių ir svečių sutraukė tradicinė oro ir vandens sporto šventė prie Kauno marių rugpjūčio 4 d. Kadangi ji buvo skirta sovietiniam Kauno "išvadavimui" prieš 35 metus, garbės tribunoje buvo susodinti II D. karo veteranai, buvusieji sovietų partizanai. Programoje dalyvavo parašiutininkas Eugenijus Budnikas, atlikęs jau 6.700 šuolių, jo žmona Jūratė, savo įskaitoje turinti 4.000 šuolių. Taktinių uždavinių atlikimą su parašiutu demonstravo Aleksandras Čiosa. Programą paįvairino augštasis lakūnų pilotažas, sklandymas, jachtos, motorlaiviai, jūrinės valtys.

V. Kst.

Parama Lietuvos laisvinimui

Aukos Tautos Fondui Toronte ir apylinkėse nuo š.m. kovo 1 iki rugpjūčio 1 dienos

$500.00: John Smits; $100.00: B. B. Čepauskai, K. S. Gečai, J. Gustainis, V. H. Juškevičius, J. H. Lasiai, Br. Mackevičius ($10), vaist. J. Margis, Tėviškės Ąžuolas, dr. M. J. Uleckas, J. J. Varkavičiai.

$50.00: Anic. Ald. Lukošius ($15), E. F. Pawelko, H. A. Stepaičiai; $40.00: E. Kuchalskis; $35.00: dr. J. Slivinskas; $30.00: Bronė Galinis, B. Savickas; $28.00: A. Juzeliūnas; $25.00: inž. P. Lelis, J. M., A. Mikšienė, V. Petraitis ($10), V. P. Rasiulis.

$20.00: L. Alekna, Arūnas Dailydė, V. A. Genčius, R. Kymantas, E. Kondratas, Aloyz. Kuolas, Šiliai, E. Svėgždienė, J. Zakas, A. Žilėnas.

$13.00: S. Stasiulis; $10.00: A. Čepaitis, V. J. Dagiliai, S. Kliauga, J. M., J. Nešukaitis, E. Sudikas ($10), Vl. Saltmiras ($20); $5.00: J. Venslovaitis; $2.00: K. Činčius.

Organizacijos — institucijos — vienetai

$500.00: Toronto Lietuvių Namai; $300.00: "Paramos" bankas, Prisikėlimo parapijos bankas; *$100.00: "North Sylva Co.* Ltd."; $75.00: Dresher Ins. Agency Ltd., Medžiotojų ir Žūklautojų Klubas "Tauras"; $50: Mažosios Lietuvos Moterų Draugija, Toronto Lietuvių Namų Moterų Būrelis.

Madoc, Ont.

$50.00: R. Vaštokas ($25).

Oakville, Ont.

$10.00: M. Ramanauskas.

Auka Tautos Fondui — laisvės spindulys Lietuvai.

Nuoširdžiai dėkojame visiems aukojusiems. Dar daug lietuvių Toronte ir apylinkėse yra neatidavę š.m. aukos Tautos Fondui.

Amžių būvyje daugelis lietuvių tautos sūnų paaukojo savo gyvybę už Lietuvos laisvę. Semkimės stiprybės iš praeities. Savo auka Tautos Fondui padėkime pavergtiems broliams tėvynėje grąžinti Lietuvai laisvės dienas.

Tenelieka nė vieno lietuvio, neatlikusio pareigos savajam kraštui — Lietuvai!

Prašome aukas Tautos Fondui siųsti žemiau nurodytu adresu:

Tautos Fondo Toronto atstovybė
6 Constance Street,
Toronto, Ontario M6R 1S4
Tel. 535-9864

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas **TALKA**

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų draudа.

Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

Kapitalas — virš $14,000,000.

MOKAME UŽ:

depozitus (P.C.A.)	6%
santaupos	10%
term. depozitus 1 m.	10¼%
term. depozitus 3 m.	10%
pensijų fondas	9¾%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas	12%
nekiln. turto pask.	11½%

VISOS IR VISI Į LONDONO

SPAUDOS BALIŲ-KONCERTĄ

rugsėjo 22, šeštadienį, Connally Bldg.,

Plumbers Hall (įėjimas iš kiemo), 523 First St., LONDON, ONTARIO

PROGRAMOJE: Vienas geriausių Kanados lietuvių ansamblių — Toronto "Gintaras"
(Vyresnio amžiaus jaunimo tautiniai šokiai ir dainos)

LINKSMOJOJE DALYJE: D. Švilpaitė, sopranas, ir lietuvių mėgstamas orkestras "Carrousel"

Koncertas — nuo 6.45 v.v. ligi 9 v.v., šokiai -- nuo 9 v.v. ligi 1 v.r.; salė atidaroma 6.30 v.v.
Bilietai dvigubai (koncerto ir šokių) programai — $6.50, jaunimui — $3.00. **Rengėjai**

HAMILTON ONT

ONUTĖ MASYTĖ IR ALOYZAS GEDRIMAS rugsėjo 1 d. sukūrė šeimos židinį. Jų santuoką per šv. Mišias palaimino prel. J. Tadarauskas. Per apeigas šventovėje vargonais grojo A. Paulionis, kuris su V. Paulioniene atliko keletą gražių solo ir duetų. Vestuvinis banketas įvyko "Roberts" restorano "Peach's" salėje, į kurią buvo susirinkę 200 svečių. Jų buvo iš Hamiltono, Toronto, Klevelando, Čikagos, Detroito ir iš kitų vietovių. Sveikinimo kalbas pasakė iš Čikagos jaunikio krikšto motina ir teta E. Mikalonienė, palinkėdama jaunajai porai darnaus šeimyninio sugyvenimo. Pedagogas Ig. Serapinas, taip pat čikagietis, savo ugningame žodyje ragino šią jauną lietuvių šeimą visą laiką pasilikti lietuviškajame ratelyje ir tęsti tautines tradicijas. Hamiltono mergaičių choro "Aidas" administratorius J. Pleinys prisiminė jaunąją nuotaką kaip vieną iš pradininkių šį lietuvaičių chorą steigiant ir kaip buvusią labai pareigingą choristę. Buvo perskaityta daug sveikinimo telegramų iš tolimų vietovių ir iš Lietuvos. Jaunoji yra inž. P. ir M. Masių vyresnioji dukra, o jaunikis — pats vyriausias J. Ant. Gedrimų šeimos vaikas. Povestuvinei kelionei jie išvyksta į JAV, žadėdami aplankyti ir Kennebunkportą, kur Aloyzas yra mokęsis Tėvų pranciškonų lietuvių gimnazijoj.

SPECIALI KLASĖ šiemet atidaroma Vysk. M. Valančiaus mokykloje tokiems vaikams, kurie lietuviškai nekalba arba kalba labai silpnai. Su šita klase norima padėti vaikams iš *mišrių šeimų ir tiems vaikams*, kurie savo namuose lietuvių kalbos nedaug tegirdi. Mokykla yra pasiryžusi juos tiek pramokyti lietuviškai, kad galėtų bent susikalbėti. Tam dabar yra parašytas ir išleistas mokyt. Ant. Rinkūno specialus vadovėlis ir kitos pagalbinės knygos, nurodančios, kaip mokytis ir kaip mokyti.

AV PARAPIJOS CHORAS rugsėjo 14, penktadienį, pradeda savo naują veiklos sezoną. Repeticijos prasidės įprastu laiku. Laukiama naujų choristų ir choristių. Choras Kanados Lietuvių Dienoje, kuri įvyks spalio 6-7 d.d. St. Catharines, su jungtiniu choru giedos per pamaldas ir pasirodys meninėj programoj. Chorui vadovauja jauna muz. D. Deksnytė-Powell.

IŠ AUSTRALIJOS, atvykus čia ilgesnėm atostogom, pas K. Simaičius yra apsistojusi mokyt. Ona Pocienė.

JAUNIMAS IŠLEISTUVĖSE. "TŽ" 35 nr. išspausdintas rašinys "Sudiev K. Baronui", kuriame pateikiama keletas momentų iš išleistuvių vakarienės. Atsisveikinimo žodžius tarė prel. J. Tadarauskas, sporto klubų, įvairių organizacijų, fondų atstovai, Hamiltono apyl. pirm. M. Gudinskas ir "Gintarinių aidų" — lietuviškos radijo programos vedėjas — universiteto studentas Eduardas Stungevičius. Pasatrasis nebuvo paminėtas. Jis savo kalboje išreiškė didelę pagarbą ir padėką K. Baronui už jo nuoširdumą ir pagalbą pirmaisiais radijo valandėlės metais. K. B. buvo vienintelis Hamiltone lietuvis, kuris nesuabejojo jauno studento pajėgumu, jį rėmė ir su pasididžiavimu spaudoje atsiliepdavo apie vienintelę lietuvišką radijo programą Hamiltone. K. B. kas savaitę siųsdavo reguliariai sporto ir lietuvių veiklos žinias, teikdavo visokią moralinę ir materialinę pagalbą. Atsidėkodamas už visą K. Barono nuoširdų bendradarbiavimą, Ed. Stungevičius palinkėjo jam sėkmės naujame krašte ir prašė nepamiršti hamiltoniečių. Vakarienės metu Eduardas Stungevičius pasirūpino garsiakalbiais, muzika ir įamžino K. Barono atsisveikinimo žodžius į garsinę juostą, kuriuos vėliau girdėjome per lietuvišką radijo valandėlę Hamiltone — "Gintarinius aidus".

Po vakarienės K. Baronas, apdovanotas gintaro dovanomis, pakartotinai dėkojo jauniems kalbėtojams, pasidžiaugdamas, kad palieka Hamiltone naują, gerai pasiruošusią kartą tęsti jo pradėtą lietuvišką veiklą.

Jaunosios kartos dalyvavimas išleistuvėse įrodė, kad K. Baronas jaunimo buvo mėgstamas, gerbiamas ir vertinamas. Sėkmės, laimės ir gražių ateities dienų Vasario 16 gimnazijoj jam linki visa Hamiltono jaunoji karta. "Gintarinių aidų" vedėjas Eduardas Stungevičius tikisi, kad K. Baronas ir toliau bendradarbiaus, siųsdamas žinias iš Vokietijos *studentų gyvenimo. M. K.*

Toronto "Gintaro" šokėjai D. Kuzmaitė ir A. Stauskas. Juos ir daug kitų jaunų šokėjų matysime spaudos baliuje Londone, Ont., rugsėjo 22, šeštadienį
Nuotr. St. Dabkaus

LONDON, ONTARIO

"GINTARAS" ATVYKSTA! Jau galutinai paaiškėjo, kad Londono spaudos baliaus koncertinę dalį atliks vienas geriausių Kanados lietuvių ansamblių — Toronto "Gintaras", ateinančiais metais švenčiąs savo veiklos sidabrinę sukaktį. Visi, įskaitant ir Londono lietuvius, žino, kad jis yra labai geras meno vienetas, bet nevisi gal žino šio vieneto atskirus laimėjimus, kurių bent stambesnius prieš koncertą verta suminėti.

"Gintaras" darbą pradėjo 1955 m. su aštuoniomis poromis, suorganizuotomis bei globojamomis "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų. Keitėsi vadovai ir šokėjai, keitėsi ir ansamblio pajėgumas — kasmet jis augo ir stiprėjo, kol galų gale tapo vienu iš geriausių meno vienetų lietuvių jaunimo gretose. Šokėjus papildė orkestras ir dainos grupė. "Gintaras" yra turbūt *vienintelis vienetas*, dalyvavęs visose penkiose taut. šokių šventėse Čikagoje. Taip pat jis su koncertais yra aplankęs eilę didesnių Kanados ir Amerikos miestų. "Gintaras" atliko dalį programos tarptautinėse parodose ir olimpiadoje: 1964 m. Niujorke, 1967 ir 1976 m. Montrealyje, 1971 m. jis su dideliu pasisekimu koncertavo Europoje: *Austrijoje, Anglijoje* ir V. Vokietijoje. Yra dalyvavęs daugelyje televizijos programų, įskaitant ir labai sėkmingą bei plačiai nuskambėjusį pasirodymą V. Vokietijos televizijos koncerte.

Šokėjams vadovauja R. Karasiejienė, o dainininkėms G. Paulionienė. Administraciją sudaro — O. Radzevičienė ir A. Nausėdas, londoniškiam gerai pažįstamas — buvęs mūsų "Tauro" pirmasis ir labai sėkmingas treneris. Jiems talkina tėvų komitetas, vadovaujamas H. Simanavičienės.

Netenka abejoti, kaip baliaus dalyviai sutiks šių metų programą. Kai dainininkės lankėsi Londone, londoniškiai nelcido joms nuciti nuo scenos — kiekvieną dainą prašė kartoti. Kai 1970 m. Lietuvių Dienos koncerte Centennial Hall pasoko "Suk, suk ratelį", pusantro tūkstančio žiūrovų sustoję kėlė jiems didžiausias ovacijas ir prašė *kartoti . . . kartoti . . .*

Spaudos balius bus rugsėjo 22 d. Plumbers Hall, 523 First St. Pageidaujami laimikiai (fantai) loterijai. Taip pat visi kviečiami būti "Auksinės knygos" mecenatais — "TŽ" trisdešimtmečio proga stambesne auka paremti lietuvišką spaudą, kuri yra mūsų stipriausia jungtis ir geriausia lietuviškos veiklos *bei lietuvybės išlaikymo talkininkė.* Aukos įteikiamos V. Vaitkui arba E. Daniliūnui. Rengėjai tikisi jūsų palankumo ir už tai jums iš anksto nuoširdžiai dėkoja.

Tad atvykite į šį balių-koncertą išgyventi malonių valandų. Kai prieš jūsų akis šokėjai pinsis į pasakišką pynę, jaunų dainininkių garsai nukels mus toli . . . toli . . . į paliktą *tėviškę . . . į mūsų jaunas dienas . . .*

P. J. BUTKAI — "AUKSINĖN KNYGON". Pirmu numeriu Londono spaudos baliaus "Auksinėn knygon" įrašomi P. ir J. Butkai, ne tik londoniškiams, bet ir daugeliui lietuvių iš kitų apylinkių žinomi asmenys. Jie yra "T. Žiburių"ir"Auksinės knygos" mecenatai. Jie visada nuoširdžiai aukoja lietuviškiems reikalams. Tai daug nuveikę ir Londonui daug nusipelnę asmenys. Paulina talkino Londono lietuvių organizacijoms, bet ypač didelę naštą buvo pasiėmusi L. Lėšų telkimo skyriuje, kuris atkreipė ir kitų apylinkių dėmesį. Jonas buvo pirmininku KLB Londono apylinkės valdybos, kuri pastatė Lietuvių Namus, vėliau parduotus. Jis buvo ir svarbiausias asmuo (iš pasauliečių) *steigiant* parapiją, įsigyjant šventovę ir padedant jai gerą finansinį pagrindą. Jo vadovautas ir tebevadovaujamas L. Lėšu telkimo skyrius yra efektingai parėmęs visas pagalbos reikalingas Londono organizacijas, bet ypač didelę pagalbą yra teikęs parapijai ir jaunimui. Spaudos baliui paprastai talkina ir jo sūnus, taip pat Jonas.

Š.m. "TŽ" 33-34 nr. Stepo Jakubicko buvo gražiai apibūdintas laimės kelias neseniai į Londoną atsikėlusiu **E. ir R. Vilembrektu,** dabar čia nusipirkusių 23 krautuvių "Fairmount Shopping Plaza" ir turinčių ūkius Wasagoje. Nuosavybės vertė viršija pusantro milijono dolerių. Noriu prie viso to pridėti tik porą sakinių. Vilembrektai dirba ne tik

(Nukelta į 7-tą psl.)

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

LIETUVOS VYČIŲ 66-TAME SEIME Čikagoje išrinkta nauja valdyba: dvasios vadas kun. A. Jurgelaitis, OP, pirm. Ph. Skabeikis, I vicepirm. jaunimo reikalams Susan Bumila, II vicepirm. narių reikalams J. Adomėnas, III vicepirm. sendraugių reikalams S. Vaitkus, protokolų sekr. Anna Wargo, finansų sekr. Ann Kassel, ižd. Teresa Trainis, patikėtiniai — Helen Shields ir J. White. Lietuvos reikalų komitetas patikėtas kun. K. Pugevičiui, rituałas — Sophie Zager, visuomeniniai santykiai — Irene Senkus, archyvas — L. Svelniui. Lietuvių katalikų religinės šalpos koordinatorium išrinktas W. Sidtis, jaunimo koordinatore V-jam lietuvių jaunimo kongresui — Ann Statkus. "Vyčio" žurnalą ir toliau sutiko redaguoti ligšiolinė red. Loretta Stukas.

JAV LIETUVIŲ KUNIGŲ VIENYBĖS SEIMAS įvyks lapkričio 7-8 d.d. Immaculata Retreat House, Willimantic, Conn. (prie Hartfordo, Rt. 32). Seimas yra jubiliėjinis, nes ši kunigų organizacija JAV buvo įsteigta prieš 70 metų. Seime dalyvaus keturi vyskupai: V. Brizgys, Hartfordo arkivyskupas, Norwich ir Providence vyskupijų ordinarai. Pagrindiniais kalbėtojais pakviesti: V. Brizgys, prel. Stanley Sypec ir kun. Bryan Hehir — JAV vyskupų konferencijos tarptautinių rekalų skyriaus pirmininko pavaduotojas.

IX-JI AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESĄ spalio 13-14 d.d. Klevelande, "Hollenden House" patalpose, rengia ALTa. Jis bus pradėtas ALTos suvažiavimu. Lietuvių kongrese ALTos vadovybė padarys pranešimus apie savo atliekamus bei planuojamus darbus Lietuvai laisvinti. Paskaitą apie Lietuvos laisvės viltis dabartinių įvykių raidoje skaitys gen. Lietuvos konsulas A. Simutis. Apie Helsinkio, Belgrado ir Madrido konferencijas kalbės VLIKo valdybos pirm. dr. K. Bobelis, apie nuotaikas Lietuvoje — neseniai iš jos atvykęs Romas Giedra. Kalbėtojais kviečiami ir įtakingi amerikiečiai.

TRADICINES DEMONSTRACIJAS Brattlebore už tautinę bei religinę laisvę sovietų okupuotoje Lietuvoje rugpjūčio 14 d. surengė ateitininkų stovyklautojai iš Neringos. Platesnis aprašymas buvo paskelbtas dienraščio "Brattleboro Reformer" rugpjūčio 25 d. laidos religiniame skyriuje. Jame minimi pareiškimai, kuriuos padarė tos stovyklos paaugliai — Rita Kazlauskaitė, Paulius Gudelis, aplankę savo gimines Lietuvoje ir ten pastebėję varžtus religijai. Minimos kitos dvi lietuvaitės Aušra Gečytė iš Filadelfijos ir Daina Kamantaitė iš Čikagos. Demonstracijoje dalyvavo apie 60 jaunuolių, dalinusių atsišaukimus, smerkiančius žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoje.

Brazilija

KUN. MEČISLOVAS VALIUKEVIČIUS sidabrinę savo kunigystės sukaktį rugpjūčio 19 d. atšventė Sao Paulo mieste, lietuvių Šv. Kazimiero *šventovėje, Mišias koncelebruodamas* su prel. P. Ragažinsku, kun. Pr. Gavėnu ir kun. P. Urbaičiu. Sukaktuvininkas yra gimęs Brazilijoje, ką tik jon atvykus tėvams. Čia yra baigęs seminariją ir įšventintas kunigu. Jau keleri metai darbuojasi Šv. Sebastijono parapijoje, Niteroi vyskupijoje prie Rio didmiesčio. Yra įsteigęs Fatimos Marijos seselių vienuoliją, rū*pinasi suaugusių seminarijos* išlaikymu. Rugpjūčio 22 d. rytą specialiu maršu jį Šv. Sebastijono klebonijoje prikėlė jūreivių orkestras. Niteroi savivaldybės rūpesčiu prieš šventovę buvo atidaryta žaidimų aikštė vaikams ir surengtos sporto varžybos; laimėtojams įteikta kun. M. Valiukevičiaus vardo taurė. Į jubiliejines sukaktuvininko Mišias atvyko vietinis vysk. G. da Costa ir apie 40 kunigų. Lietuviams atstovavo visas apeigas tvarkęs kun. Alg. Ramašauskas, seselės Bernarda ir Kristina, A. Tatariūnienė ir kun. Pr. Gavėnas iš Sao Paulo ir būrys aktyvių visuomenininkų iš Rio. Tarp gautų sveikinimų, vienas buvo lietuviškas, atsiųstas prel. A. Bačkio iš Vatikano. Vakarienė sukaktuvininkui surengta *Humaitą klubo salėje. Čia kun. M.* Valiukevičių lietuvių vardu pasveikino dr. A. Gaulia, o vakarienėje dalyvavę lietuviai padainavo keletą lietuviškų dainų.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ KUNIGŲ VIENYBĖS nariai rugpjūčio 15 d. posėdžiavo Sao Paulo mieste, Šv. Kazimiero parapijos klebonijoje. Pirmiausia teko papildyti valdybos sudėtį, pakeičiant į JAV išvykusį sekr. kun. A. Trimaką. Jo vieton pakviestas kun. V. Pupinis, SJ. Valdybą dabar sudaro: pirm. kun. Pr. Gavėnas, SDB, kun. V. Pupinis, SJ, ižd. prel. P. Ragažinskas. Ši valdyba taipgi eina ir centrinės valdybos pareigas visiems P. Amerikos lietuvių kunigams. Dėlto ateityje juos numatoma pasikviesti posėdžiams į Sao Paulo *lietuvių Lituanikos stovyklavietę.* Posėdyje buvo aptarti jaunimo pastoracijos reikalai, Rio lietuvių parapijos būklė bei jos ateitis. Sutarta ieškoti pastovesnių "LKB Kronikos" vertėjų portugalų kalbon, remėjų jos išleidimui. Brazilijos vyskupų konferencija nori pasiųsti okupuoton Lietuvon 5.000 egz. Šv. Rašto ir šiuo metu jieško kelių šiam sumanymui *įgyvendinti. Posėdyje taip pat kilo* sumanymas įsigyti naują spausdinimo mašiną "Mūsų Lietuvos" savaitraščiui bei kitiems leidiniams pagerinti. Sao Paulo mieste salezičiai kiekvieną mėnesį skirtingose vietovėse lietuviams surengia Maldos Diena už Lietuvą. Gautomis aukomis padengiamas portugalų kalba išleistos "LKB Kronikos" siuntinėjimas.

Australija

MELBURNO LIETUVIUS į savo koncertą liepos 28 d. pakvietė tautinių šokių grupė "Klumpakojis", kuriai jau dvejus metus vadovauja buvusi kanadiško "Gyvataro" šokėja A. Morkūnienė. Koncerte 28 šokėjai atliko net 21 šokį, grojant keturių muzikantų orkestrėliui. Paskutinė dalis buvo skirta lietuviškų tradicijų vestuvėms — draugių atsisveikinimui su jaunąja, jos atsisveikinimui su tėvais, vestuvių polkai ir tradiciniam suktiniui. Visi "Klumpakojo" nariai jau yra gimę už Lietuvos ribų, nematę jos, bet entuziastiškai šoka tautinius šokius. Po koncerto buvo surengta vakarienė "Klumpakojo" nariams.

DAINOS POPIETĘ Adelaidės Lietuvių Namuose surengė choras "Lituania", vadovaujamas sol. G. Vasiliauskienės. Maloni staigmena buvo atžalyno — mergaičių chorelio "Eglutės" pasirodymas. Kartu su "Lituanią" choru jos padainavo tris dainas. B. Gorbulskio, A. Aleksio dainom programą paįvairino "Lituania", o vadovė sol. G. Vasiliauskienė atliko V. Kuprevičiaus "Lakštingalos dainą".

METINIAME ALB NEWCASTLE *APYLINKĖS susirinkime naujoji* valdyba buvo išrinkta liepos 22 d. Pirmasis susirinkimas šiuo klausimu birželio 24 d. buvo nesėkmingas. Newcastle lietuviam dabar vadovaus: pirm. A. Bajelis, vicepirm. Z. Zakarauskienė, sekr. B. Zakarauskaitė, ižd. M. Zakarauskaitė, švietimo reikalams — R. Lapinskas. Naujoji valdyba Tautos šventės minėjimą *nutarė surengti rugsėjo 15 d.* ir paskaitininku pakvietė R. Lapinską. Newcastle lietuvių choras, vadovaujamas muz. S. Žuko, kadaise rengdavo gražius koncertus, kuriuose ypač gausiai dalyvaudavo latviai. Pastaruoju metu nubyrėjo daug choristų, o pakaitų iš jaunimo eilių nebuvo susilaukta. Atrodo, šis choras jau baigia savo veiklą.

Britanija

KENČIANČIOS BENDRIJOS DIENĄ Londone rugsėjo 23 d. rengia britų organizacija ACN (Aid to Church in Need). Rytą Bramptono oratorijoje bus sakomi pamokslai, o Šv. Juozapo salėje rodomi filmai. Tarp jų bus ir vienas dokumentinis *latvių filmas, užfiksavęs sovietinę* koncentracijos stovyklą. Savo parodėles surengs komunizmo pavergtų tautų atstovai. Westminsterio katedros konferencijų centre 3 v.p.p. bus pasakyta kalba apie Katalikų Bendrijos persekiojimą dabartiniame pasaulyje. Po to įvyks vadinamoji kryžių procesija — britai ir pavergtų tautų atstovai žygiuos į Westminsterio katedrą, *kur bus atlaikytos* Mišios ir atliktas pasiaukojimas Nekalčiausiai Marijos Širdžiai.

Šveicarija

DR. JUOZO ERETO pernai išleista studija "Blick in die Zeit" ("Žvilgsnis į laiką") nagrinėjo pasaulinės politikos ir didžiųjų valstybių bendravimo problemas. Ji susilaukė didelio šveicarų dėmesio ir greit buvo išparduota. Šiemet pasirodė antroji šios studijos laida, papildyta ir praplėsta.

Vokietija

"TŽ" SPORTO SKYRIUJE jau buvo rašyta apie žymaus Lietuvos irkluotojo Vlado Česiūno pasilikimą V. Vokietijoje. Jis yra laimėjęs aukso medalį dviviečių kanoju rungtyje Muencheno olimpiadoje 1972 m. Daugiau duomenų pateikia K. Barono pasikalbėjimas su pačiu V. Česiūnu, paskelbtas čikagiškiame "Drauge" rugsėjo 4 d. Į Duisburgo varžybas V. Česiūnas buvo atvykęs su turistine grupe ir čia pasiprašė politinės globos, kuri jam buvo suteikta. Vokietijos įstaigos jam taipgi suteikė ir nedidelę finansinę paramą. V. Česiūnas norėtų apsigyventi ten, kur yra kuo daugiausia lietuvių. Žada parašyti savo atsiminimus, atskleidžiančius tikrąjį sportinio Sovietų Sąjungos gyvenimo veidą. Į K. Barono klausimą, kodėl pasirinko Vakarų pasaulį, atsakė "Tai mano vaikystės ir jaunystės svajonės. *Dalyvaudamas* sportinėse varžybose užsienyje, mačiau, koks skirtingas laisvas pasaulis nuo komunistinio 'rojaus' ". Pokalbyje su K. Baronu jis pabrėžė, kad sportininkai Sovietų Sąjungoje yra profesionalai, duoną gaunantys iš valdžios skiriamų lėšų. Vakarų pasaulis į olimpines varžybas siunčia tik mėgėjus, nes profesijonalų, pragyvenančių iš sporto, neįsileidžia taisyklės. Spartakiados metu Maskvoje V. Česiūnas matė labai daug milicijos ir kariuomenės. Pasak jo, spartakiada buvo savotiška generalinė repeticija prieš 1980 m. olimpiadą Maskvoje ne tik sportininkams, bet ir ju sargams. Pirmą kartą pamatęs laisvojo pasaulio lietuvišką spaudą bei leidinius, jis stebėjosi jų gausa ir aplamai lietuvių veikla.

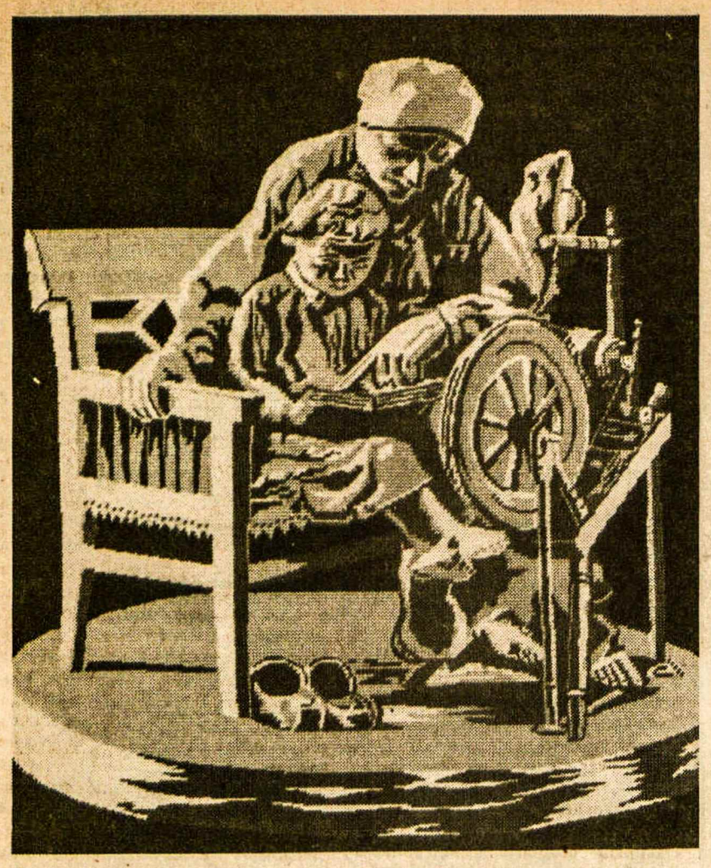

Niujorkietės dail. BIRUTĖS KIDOLIENĖS išsiuvinėta P. Rimšos "Vargo mokykla". Jos darbų paroda rengiama Anapilyje š.m. spalio 27-28 dienomis

"Perlojos respublika"

Amerikoje gyvenančių dzūkų premijuotas romanas

ALG. GUSTAITIS

Jurgis Gliauda mėgsta rašyti istorinėmis lietuvių tautos temomis. Kaikurie tokios rūšies jo veikalai ("Agonija", "Simas") yra pagrįsti autentiškais dokumentais, kiti turi istorinių įvykių metmenis, bet parašyti grynai literatūriniu būdu ("Raidžių pasėliai"), treti teturi tiek bendro, jog panašiai yra buvę, bet, perleidus per rašytojiškos vaizduotės spektrą, telieka pasakojamas įvykis, nupintas būdingais dėstymais ("Aitvarai ir giria", "Perlojos respublika"). Šie du veikalai turi filmavimui būdingo rikiavimo.

Dzūkijoje J. Gliauda nėra buvęs ir to krašto žmonių artimai nepažįsta. O dzūkai yra nepaprastai spalvingi lietuvių tautos žmonės, garsūs savo vaišingumu, kiek skirtinga kalba, nuoširdūs, darbštūs ir kietai besilaikantys savo nusistatymo.

Iš naujo kuriant nepriklausomą Lietuvą, jie gyveno beveik lenkomanų pašonėje. Žinome, lenkai stengdavosi žudyti tokiose vietose gyvenančius lieuvius, kad būtų lengviau statyti lenkiškumo atramas. Daugelių atvejų kariniai lenkų daliniai išbandydavo savo durtuvus ant dzūkų, savo kulkų kietumą ant dzūkaičių ir dzūkiukų. Gi tais laikais nebuvo kur šauktis pagalbos, nes kiekvienoje apylinkėje siautėjo vienokios ar kitokios rušies lietuvių tautos priešai: lenkai, rusai ar komunistai, vokiškieji bermontininkai ar paprasčiausios plėšikų gaujos. Visi tokie reikalavo maisto, atiminėjo gyvulius, norėjo jaunų moterų.

Tokį laikotarpį paėmęs Jurgis Gliauda turėjo plačias lankas vaizduotei: kur tik eisi, vis dzūkams skriauda, pavojus, grasinimai. Iš to kyla savisaugos, apsigynimo būtinumas. Plikomis rankomis nuo karinių vienetų neapsiginsi.

"Perlojos respublika" pradedama jauno dzūko Tado Grigo pabėgimu iš rusiškos bolševikinės kariuomenės. Tai buvo 1918 m. pabaigoje. Bolševikinėje kariuomenėje, be kitko, nuolatos jutęs ant savo sprando sunkios vokiečių artilerijos ugnį. Sugrįžusį į Perlojos bažnytkaimį sutiko maloniai, kaip savo sūnų. Netrukus jis išgirsta apie siautėjančias karines lenkų gaujas, autoriaus vadinamas "Jazda tatarska". Tadas be šautuvo, be granatos jautėsi lyg nesavas, nežinąs ką veikti. Jam vaizduotėje grįžta vasarą degą jurginai (21 psl.), nuostabiai gražios dzūkaitės ir dainuška "kad ne grybai, kad ne uogos — tai dzūkaitės būtų nuogos" (31). Ir štai, jį taip gražiai pasveikinusi bei sutikusi gražioji Verulė lenkų tampa nutildyta klastingu šūviu į nugarą (48).

Perlojiečiai susiorganizuoja į parapijos komitetą gintis ne tik nuo lenkomanų kunigų, bet ir kulkomis nuo priešų. Paaiški, jie turi paslėpę šovinių, net didelį kulkosvaidį "maksimą", o Tado būta kulkosvaidininko. Susidraugauja su gražia Agute, ji jam patarnauja prie kulkosvaidžio ir, įsiveržus didokam būriui raitelių — ginkluotam lenkų daliniui į Perlojį, didesnę jų dalį iškloja kaip tik tuo "maksimu", vykusiai paspirginant už tvorų, medžių, namų pasislėpusiems dzūkams (290-302 psl., tik čia sumaišyti puslapių skaičiai 295 su 296). Laimėta prieš lenkus!

Netrukus Perlojį užplūsta minios bolševikų (364 psl.). Tadas su Agule vėl iš savo arkliu traukiamo vežimėlio nukirto pirmus sutiktus bolševikus ir šaudydami laimingai pabėgo Alytaus link, kur yra gausūs lietuviškos kariuomenės daliniai.

"Perlojos respublikoje" yra keletas ryškių literatūrinių personažų — ne tik Tadas su Augule. Yra gražių pasakojimų, nuolatinio veiksmo. Intriga pamažute auga, skaitytoją laikydama puslapiuose. Yra kaimietiškos išminties, gyvenimiško tiesumo, nebijojimo susikirsti su kur kas gausesniu priešu. Tai norėčiau vertinti teigiamai, nes dabar, svetimiesiems spaudžiant, net laisvieji lietuviai rašytojai, žurnalistai pradeda bijotis drąsiau pasisakyti, reikalauti kas lietuvių tautai teisėtai priklauso.

Pradėjus 1919 metus, knyga baigiama. Gailiesi, nes norėtum toliau keliauti su tais mielais dzūkais jų sniegu nuklotais laukais ir sulaukti žibutėmis tviskančių pievų, braidyti minkštais slėniais vasaros vakarais, klausantis dzūkaičių ir dzūkų dainų.

"Perlojos respublika" yra gražus indėlis į dzūkiškos srities literatūrą, kurią yra gražiai palietę ir kiti lietuvių rašytojai, kaip Pietaris "Algimante", Krėvė "Dainavos šalies senų žmonių padavimuose" ir kt. J. Gliaudos atvejis dar įdomesnis, nes jis nei dzūkas, nei su dzūkais kaduginę gėręs, bet be Gliaudos dzūkai negalėjo apseiti. . .

Jurgis Gliauda, PERLOJOS RESPUBLIKA. Amerikoje gyvenančių dzūkų 1978 m. premijuotas romanas. Vertintojų komisiją sudarė: Česlovas Grincevičius, Dalia Kučėnienė, kun. Ign. Urbonas, J. Borevičius, SJ. Išleista 1979 m. Čikagoje. Knyga surinkta ir atspausdinta "Draugo". Viršelis — dail. P. Aleksos. Kalbą lygino P. Razminas. Tiražas — 1000 egz., 373 psl. Kaina nepažymėta.

Atsiųsta paminėti

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA No. 31, 32. Vertė Vita Matusaitis, redagavo kun. K. Pugevičius, išleido Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybė, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, USA. Ir vieno ir kito sąsiuvinio pradžioje įdėtas kun. K. Pugevičiaus parašytas trumpas įvadas apie religinę būklę Lietuvoje.

HERITAGE, May-June, 1979. Dvimėnesinis žurnalas, leidžiamas Albertos provincijos vyriausybės. Šio numerio viršelis papuoštas kankliuojančios lietuvaitės (Veronikos Krausaitės) atvaizdu. Jame rašoma apie tautinius lietuvių moterų drabužius ir apie Kalgario lietuvių jaunimą, šeštadieninę mokyklą. Autorė — Johanna Wenzel. Įdėtos 4 nuotraukos.

Adolfas Venclauskas, KOVOJE SU MILŽINU. Išleido Akademinio Skautų Sąjudžio Filisterių Skautų Sąjungos Worcesterio skyrius. Spausdino Vijeikio spaustuvė. Čikaga 1979 m., 229 psl.

Knyga apie Baltijos valstybes

ANTANAS MUSTEIKIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

II

Antroji knygos dalis — politinė ir konstitucinė Baltijos kraštų raida susideda iš dviejų studijų.

Vytautas S. Vardys rašo apie autoritetinės valdžios atsiradimą Baltijos valstybėse. Lietuva, Latvija ir Estija, įtakotos rusų liberalų ir Vakarų konstitucinių pavyzdžių (Veimaro ir prancūzų respublikų), pasirinko liberalinės demokratijos valdymosi formas, kurios davė pirmenybę įstatymdavystės institucijai. Vykdomoji valdžios galia buvo visiškai pavaldi parlamentui, kurio sprendimus Vardys nevengia pavadinti įgeidžiais. Proporcinė reprezentacija (atstovavimas) sudaigino daugybę partijų. Jų Estijos parlamente buvo 14 (1923 m.), Latvijos — 26 (1925 m.), Lietuvos — 12 (dažnais atvejais). Jų tarpe mažumos buvo ryškiai atstovaujamos ir rinkimų metu bei parlamentinėj politikoj atliko žymų vaidmenį. Taip išsiskaidęs parlamentas neleido išplėtoti pastovios vykdomosios galios. Ministerių kabineto kadencijos vidurkis buvo 8-10 mėnesių. Tad demokratija išvirto į plutokratiją (turtingųjų valdžia). Betgi valstybinės krizės momentais valstybės rodė daugiau vienybės, pvz. komunistinio perversmo metu 1924 m. Estijoj. Baltijos valstybių komunistinės partijos, prieštaravusios krašto nepriklausomybei ir demokratijai, buvo uždraustos ir veikė pogrindyje. Kita vertus, Baltijos valstybių parlamentinis laikotarpis būdingas didžiais kūrybiniais laimėjimais — žemės ūkio reforma, pramonės plėtote, švietimo organizacija.

Toliau Vardys analizuoja sąlygas bei priežastis, privedusias visus tris kraštus prie demokratijos žlugimo ir autoritetinių valdžių įsigalėjimo. Lietuvoje perversmas buvo įvykdytas kariškių, inspiruotas mažos tautininkų grupės, bet ją rėmė gera dalis krikščionių demokratų partijų bloko (1926 m.). Estijoj ir Latvijoj valdžios pakeitimas buvo lėtas. Estijoj tai buvo reakcija prieš kraštutinės dešiniosios srovės judėjimą, vedamą nepriklausomybės karo veteranų (galutinė fazė 1934 m.). Latvijoj daugiau lėmė ekonominiai sunkumai. Atsirado pusiau karinės Ugnies kryžiaus bei Perkūno kryžiaus organizacijos, paveiktos nacionalsocializmo, su šūkiais "Latvija latviams", nukreiptais prieš mažumas (vokiečius, žydus). Kaip atoveika šiai srovei susikūrė "kairiau centro" pusiau karinė organizacija. Grėsė pilietinis karas. Tada Karlis Ulmanis, agrarinės partijos vadas ir min. pirmininkas, paleido parlamentą, uždraudė politines partijas ir pradėjo autoritetinį režimą (1934 m.).

Trys vyrai — Smetona, Ulmanis ir Paets — valdė Baltijos valstybes ligi Sovietų Sąjungos okupacijos. Tačiau jų režimas, kad ir autoritetinis, buvo švelniausias iš visų diktatūrų Europoj ir jokiu būdu netotalistinis. Čia pabrėžtina Baltijos religinė ar ateistinė laisvė ir didesnis ar mažesnis mažumų kultūrinės autonomijos toleravimas.

Michael Garleff rašo apie etnines mažumas estų ir latvių parlamentuose bei jų koalicinę politiką. Mažumų politinis manevravimas vienos mažumos ar visų mažumų rėmuose yra plačiai paliestas. Vienu ar kitu būdu jos turėjo tiesioginės ar netiesioginės įtakos į naujai susikūrusių valstybių politinių bei kultūrinių problemų sprendimą ir parlamentinės tvarkos pakeitimą autoritetine. Beje, Lietuvos mažumos čia nėra nagrinėjamos, o Vardžio pastabos platesnio pobūdžio temoj jas tik prabėgomis paliečia.

III

Trečia dalis — Baltijos valstybės tarp dviejų karų Europoje — susideda iš keturių studijų.

Alexander Dallin, bene ryškiausias ir populiariausias sovietologas visų bendradarbių tarpe, rašo apie Baltijos valstybes tarp nacinės Vokietijos ir sovietinės Rusijos. Autorius sumini tarptautinius įvykius, lėmusius Baltijos kraštų likimą, ir randa, kad Baltijos valstybės neturėjo kitos išeities. Jos norėjo išlikti neutraliomis ir ieškojo pusiausvyros tarp sovietų ir vokiečių įtakų, bet tai nebuvo jų galioje. Vienos ar kitos pusės pasirinkimas reiškė vienos ar kitos pusės hegemoniją. Baltijos santarvė — kūdikis, miręs gimimo metu. Santarvė su Lenkija negalima, kol Lietuvos sostinę lenkai laikė okupuotą. Platesnė sąjunga su Skandinavijos valstybėmi neįmanoma, nes ir jos regėjo savo nepriklausomybės laidą neutralume. Išvadoj autorius cituoja T. Rimschą: esą nesvarbu — sudarė ar nesudarė jos (Baltijos valstybės) nepuolimo sutartis su savo dideliais kaimynais, vedė jos ar nevedė neutralumo politiką, elgėsi ar nesielgė gerai su savo mažumomis, leido ar draudė komunistines partijas, — tai neturėjo jokios reikšmės galutinėje išdavoje.

David M. Crowe, Jr., rašo apie Didžiąją Britaniją ir Baltijos valstybes 1938-39 m. Jis gvildena Baltijos ir Britanijos diplomatinius, ekonominius, kultūrinius tarpusavio santykius, pabrėždamas ekonominių ryšių svarbą. Britanija buvo artimiausia Lietuvos, Latvijos ir Estijos sąjungininkė Europoje, tačiau ji neturėjo iliuzijų: Londonas niekad rimtai nesvarstė rizikuoti karu, kad Baltijos valstybių nepriklausomybė būtų ginama. Pažiūra į Klaipėdos kraštą atitiko Chamberlaino nuolaidų politiką.

Julius P. Slavėnas rašo apie gen. Hans von Seect ir Baltijos valstybių klausimą. Von Seectas buvo pokario vokiečių kariuomenės vadas, turėjęs didelę įtaką ir galią Weimaro Vokietijoj. Jo karinės pajėgos galima buvo apibūdinti kaip valstybė valstybėj. Jo pažiūros į Baltijos valstybes buvo apspręstos vokiečių interesų, pagal kuriuos atrodė geriau, kad Klaipėda atitektų lietuviams, ne lenkams. Jis nenorėjo lietuvių-lenkų sąjungos atgaivinimo ne todėl, kad būtų rodęs simpatijų lietuviams, bet kad lengviau absorbuotų abu kraštus. Vokietija galiausiai ir pasekė Seecto politika, okupuodama Lenkiją ir Baltijos valstybes. Nors nacių Lebensraumo sąvoka skyrėsi nuo Seecto kuklesnių siekimų Rytų Europoj, ilgainiui abeji turėjo bendrą vardiklį, kuris ir sužlugdė Baltijos kraštų nepriklausomybę.

Edgar Anderson rašo apie Baltijos valstybių sąjungą: buvo ji fantazija ar tikrovė? Trys ar keturios galimybės sudaryti sąjungą buvo svarstomos: Baltijos valstybės su Skandinavija, Baltijos valstybės su Suomija, Baltijos valstybės su Lenkija ir bent Lietuvos, Latvijos ir Estijos sąjunga. Skandinavai vengė glaudesnių ryšių su Baltijos valstybėmis, kurios buvo didžiųjų valstybių varžybų arena. Lenkija, okupavusi Lietuvos sostinę Vilnių ir dalyvavusi Čekoslovakijos dalybose, nebuvo patikimas partneris Lietuvai, iš dalies ir Latvijai. Etnocentriškumas kliudė Lietuvai, Latvijai ir Estijai suartėti. Draugystės ir bendradarbiavimo sutartis, trijų vyriausybių pasirašyta 1934 m. rugsėjo 12 d., nesudarė sąjungos, nes nelietė karinių įsipareigojimų. Vien estai ir latviai buvo sutarę bendrai gintis, bet po kelerių metų ir tas sutarimas pakibo ore.

Autorius teisingai pastebi, kad Vakarų valstybės būtų geresnėje padėtyje, jei Baltijos valstybės ir Lenkija būtų sudariusios užtvarą tarp Rusijos ir Vokietijos. Dabargi Europa yra gniuždoma sovietinio šešėlio, o JAV apmoka sąskaitą.

Tarp kitko, autorius nepamini didžiausio tos santarvės šauklio Lietuvoje — prof. K. Pakšto.

(Bus daugiau)

Ispaniškos novelės lietuviškai

PR. NAUJOKAITIS

Tarp išeivijos lietuvių rašytojų Povilas Gaučys yra beveik vienintelis atsidėjęs literatūros veikalų vertimams iš svetimų kalbų. Be smulkesnių vertimų, spausdintų ir spausdinamų periodikoje, P. Gaučys išspausdino kelias verstines beletristikos knygas: "Pietų kryžiaus padangėje" (1953) — Pietų Amerikos novelių antologija, J. E. Riveros romaną "Amazonės džiunglėse" (1974), ispanų klasiko M. Unamuno romaną "Vienos aistros istorija" (1977). Stambi P. Gaučio sudaryta antologija yra "Anglų novelė" (1974). Iš lenkų kalbos išvertė J. I. Kraševskio "Vitolio raudą" (1977). Vertėjas rankraščiuose turi kelis ispaniškus romanus, ispanų novelių antologiją, ispanų poezijos net dvi antologijas. Nepriklausomybės laikais P. Gaučys mūsų verstinę literatūrą yra praturtinęs pasaulinės literatūros žymiais veikalais: "Rolando giesme", "Tristanu ir Izolde", W. Goethės "Jaunojo Verterio kančiomis", Aristofano "Debesimis", Aischilo "Prikaltu Prometėjumi" ir daugeliu kitų veikalų.

O štai dabar po ranka turime naują knygą — garsaus ispanų rašytojo **Josė Martinez Ruiz-Azorino** (1873-1967) **novelių rinkinį "Pirmasis stebuklas".** Knygoje yra 28 novelės. Azorino novelės yra trumpos, glausto turinio, parašytos taikliu žodžiu. Rašytojas mažu įvykiu, trumpute iškarpa sugeba apimti visą veikėjo gyvenimą, pagauti esminius asmens bruožus. Jo novelėse apstu gana keistų žmonių. Azorinas pavedžioja skaitytoją po muzėjus, nuveda pas rašytojus, pas teatro aktorius, pas tokius literatūrinius herojus kaip Don Kichotas, pas aiškiaregius ir magijos galią turinčius žmones. Tačiau pagrindinis Azorino dėmesys yra sutelktas į paprastus žmones, į jų smulkių išgyvenimų didelę prasmę.

Gana taikliai Azorino kūrybą yra apibūdinęs vertėjas įžangos straipsnyje — kūrybos apybraižoje: "Tačiau visi šitie smulkūs dalykai pasakojami su tokiu įkarščiu, su tokiu giliu lyriniu jausmu, su tokiu paprastumu ir ryškumu, kad įgauna transcendentinę reikšmę ir virsta poetine tikrove, taip aštriai ir gražiai pastebėta, kad tie ramūs ir nežymūs personažai, kuriems niekad nieko neįvyksta, nejučiomis ima mus jaudinti savo žmonišku alsavimu ir mums pasirodo kaip nelaimingos būtybės, kurios, pačios to nežinodamos, savo kantrybe ir savo nevykusio gyvenimo kontempliavimu pasirodo tartum kažkokių aistringų žygdarbių herojais. Aplink šituos personažus ir jų mažytį gyvenimą peizažas, daiktai, keliai, kaimai iškyla su ta tylos ir amžinybės atošvaista, kuri tokia būdinga Azorino prozai" (8-9 psl.).

Su tomis savybėmis Azorinas rodosi mums ir šioje minimoje novelių knygoje. Tie maži įvykiai taip pririša skaitantį, kad nė nejunti, kaip perbėgi visas 28 noveles.

Azorin, PIRMASIS STEBUKLAS. Novelės. Vertė Povilas Gaučys. Kalbą žiūrėjo Pranas Razminas. Viršelį nupiešė dail. Vytautas Virkau. Išleido "Rūta". Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Chicago, 1979 m., 200 psl. Kaina nepažymėta.

Dail. PRANAS GAILIUS, gyvenąs Prancūzijos Paryžiuje. Jo paveikslų paroda rengiama Toronto Lietuvių Namuose š.m. rugsėjo 29-30 dienomis. Parodą globoja skautininkų-kių ramovės. Nuotraukoje dailininkas darbo metu Wasagoje, Ontario

B. VYTIENĖ

Gimimo diena

Kiekviena gimimo diena
neša laimę, neša džiaugsmą,
lyg pavasariui atėjus,
miško paukščio linksmą šauksmą.

Lai gyvuoja, kuris švenčia
čia šiandien gimimo dieną,
ir linkėjimai lai pildos
išsakyti vis po vieną.

Tegul būna šviesūs metai —
pilni saulės, pilni gėrio,
o palaima lai ateina
iš Aukštybių Satvėrėjo!

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

REŽ. JONAS JURAŠAS Trinity teatre, Providence mieste, Rhode Island valstijos sostinėje, pastatė moderniosios dramaturgijos klasiko samuelio Becketto pjesę "Endgame" ("Baigmės žaidimas"). Šiam teatrui vadovauja modernizmo šalininkas rež. Adrian Hall. Prieš trejus metus Stamfordo, Conn., teatras buvo pakvietęs J. Jurašą režisuoti A. Amalriko kūrinį "Rytai-Vakarai". Dabar to teatro vadovai, persikėlę į Providence, įsteigė dramos studiją ir S. Becketto pjesės pastatymui vėl pasirinko J. Jurašą. "Baigmės žaidimo" premjera įvyko gegužės 26 d. Šia proga pagrindinė Providence radijo stotis transliavo pusvalandį trukusį pasikalbėjimą su rež. J. Jurašu apie kūrybinius jo siekius, aplinkybes, privertusias pasitraukti iš sovietu okupuotos Lietuvos. Apie savo naują režisūrinį bandymą J. Jurašas kultūriniame "Draugo" priede dramaturgui A. Landsbergiui pasakoja: "Daugelis šį veikalą vadina tragiškiausia nevilties poema. O man pasirodė, kad tai yra begalinės rezistencijos prieš neviltį problema. Aš manau, kad pagrindinių Becketto personažų pasąmoninis troškimas yra išsiveržti iš šios uždaros filosofine prasme tuštumos, tarsi iš kalėjimo, kur žmogus yra prikaustytas prie jam skirtos mažytės erdvės, prirakintas savo vergystės inkaru, surištas su kitais žmonėmis, pagaliau yra savo silpno kūno vergas. O bandymas atsiplėšti nuo šių ryšių yra labai skausmingas ir tragiškas. Mano pasąmonėj ši desperacinė žmogaus kova su savimi spektaklyje buvo savotiškai revoliucinga."

LOS ANGELES DRAMOS SAMBŪRIS, vadovaujamas rež. Dalilos Mackialienės, ruošiasi gastrolėms Australijoje. Iš Los Angeles bus išskrendama spalio 16 d. ir grįžtama spalio 30 d. Australijos lietuviams bus nuvežti du veikalai — Birutės Pūkelevičiūtės drama "Palikimas" ir Jurgio Gliaudos farsas "Kompiuterinė santuoka". Spektakliai Melburne numatomi spalio 20-21 d. d., Sydnėjuje — spalio 27-28 d. d.

LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBŲ FEDERACIJOS Čikagos skyrius spalio 7, sekmadienį, 3 v. p. p., Jaunimo Centre rengia montrealietės sol. Ginos Čapkauskienės koncertą. Jai akompanuos torontietis pianistas Jonas Govėdas.

KERAMIKĖ JOLANTA JANAVIČIENĖ, gyvenanti Australijoje, ilgesnį laiką viešl Britanijoje. Jos darbų paroda, truksianti iki rugsėjo 29 d. buvo atidaryta Londono Sloane St. galerijoje rugpjūčio 17 d. Nemažai individualių savo parodų dail. J. Janavičienė yra surengusi Australijoje, su kitais dailininkais dalyvavusi parodoje Italijoje. Jos keramikos kūrinių yra Australijos, Italijos ir Kanados meno muzėjuose bei galerijose.

MELBURNO UNIVERSITETO teatro salėje rugpjūčio 19 d. buvo surengtas akademinio lygio Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimas, susilaukęs apie 450 dalyvių, kurių didžiąją dalį sudarė lietuviai. Svečių eilėse buvo profesorių, dėstytojų ir parlamentarų. Įvadinius žodžius minėjimą pradėjo rengėjų komiteto atstovas inž. Algis Milvydas. Paskaitą anglų kalba "Vilniaus universitetas: naujieji įspūdžiai ir atsitiktiniai atspindžiai" skaitė Vakarų Australijos universiteto inžinerijos fakulteto prof. dr. Zigmantas Budrikis. Supažindinęs dalyvius su Vilniaus universiteto įsteigimu, jį lygino su Paryžiaus bei kitais Vakarų Europos universitetais, pateikė savo įspūdžių iš 1976 m. apsilankymo Vilniaus universitete. Koncertinę programą duetu pradėjo jaunieji dainininkai Virginija ir Arūnas Bruožiai — brolis ir sesuo. A. Morkūnienės vadovaujamas "Klumpakojis" pašoko Oželį, Grandinėlę, Malūną ir Rezginėlę. Vilniečio kompoz. B. Gorbulskio dainom "Saulėlydis tėviškėje", "Ten už augščiausių kalnų" koncertan įsijungė Rita Mačiulaitytė. Antroji daina buvo duetas su Birute Saulyte. Joms akomponavo pianistė Dalia Muzeniekaitė ir būgnininkas Tomas Baltutis. Koncertą užsklendė Birutės Prašmutaitės diriguojamas "Dainos sambūrio" choras, padainavęs A. Bražinsko "Dainą Vilniui", A. Vanagaičio "Vėjužėlį", P. Tamuliūno "Garsus mano Vilnius". Padėkos žodį rengėjų vardu tarė inž. A. Milvydas. Prie įėjimo į teatro salę buvo platinami du Vilniaus universiteto sukakčiai skirti Australijos Lietuvių Fondo leidiniai — "Mokslo keliu" ir "Lithuanian Review". Pirmojo autorius yra AL Fondo valdybos pirm. Albertas Zubras, skaitytojus supažindinantis su Europos universitetų raida, pateikiantis žinių apie senaisiais laikais užsienyje studijavusius lietuvius, atskleidžiantis Vilniaus universiteto istoriją bei jo reikšmę lietuvių tautai. "Lithuanian Review" leidinį taip pat redagavo A. Zubras. Įvade — pagrindiniai Lietuvos istorijos bruožai, prof. J. Marvano rašinys apie lietuvių kalbą. A. Zubras pateikia istorinę universiteto apžvalgą, J. Žalkauskas supažindina su senaja Vilniaus universiteto architektūra. Skelbiami atsiminimai Vilniuje studijavusių ar ten viešėjusių asmenų — L. Magio, A. Stasos, L. Liutiko, N. Kantvilienės, J. Kapočiaus, V. Neverauskienės, L. Barkaus, W. R. Schmalstiego, L. Pocienės ir A. Juškutės.

MENO, MUZIKOS, TEATRO, kino ir literatūros festivalio proga V. Berlyne buvo surengta M. K. Čiurlionio kūrinių paroda. Pirmą kartą užsienin buvo išsiųsti 36 M. K. Čiurlionio dailės darbai, jų tarpe — ciklai "Jūros sonata", "Pavasaris", "Zodiakas", triptikas "Raigardas", "Rex", "Karalių pasaka". Festivalyje dalyvavo G. Sondeckio vadovaujamas Vilniaus M. K. Čiurlionio meno mokyklos styginis orkestras, M. K. Čiurlionio kvartetas, kurį sudaro R. Šiugždinis, S. Kiškis, A. Grižas ir S. Lipčius.

DAIL. VYTAUTAS KALINAUSKAS, švenčiantis amžiaus penkiasdešimtmetį, apžvalginę savo darbų parodą surengė Vilniaus dailės parodų rūmuose. Vilniaus dailės institutą jis yra baigęs 1958 m. Reiškiasi estampo, tapybos srityse, bet plačiausio pripažinimo yra susilaukęs knyginėje grafikoje. Minėtinos jo iliustracijos K. Donelaičio, I. Simonaitytės kūriniams, lietuvių tautosakos leidiniams, graviūros J. W. Goethės "Faustui". V. Kalinausko darbai buvo rodyti užsienyje rengtose parodose — Lenkijoje, Čekoslovakijoje, Italijoje, Britanijoje, Prancūzijoje, JAV. Sukaktuvininkas taipgi pasižymėjo scenografiniais kūriniais Panevėžio, Klaipėdos, Kuibyševo dramos teatruose, televizijos filmuose.

IV-JE RESPUBLIKINĖJE MOKYKLINIO LATVIJOS JAUNIMO dainų ir šokių šventėje Rygoje dalyvavo apie 18.000 jaunųjų šokėjų, dūdorių, svečių iš Lenkijos bei kitų respublikų. Lietuvai atstovavo H. Perelšteino vadovaujamas Vilniaus vaikų ir jaunuolių choras "Ąžuoliukas". Jis dainavo tautų draugystės koncerte Rygos operos ir baleto teatre, koncertinėje Domo salėje, baigiminiame dainų šventės koncerte didžiojoje kultūros ir poilsio parko estradoje.

RESPUBLIKINĖ BIBLIOTEKA Vilniuje surengė 400-tosioms kun. prof. Konstantino Sirvydo, SJ, gimimo metinėms skirtą parodą. Lankytojai turėjo progą pamatyti jo pamokslų rinkinį "Punktai sakymų", kurio pirma dalis išleista 1624 m., antra — 1644 m. Pamokslų tekstai yra lietuvių ir lenkų kalbomis, pastarojon išversti kun. prof. K. Sirvydo, SJ. Parodoje buvo ir jo parengto lenkų — lotynų — lietuvių kalbų žodyno paskutinis V tomas, pasirodęs 1713 m. Kitus rodinius sudarė gausi literatūra apie geriausią anuometinį lietuvių kalbos žinovą.

KAZIO SAJOS PASAKĄ "Devynbėdžiai" pakeistu "Klemėnso" pavadinimu pastatė Latvijos Leono Paegiės dramos teatras Valmieroje. Į latvių kalbą ją išvertė Alfonsas Sukovskis. Rež. Valentinas Maculevičius "Klemensą" padarė muzikine pasaka, talkon pasikvietęs kompoz. Zigmarą Liepinį. Scenografiją sukūrė dail. Peteris Rozenbergas, pagrindinius vaidmenis — aktoriai Andris Juozėnas, Janis Daukstas, Richardas Rudokas, Rita Meiranė, Ligita Devica, Janis Samauskis, Mudytė Raka. Valmieros teatre prieš keletą metų buvo suvaidinta R. Naručionio drama "Sentimentali istorija", V. Miliūno pjesė "Žuvėdros palydi", prieš porą metų — J. Grušo veikalas "Pijus nebuvo protingas".

LIETUVOS LIAUDIES MEISTRAI šią vasarą kūrė ąžuolines skulptūras Juodkrantėje, kurios sengirėje yra Angelų kalnas, Paukščių giria, Nuodėmių ir Raganų kalnai. Pagrindinis meistrų dėmesys teko Raganų kalnui. Talkinami skulptoriaus Stepono Šarapovo ir architekto Algimanto Nasvyčio, liaudies meistrai tam kalnui papuošti sukūrė net 29 skulptūras, kurios lankytojus nukels į pasakų bei legendų pasaulį. Tai ištisa galerija raganų, velnių, drakonų, pelėdų su Neringa ir Nagliu, Bangpūčiu, Vandeniu, paminklu miškininkui. Pastarojo autorius yra žymusis Ipolitas Užkurnis. Tarp šioje kūrybinėje stovykloje dalyvavusių liaudies meistrų minimi: tėvas ir sūnus Anicetas ir Raimondas Puškoriai, taip pat tėvas ir sūnus — du Juozai Lukauskai, Jonas ir Vygindas Paulauskai Alfonsas Kiesgilas. Iš viso skulptūrų kūrime dalyvavo 31 liaudies meistras. Į skulptūrų atidengimą atvažiavo būrys "raganų ir velnių", pasipuošusių Aniceto Puškoriaus kaukėmis. Sekančią vasarą liaudies meistrai vėl grįš Juodkrantėn tęsti pradėtų darbų Raganų kalnui.

Į PANEVĖŽIO PARODŲ RŪMUS atkeliavo Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai skirta paroda. Panevėžiečius su universiteto istorija, žymiausiais mokslininkais, dabartine moksline bei visuomenine fakultetų veikla supažindino gausūs rodiniai, išdėstyti 30-tyje stovų. Iš Panevėžio paroda pasieks ir kitus Lietuvos miestų.

SOLISTĖ BARBARA HENDRIKS, sopranas iš JAV, koncertavo Vilniaus filharmonijos salėje. Programon ji buvo įtraukusi G. F. Haendelio, W. A. Mozarto arijas, S. Rachmaninovo kompozicijas, Amerikos negrų dainas. Šiltai sutikta klausytojų, virš programos padainavo R. Strausso, G. Gershwino kūrinių ir negrų dainų. Viešniai iš JAV akompanavo muzikų trijulė — smuikininkė L. Isakadzė, violončelistė N. Krivošejeva ir pianistas D. Aleksejevas.

CHOLKAN **R. CHOLKAN & CO. LTD.**
REAL ESTATE

HIGH PARK BLVD., atskiras 16 kambarių namas, naujas šildymas, 5 prausyklos. Reikalingas taisymo. Greit užimtinas.
PRINCE EDWARD DR.-BERRY RD., jaukus atskiras 6 kambarių vienaaugštis. Pilnai užbaigtas rūsys. Garažas su privačiu įvažiavimu. Prašoma kaina $89,900.
BABY POINT, atskiras 7 kambarių, kvadratinio plano namas. Dvi prausyklos. Natūralus medis. Užbaigtas kambarys rūsyje. Garažas su šoniniu įvažiavimu.
SOUTH KINGSWAY, didžiulis, vos keleto metų senumo 6 kambarių vienaaugštis (backsplit); pilnai užbaigtas rūsys, 3 prausyklos, garažas su privačiu įvažiavimu.
HIGH PARK-BLOOR, originalus 6 butų, atskiras, mūrinis pastatas (sixplex); maždaug 20 metų senumo, 3-jų ir 2-jų miegamųjų; garažai su privačiu įvažiavimu, vieta 6 automobiliam; gauna apie $26.700 metinių pajamų; vandeniu-alyva šildomas.
JANE-BLOOR, 17 kambarių, atskiras, originalus tributis, vandeniu-alyva šildomas, vos keliolikos metų senumo.
SWANSEA-SOUTH KINGSWAY, atskiras 7 kambarių namas, 3 prausyklos, 4 kambariai pirmame augšte; užbaigtas rūsys; maždaug 6 metų senumo; garažas su privačiu įvažiavimu; prašoma kaina — $89.500.

Skubiai reikalingi namai pardavimui.
Nemokamas įkainojimas.
18 įstaigų jūsų patarnavimui Toronte ir Ontario provincijoj.

P. KERBERIS,
2336 BLOOR STREET WEST
tel. 763-5555 **namų 239-5923**

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 16 milijonų

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	term. indėlius 1 metų	10%
Antradieniais	10 - 3	term. indėlius 2-3 metų	9¾%
Trečiadieniais	uždaryta	pensijų ir namų s-tas	9¼%
Ketvirtadieniais	10 - 8	taupomąsias s-tas	9%
Penktadieniais	10 - 8	depozitų-čekių s-tas	6%
Šeštadieniais	9 - 1	DUODA PASKOLAS:	
Sekmadieniais	9.30 - 1	asmenines	10½%
		nekiln. turto	10¼%
		investacines	10½%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir piniginės perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR **1072 Bloor St. W.**
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus **A. Bliūdžius**
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 **Telefonas 531-1331**
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) **Telefonas 531-1305**
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical Fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Sniegines ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Simon's TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam "ADMIRAL" ir kitų firmų televizijas bei "stereo" aparatus. Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

Lietuviška maisto krautuvė **EUROPEAN MEAT & DELICATESSEN**
2899 Bloor St. W., prie Prince Edward
Tel. 233-9783 *NAUJI LIETUVIAI SAVININKAI*

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: **A. Paškevičius** ir **J. Tamošiūnas**

IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso studijų dienose Altenberge, V. Vokietijoje. Šiame posėdyje padarė pranešimus PLJS valdybos nariai, Rytų Centro vedėjas ir kongreso ruošos komiteto pirmininkas

Mes klausiame:

1. Ar surašėte savo testamentą?
2. Ar prisiminėte testamente Kanados Lietuvių Fondą?

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

pradžioje nafta veržiasi didesniu kiekiu, o vėliau jos veržimasis sulėtėja. Ontario provicijoje, daugiausia Lambtono ir Kento srityse, jau yra apie 2.000 surastų naftos šaltinių, bet iš jų per dieną tegaunama vos 1.600 statinių naftos.

Britų Kolumbijos pakrančių vandenyse prasidėjo Kanados ir JAV karas dėl tunos, priklausančios skumbrinių jūros žuvų grupei. Kanada yra paskelbusi 200 mylių pakrančių zoną, kurioje žvejoti leidžiama tik kanadiečiams. Tokią zoną turi ir JAV visoms kitoms žuvims. Problemą sudaro faktas, kad tuna yra keliaujanti žuvis, šiemet ignoravusi amerikiečių zoną ir pasukusi kanadiškon. Amerikiečių žvejybos laivai, sekdami tuną, ją pradėjo gaudyti Kanados zonoje. Per 10 dienų toje zonoje buvo sulaikyta 19 amerikiečių laivų ir prievarta atplukdyta į Vankuveri. Kapitonų ir laivų savininkų laukia palyginti augštos baudos. JAV valstybės departamentas reagavo visišku tunos importo sustabdymu iš Kanados. Jos kasmet amerikiečiam būdavo parduodama už $170.-000, o metinis Kanados žuvies eksportas į JAV siekdavo pusę bilijono dolerių. Dėl šios trinties ir jis gali būti visiškai sustabdytas. Atrodo, abiem pusėm reikia kompromisinio sprendimo. Ir amerikiečiai, ir kanadiečiai, gaudantys tuną, turi užsitikrinti pragyvenimą. Kitais metais amerikiečiai gali susilaukti tunos savo zonoje. Ką tada turės daryti kanadiečiai?

Kanados mnisteris vartotojų rekalams A. Lawrence teisminėn atsakomybėn patraukė 57 maisto krautuves Ontario provicijoje, kurios maltą jautieną maišydavo su kiauliena ir pardavinėdavo kaip gryną jautieną. Tai buvo padaryta su grynu pasipinigavimo tikslu, nes kiauliena yra gerokai pigesnė už jautieną. Kaikuriuose pavyzdžiuose buvo rasta net 40% kiaulienos. Ilgame tokių krautuvių sąraše yra ir tokių, kurios priklauso didžiųjų bendrovių tinklui. Dabar jų laukia finansinė ar net kalėjimo bauda tų krautuvių vedėjams. Kitose Kanados provincijose jautienos maišymas su kiauliena nėra paplitęs. Daugiausia nusikaltimų padaré krautuvės pietinėje Ontario dalyje. Jautienos ir kiaulienos mišinys gali būti kenksmingas vartotojų sveikatai, jeigu jie tą mišinį traktuoja kaip gryną jautieną, kuri kartais valgoma pusiau žalia. Kiauliena turi parazitinių kirminėlių, kuriuos sunaikina tik ilgesnis virimas ar kepimas. Priešingu atveju jie gali sukelti muskulų ir vidurių ligas.

Kanados vyriausybė pradėjo centralizuoti savo įstaigas Prancūzijos sostinėje Paryžiuje. Šiuo metu atskirose patalpose po visą Paryžių yra išmėtytos, be pačios ambasados, imigracijos, turizmo, vizų, spaudos informacijos, parodų bei kitų paslaugų įstaigos. Šią problemą tikimasi išspręsti dviem prie ambasados už $7 milijonus nupirktais pastatais Paryžiaus centre. Jie bus atnaujinti ir pritaikyti įvairioms tarnyboms per sekančius dvejus metus. Bendros išlaidos sieks apie $12,5 milijono. Panąši Kanados įstaigų centralizacija pradedama Vašingtone ir Tokijo mieste. Planus paruošė premjero P. E. Trudeau liberalų vyriausybė, bet jiems pilnai pritaria ir premjero J. Clarko vyriausybė.

Naujasis Kanados apsaugos min. A. McKinnonas atkreipė savo dėmesį į Kanados Arktiką, kuriai trūksta pakankamos karinės priežiūros. Į kaikurias tos vietovės sritis savo pretenzijas reiškia ir kitos valstybės. 1975 m. į kanadiškos Arktikos vandenis buvo įplaukęs Lenkijos laivas "Gdansk", kurį žvalgybiniai Kanados lėktuvai tesurado po kelių dienų intensyvaus jieškojimo. Tais teritoriniais Kanados vandenimis be jokio leidimo gali pasinaudoti ir sovietų povandeniniai laivai. Karinę Arktikos priežiūrą A. McKinnonas nori sustiprinti karinių pajėgų manevrais 1981 m. vasarą, specialiu bazės atidarymu ir savo paties apsilankymu. Tuo būtų pabrėžiamos teritorinės Kanados teisės į Arktikos sritis.

SPORTAS

GOLFO ŽAIDYNIŲ PASEKMĖS

Darbo savaitgalio metu Klevelande buvo surengtos tradicinės, tarpmiestinės ir SALFASS individualinės golfo pirmenybės. Suvažiavo golfininkai iš Čikagos, Toronto, Detroito, Klevelando ir Ročesterio. Varžybas pradėjo 29-nios ketveriukės — apie 120 golfininkų.

Individualinės varžybos, pagal golfininkų pajėgumą, buvo suskirstytos į atskiras klases. Naujovė buvo meisterių klasė, kurią sudaré golfininkai, pajėgūs žaisti golfą beveik be klaidų (0-7 išlyg. smūgiais).

Po dvi dienas trukusių varžybų atskirų klasių laimėtojais tapo: **meisteriai** — 1. M. Petrošius (Č) 151 (80-7), 2. R. Panavas (Č) 156, 3. A. Siminkevičius (T) 160; **vyrai A** — 1. E. Bliumentalis (K) 169, 2. V. Paukštys (T) 169, 3. A. Dagys (Č) 170, 4. A. Petrulis (D) 170; **vyrai B** — 1. A. Stauskas (T) 165, 2. R. Pauliukonis (K) 181, 3. Vaitkus (Č) 181; **vyrai C** — 1. Kazakevicius (Č), 2. E. Slapšys (T), 3. A. Rugienius (D); **vyrai D** — 1. A. Traška (Č), 2. V. Vaitkevičius (T), 3. A. Klimas (T); **senjorai** — 1. B. Racevičius (Č) 181, 2. J. Račyla (K), 3. E. Lapas (Č); **moterys** — 1. S. Lang (Č) 189 (100-89), 2. E. Kėkštienė (T) 219, 3. A. Vaitkienė (Č) 242.

Tenka apgailestauti, kad dėl dalyvių stokos jaunių klasės varžybos neįvyko. Dovanos buvo įteiktos už taiklius ir tolimus smūgius. Arčiausiai sviedinuką prie vėliavėles vienu smūgiu ant 3-čios žaliosios primetė pirmą dieną R. Panavas, antrą — A. Stauskas. Toliausiai sviedinuką numušė M. Petrošius — apie 299 jardus.

Tarpmiestinėse varžybose dalyvavo 10 komandų. Vyrų ir moterų varžybas laimėjo Čikagos golfininkai ir golfininkės. **A. S.**

HAMILTONO KOVAS

Atvirose Kanados stalo teniso pirmenybėse Toronte CNE labai gerai pasirodė hamiltonietės, išsikovodamos tris antrąsias vietas. V. Subatnikaitė po lygios kovos pralaimėjo turnyro laimėtojai senjorių moterų grupėje (virš 45 m.) Betty Tweedy 21:18, 18:21, 20:22. Ramona Raguckaitė 15 m. grupėje išsikovojo II v., baigmėje pralaimėdama Becky McKnight 16:21, 14:21, 20:22. Viktoria Bernotaitė 13 m. grupėje taip pat iškovojo vicemeisterės titulą, pralaimėjusi tik Renatai Crak 12:21, 19:21, 14:21. Visos trys žaidėjos buvo apdovanotos gražiomis taurėmis. R. Raguckaitė dar žaidė su Kanados jaunių mergaičių rinktine prieš Amerikos komandą, prieš kurią jos laimėjo. **A. G.**

Ateitininkų žinios

Toronto studentai ateitininkai jau sudarė naują valdybą šiems mokslo metams: Giedrė Čepaitytė, Rima Gustainytė, Vida Petkevičiūtė, Rita Rudaitytė ir Antanas Rašymas. Artimoje ateityje yra organizuojamas savaitgalio susikaupimas — rekolekcijos.

Tradicinis Havajų vakaras, ruošiamas ateitininkų tėvų komiteto, įvyks spalio 20 d. Prisikėlimo par. salėje.

Šių mokslo metų veiklos pradžia — rugsėjo 23 d. bendromis Mišiomis Prisikėlimo šventovėje 10 v.r.

Į ateitininkus gali įsirašyti jaunučiai nuo pirmojo mokyklos skyriaus. Smulkesnių informacijų teirautis pas dr. O. Gustainienę tel. 445-4521.

Sveikiname Eugenijų ir Rūtą Girdauskus, sulaukusius pirmojo sūnaus. Taigi, Toronte jaunučių skaičius auga.

Skautų veikla

• Žiemos sezono veiklą pradedant, šaukiamas "Rambyno" tunto draugininkų ir jų pavaduotojų svarbus pasitarimas rugsėjo 18 d., 7.30 v.v. skautų būkle. Visi vadovai yra prašomi pasiruošti ir siūlyti veiklos būdus, naujus sumanymus ir pateikti savo draugovių darbo planus.

• DLK Gedimino dr-vės vadovybė svarsto galimybes persiorganizuoti, kad galėtų geriau išeiti prit. skautų programą. Prityrusių skautų amžius — 14-16 metų. Tą amžių peržengę kandidatuoja į sk. vyčius. Drvei vadovauja s.v.v.sl. Algis Senkus.

• Prisiminti ir pagerbti buvusius Lietuvos prezidentus — Antaną Smetoną, Aleksandrą Stulginskį ir dr. Kazį Grinių kviečia Toronto skautininkai-kės rugsėjo 30 d., 4 v. p.p., Lietuvių Namuose. Tai bus retesnio tipo minėjimas, kuriame trumpai kalbės dr. J. Čuplinskienė, B. Spudienė ir dr. ps. A. Dailydė. Visi prelegentai buvę aktyvūs skautų eilėse ir bendruomenės veikloje. Koncertinę dalį atliks "Volungė", vad. ps. muz. D. Viskontienės, ir poetas dr. H. Nagys. Bilietai į šį renginį gaunami pas vienetų vadovus-ves. Kviečiami visi iš anksto minėjime dalyvauti. **Č. S.**

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

SPORTAS LIETUVOJE

Augštojo pilotažo Lietuvos lakūnų varžybas Telšiuose laimėjo kaunietis Stepas Artiškevičius, išsikovojęs ir pereinamąjį S. Dariaus ir S. Girėno prizą. Komandiniu požiūriu varžybų laimėtojais tapo vilniečiai. Po to Lietuvos lakūnų laukė sunki kova VII-sios spartakiados augštojo pilotažo pirmenybėse, kurios buvo surengtos Kiviškėse prie Vilniaus. Čia teko atlikti du privalomus figūrų kompleksus ir vieną pasirinktą pačių lakūnų. Visišką pranašumą lietuviai lakūnai parodė laisvų figūrų atlikime: I vietą laimėjo vilnietis J. Kairys, II — kaunietis S. Artiškevičius, III — kaunietis L. Jonys. Tai buvo tikrai džiugi pergalė, nes pirmenybėse dalyvavo 49 lakūnai iš visos Sovietų Sąjungos. Suvedus trijų pratimų rezultatus, spartakiados čempijonu buvo paskelbtas Stepas Artiškevičius, II vietoje palikęs odesietį N. Nikitiuką, III — vilnietį Jurgį Kairį. Moterų grupėje III vietą išsikovojo vilnietė Violeta Gedminaitė. Pirmoji teko L. Leonovai, antroji — L. Nemkovai. Spartakiados laimėtoju tapo Lietuvos lakūnų komanda.

Pasaulinėse akademinio irklavimo jaunimo pirmenybėse Maskvoje aštuonviečių valčių grupėje Sovietų Sąjungai atstovavo Trakų irklavimo mokyklos auklėtinės — seserys Sandra ir Lilija Brazauskaitės, Virginija Kavaliauskaitė, Zita Šlitaitė, Laima Sakalauskaitė, Lydita Butkutė, Janina Kareivaitė, Rita Krištopaitytė ir vairininkė Aušra Gudeliūnaitė. Jos tapo pasaulio vicečempijonėmis, laimėjusios sidabro medalį. Čempijonių vardus išsikovojo kanadietės iš Ontario provincijos, išvysčiusios nėjtikėtiną greitį — 38 yrius per minutę ir lietuvaites pralenkusios 0,28 sek. Dvi kanadietes dėl nuovargio teko išnešti iš valties rungties baigmėje. Lietuvaičių viltis į aukso medalį palaidojo pavėluotas startas. Savo jėgas jos iščikvojo besivydamos ir beveik pasivydamos Kanados atstoves. Šią trakičių valties įgulą treniruoja trakietis A. Baublys, vilnietė L. Macharinskaja ir šiaulietis J. Karbočius.

Lietuvos šachmatų Federacijos penkiasdešimtmetis paminėtas Klaipėdoje specialiu turnyru. Jį laimėjo kaunietis A. Butnorius, iš 14 galimų taškų surinkęs 10. Pustaškiu nuo jo atsiliko rostovietis A. Zacharovas ir tbilisietis Š. Čečelianas.

Lietuvos futbolo komandos kasmet kovoja dėl "Tiesos" dienraščio taurės. Šiemetinėse pirmenybėse, surengtose jau 33-čią kartą, dalyvavo apie 270 komandų. Baigminė kova įvyko Kauno stadijone tarp Kauno "Kelininko" ir Mažeikių "Atmosferos", lietui pliaupiant. Ją 1:0 rezultatu laimėjo kauniečiai.

TRADE WINDS MOTEL
10300 Gulf Boulevard, Treasure Island
St. Petersburg, Florida 33706, USA
Tel. (813) 360-0490
Savininkė RŪTA KRIAUČIŪNAITĖ,
Kanados lietuvaitė, kviečia tautiečius atsilankyti. Motelis gražiai įrengtas, vėsinami kambariai ir butai, kilimai, spalvota televizija, šildomas baseinas, vieta „barbecue", balto smėlio paplūdimys, prie pat Meksikos įlankos.

AL GARBENS
REAL ESTATE LTD.
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
Telefonas 536-2738. Jeigu niekas neatsiliepia, skambinkite 489-1543.

BLOOR - INDIAN RD., atskiras 8 kambarių per 3 aukštus dvibutis (duplex), pilnai atremontuotas iš lauko ir vidaus, nauji elektros laidai, variniai vamzdžiai, balkonai iš priekio ir užpakalio, naujai įrengtos virtuvės ir prausyklos, kilimai, platus įvažiavimas, 2 nauji garažai, gera vieta, arti Lietuvių namų. Įmokėti apie $35.000.

NETOLI LIETUVIŲ PARAPIJOS, 12 butų investacija, atskiras pastatas su balkonais; pajamos per $20.000 su žemom nuomom. Prašoma kaina — $155.000; apie $30.000 įmokėti. Lieka viena skola.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

NUOLAIDA LIETUVIAMS SAVININKAMS UŽ PARDAVIMĄ.

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:		IMA:
10%	už 1 m. term. indėlius	
9½%	už 3 m. term. indėlius	10½% už asm. paskolas
9¼%	už pensijų ir namų planą	
9½%	speciali taup. sąsk.	10¼% už mortgičius
9%	už taupymo s-tas	
6%	už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 23 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9 **Tel. 533-5454**

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartamentai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

STEPHAN'S FURS
406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
2239 Bloor Street West. •
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario **Telefonas 535-1258**
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

ANKA & PETER/photographers
2374 Bloor Street West, Toronto, mbs 1p5 | 769 4488
Specialistai vestuvinių nuotraukų, portretų ir kitų fotografinių darbų

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 *FILTSOS BROS*
Telefonai 533-8451, 533-8452

Pranešimas jaunimui

Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybos rinkimai

Š. m. spalio 6, šeštadienį, Kanados Lietuvių Dienos metu St. Catharines, Ont., įvyks Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos tarybos narių suvažiavimas. Tą dieną bus naujos valdybos rinkimai, nes dabartinės valdybos kadencija baigiasi šį rudenį.

KLJS-ga yra organizacija, kuri rūpinasi lietuvių jaunimo visuomeniniais reikalais. Ji apima visą jaunimą nuo 16 iki 30 metų. Ji yra jauna organizacija, kuri stiprėja ir didėja narių skaičiumi. KLJS atstovauja jaunimui Lietuvių Bendruomenės valdyboje, organizuoja ir vykdo programas kultūros, politikos ir visuomenės srityse. Ji neužmiršo ir Vakarų Kanados lietuvių jaunimo — 1977 m. surengė pirmąją stovyklą. Politikos srityje KLJS kovoja už disidentų išlaisvinimą, prisideda prie jaunimo kongresų rengimo ir t. t. Jos darbai yra plačios apimties.

Jaunimas, kuris domisi lietuviška veikla, yra kviečiamas dalyvauti minėtame suvažiavime (Prudhommes Motel, Prudhomme's Blvd. QEW, prie St. Catharines). Kurie nori kandidatuoti į valdybą, prašomi paskambinti Pauliui Kurui šiuo numeriu: 656-6592 Toronte.

Iki pasimatymo!

KLJS VALDYBA

Šiame V. Vokietijos miestelyje veikia lietuviškoji Vasario 16 gimnazija, kurioje mokosi jaunimas iš įvairių kraštų

ST. CATHARINES, ONTARIO

"RAMOVĖS" ruoštoji gegužinė rugpjūčio 26 d. V. Bieliūno sodyboje buvo sėkminga. "T. Žiburiai" pasiekė Niagaros pusiasalį ir kitas vietoves dar prieš gegužinę, ir dėlto susirinko gana gausus dalyvių būrys. Be to, prie gegužinės išgarsinimo daug prisidėjo kun. J. Liauba, OFM, skelbdamas ją per pamokslus.

Gegužinės ruošoje talkino ir mūsų pensininkai (iš 28 sk. narių tik 6 dirba) darbu ir aukomis. P. ir J. Šidlauskai iš Wellando paaukojo $10, J. ir P. Kalainiai — $4. Laimikius loterijai aukojo: E. ir O. Sakalauskai, J. ir K. Dervaičiai, M. Kasanovienė, O. Šukienė, J. ir Alg. Zubrickai, B. Gegeckienė. Bilietus platino O. Sakalauskienė ir P. Dauginas.

Gegužinėje įvyko ir staigmena: "Ramovės" valdybos pastangomis ramovėnui savanoriui-kūrėjui dviejų Vyčio kryžių žymūnui Antanui Šukiui, sulaukusiam 80 metų amžiaus, buvo suruoštas pagerbimas. "Ramovės" skyriaus pirm. J. Šarapnickas pakvietė "Ramovės" skyriaus garbės narius — Vandą Alonderienę ir Joną Radvilą įteikti visų gerbėjų dovaną bei prisegti gėlę. Taip pat buvo prisegta gėlė ir A. Šukio žmonai, išbuvusiai 18 metų Sibiro vergų stovykloje, Onai Šukienei. Kun. B. Mikalauskas, OFM, atvykęs iš Toronto, įteikė sukaktuvininkui asmeninę dovaną ir ta proga tarė žodį.

E. Kliučinskienė iš Niagara Falls sukaktuvininko A. Šukio garbei solo padainavo porą dainų ir "Ilgiausių metų". Pr. Norušienė perskaitė savo kūrinį, specialiai sukurtą A. Šukio pagerbtuvėms. Patriotinį žodį pasakė ir "Ramovės" garbės narė V. Alonderienė, KLB St. Catharines apylinkės pirm. A. Šetikas. A. Šukys visiems, prisidėjusiems prie bendros dovanos ir pagerbimo, išreiškė padėką.

A. Šukys, atvykęs iš Anglijos 1966 m., įstojo į "Ramovės" skyrių ir kelerius metus buvo jo pirmininku bei valdybos narių. Ir dabar jis tebėra valdybos narių.

Pas mus yra įprasta sakyti prieš renkant valdybas: "tik ne aš, tegu eina jaunesni". Tebūna visiems pavyzdys savanoris-kūrėjas Antanas Šukys, kuris, sulaukęs 80 metų, lietuviškoje veikloje yra kaip jaunuolis.

Ramovėnas

LONDON, ONTARIO

(Atkelta iš 4-to psl.)

sau — jie noriai jungiasi ir į lietuvišką veiklą. Rudolfas yra apylinkės valdybos narys. Daug kas stebisi, kad jie, turėdami tiek daug asmeninių reikalų, suranda dar laiko ir lietuviškai veiklai. Taip pat negyvena atsiskyrėlio gyvenimu — stengiasi bendrauti su visais lietuviais. Tikrai sveikintinas reiškinys. Tai tik pusė Londono milijonierių, neskaitant tabakininkų.

PAKETŪRAI — "AUKSINĖN KNYGON". Rodney lietuvių veikėjai p.p. Paketūrai įrašomi antru numeriu Londono spaudos baliaus "Auksinėn knygon".

$500 AUKA ŠVENTOVĖS REMONTUI. K. L. Katalikių Moterų Londono skyrius šventovės remontui paskyrė $500. Mažesnėmis sumomis aukojo ir eilė parapijiečių. Lauko remontas kainuos $4000 - 5000. **D. E.**

LITUANISTINIS KURSAS. Šiais mokslo metais Londone vėl veiks lituanistinis kursas, kurio sėkmingas išklausymas suteiks lankytojams vieną trylikto gimnazijos skyriaus užskaitą (1 grade 13 credit). Laukiami lituanistinės šeštadieninės mokylos devintą skyrių baigę gimnazistai ir visi jaunuoliai studentai, laisvai vartoją lietuvių kalbą.

Registracija į šį kursą atliekama paštu arba asmeniškai. "The London Free Press" rugpjūčio 25 d. paskelbė visą šių kursų informaciją. Paštu registruotis gaunamos anketos iš minėto laikraščio ir iš "The London Board of Education". Šiuo būdu registruotis galima paštu prieš rugsėjo 5 d. **negimnazistams.** Gimnazijas lankąs jaunimas su savo gimnazijos direktoriaus **raštišku** leidimu registruojasi antradienį, rugsėjo 18 d., 7.30 v. v., Clarke Road Secondary School, 300 Clarke Road (519-451-3360). Registracijos mokestis — $35. Nesusidarius klasei, čekis bus grąžintas.

Susidarius 15 studentų klasei, šis kursas bus dėstomas Gražinos Petrauskienės. Pamokos — trečiadienio vakarais nuo 7 v.v. iki 10 v.v., kurių bus 30. Pirmoji LLI 558 pamoka bus rugsėjo 26 d. ir truks iki gegužės vidurio. Iki pasimatymo!

Turint klausimų šiuo reikalu, prašoma skambinti (519)438-8983 arba rašyti 394 Piccadilly St., London, Ont., N6A 1S7. **G. P.**

ŠYPSENOS

Arklys ir ūkininkas

Naujai atvykęs klebonas pastebėjo, kad jo artimas kaimynas ūkininkas labai myli savo arklį, gražiai jį prižiūri. Progai pasitaikius, klebonas paklausė:

— Kiek laiko pašventi, mielasis, arkliui, kad jis toks gražus?

— Apie dvi valandas kasdien.

— O, pasakyk man atvirai, kiek laiko pašventi savo sielos reikalams?

— Rytą persižegnoju, sukalbu "Tėve mūsų", o kartais ir "Sveika Marija", sekmadieniais išklausau Mišių . . .

— Atrodo, pas tamstą arkliui geriau, negu sielai . . .

• Dabartinį mūsų gyvenimą kažkoks filosofas apibūdino šitaip: "Moterų suknelės iki kelių, o vyrų skolos — iki ausų" . . .

Parinko Pr. Alš.

Kanados Lietuvių Diena

Dvidešimt ketvirtoji Kanados Lietuvių Diena šiais metais įvyks spalio 5-7 dienomis St. Catharines, Ont. Toms iškilmėms viskas jau paruošta, ir rengėjai maloniai kviečia visus tautiečius ruoštis dalyvauti.

Spalio, penktadienį, 9 v.v., Multicultural Centre salėj (185 Bunting Rd.) įvyks jaunimo šokių ir susipažinimo vakaras. Jame pasirodys ir Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos tarybos nariai, kurie dalyvaus savo organizacijos posėdžiuose šeštadienį. Taigi, suvažiuos jaunimo iš visos Kanados ir net JAV.

Spalio 5-7 dienomis bus tautodailės paroda Centennial Public Library, Mills Memorial Room, 54 Church St. Joje matysime "Vaivorykštės" grupės meno kūrinius — audinius, atvežtus iš Montrealio. Ši paroda buvo surengta Montrealyje, Otavoje ir kituose miestuose. Parodai vadovaus Irena Lukoševičienė iš Montrealio.

Spalio 6, šeštadienį, "Prudhommes Motor Hotel", Victoria Hall salėje, bus bendras susipažinimo vakaras.

Spalio 7, sekmadienį, 2 v.p.p., iškilmingos pamaldos St. Catharines, Ont., katalikų katedroje, Church St. Po pietų, 4 v., bus oficialioji dalis ir koncertas Collegiate Institute (34 Catherine). Meninę programą atliks: solistai — Justina Sriubiškienė, Vytautas Paulionis, Hamiltono tautinių šokių grupė "Gyvataras", Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras, Toronto lietuvių vyrų choras "Aras", Toronto Prisikėlimo parapijos choras. Katedroje pamaldų metu giedos "Aro" choras, gros orkestras iš Toronto. Evangelikų pamaldos bus taip pat 2 v.p.p. (vieta bus paskelbta vėliau).

Taigi, programoje dalyvaus gana stiprios meninės pajėgos. Tautinių šokių grupė "Gyvataras", vadovaujamas G. Breichmanienės, yra aplankęs ne tik Kanados ir JAV miestus, bet ir Europos, ir Australijos, ir P. Amerikos. Sol. V. Verikaičio chorai taip pat garsėja savo išvykomis. Šiuo metu jis vadovauja Toronto Prisikėlimo parapijos ir "Aro" chorui. Hamiltono Aušros Vartų par. chorui šiuo metu vadovauja jauna muzikė D. Deksnytė ir yra pasiekusi gražių rezultatų. Solistai — J. Sriubiškienė ir Vyt. Paulionis jau plačiai žinomi. Pastarasis šiuo metu daugiau reiškiasi kanadiečių visuomenėje ir tęsia savo dainavimo studijas.

Norintieji užsisakyti nakvynes prašomi kreiptis į "Prudhommes" viešbutį telefonu 1-416-562-4101. Kaina: dviem asmenim — $24.50, trim — $28.50, keturiem $32.50. Restoranai veikia nuo 7 v.r. iki 8 v.v. Valgiai pigūs.

Štai adresas norintiems sustoti moteliuose: "Maywood Motel" tel. 1-416-934-2531-2; kitas motelis — 260 Lake Street, tel. 1-616-684-9245.

Nakvynių reikalais kreiptis: Virginija Žemaitienė, 5 Bishop St., St. Catharines, Ont. Tel. 935-9060.

Visų labai laukiame. Iki malonaus susitikimo garsiame mūsų vynuogių krašte.

Koresp. Pr. Norušienė

Sudbury, Ontario

TARPTAUTINĖ GEGUŽINĖ. Lietuviai, ukrainiečiai, latviai, estai, kroatai ir slovėnai UNF vasarvietėje, Richard Lake, Sudburyje, surengė bendrą gegužinę (Heritage Picnic). Diena pasitaikė saulėta ir šilta. Susirinko apie 600 dalyvių. Vien autoaikštėje buvo suregistruota 200. Kiekviena tautybė turėjo savo maisto ir tautinio meno parodėles bei išpardavimą, menines programas; buvo surengtos sportinės žaidynės jaunimui ir suaugusiems. Pirmieji meninę programą atliko lietuvių "Pavasario garsų" meninis vienetas — muzikė Danguolė Remeikytė-Rotkienė, Erikas Rotkis ir Gediminas Remeikis. Padainavo 6 lietuviškas dainas. Publika palydėjo gausiais plojimais. Trys sesutės — Vida, Joana, Diana Stankutės smuikais pagrojo "Lietuva brangi" ir dar keletą dainų. Publika palydėjo gausiais plojimais. Lietuvių meno ir tautinių rankdarbių parodoje buvo daugiausia rodinių. Parodą surengė Grasė Petrėnienė ir Nijolė Paulaitienė. Ją aplankė labai daug įvairių tautybių asmenų. Lietuviškais skanėstais dalyvius aprūpino Danguolė ir Erikas Rotkiai. Veikė bendras visų tautybių baras ir kavinė. Vakare įvyko įdomūs susipažinimo šokiai. Gegužinės reikalais, be LB valdybos, dar rūpinosi Audra Albrechtienė (rengėjų komiteto sekretorė), Birutė Stankienė, Grasė Petrėnienė, Danguolė, Erikas Rotkiai. Buvo malonu susipažinti su kitų tautinių grupių žmonėmis, pasikalbėti Kanados ir tautiniais reikalais, aktualiais klausimais, praleisti keletą valandų gražioje gamtoje, pasimaudyti šiltame Richard ežero vandenyje.

J. Kručas

Pajieškojimai

Jieškau Elzės Šikšnytės arba Dalios Šikšnytės, gyvenančių Australijoje. Prašome atsiliepti arba apie jas žinančius pranešti M. Lapinskienei-Gerulytei, 45 Grove Ave., Toronto, Ont., M6J 3B7, Canada.

A†A

BRANGIAI MAMYTEI

Lietuvoje mirus,

mielą VACLOVĄ ABRAMAVIČIŲ ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučiame —

Gvina, Elė ir Gracius Jasevičiai

A†A

JUOZUI GUMAUSKUI

Lietuvoje mirus,

jo brolį VLADĄ GUMAUSKĄ, šeimą ir gimines nuoširdžiausiai užjaučiame —

M. V. Butrimai — *Vyt. Petravičius*

A. H. Gelažnikai — *B. V. Butrimai*

A†A

ANTANINAI DUBININKIENEI

ilgą šios žemės kelionę užbaigus, sūnų ELIZĖJŲ, dukras — MARIJĄ, ALBINĄ ir ELENĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame —

M. ir J. Astrauskai — *V. ir Br. Misevičiai*

M. Adomavičienė — *Br. ir J. Maziliauskai*

P. ir V. Gudaičiai — *K. ir J. Rugiai*

O. ir J. Inčiūros — *A. Pavilonis*

Br. ir I. Jonynai — *V. Knyvaitė*

VANCOUVER, B. C.

ŽŪKLAUTOJŲ IR MEDŽIOTOJŲ KLUBAS "BEBRAS" įžengė į antrą veiklos dešimtmetį. Šių metų pažymėtini įvykiai:

Joninės pas mus yra tapusios viena didesnių ir gražesnių metinių parengimų. Š.m. Joninės įvyko taip pat Leonardos ir Jono Macijauskų sodyboje. Ten klubo nariai ir jų svečiai prie laužo šilumos ir viliojami paparčio žiedo paslaptes pasveikino ne tik Jonus — p. Macijauską ir p. Kartočių (Kartį), bet ir pagerbė seną bei gražią lietuvišką tradiciją.

Ekskursija su populiariu "Royal Hudson" traukiniu įvyko liepos mėn. Šis traukinys, senovėje vežęs Anglijos karalių per visą Kanadą, paskutiniu laiku B. K. valdžios lėšomis buvo atremontuotas ir yra naudojamas turistų kelionėms. Kelionė buvo įdomi tiek savo gražiais gamtos vaizdais, tiek savo istorija. Mūsų vagone už gausios A. ir P. Skučo šeimos matėsi svečių iš Edmontono — J. Nastojai; iš Hamiltono — E. Gumbelienės brolis Pr. Sakalauskas ir jos sesuo su svainiu p. Labanauskų iš Čikagos. Prašome visus mūsų fotografus atsiųsti bent dalį kelionės nuotraukų klubo valdybai, kad galėtume paskirti premijas.

Pagerbta žymi veikėja. Rugpjūčio mėn. rengtoje gegužinėje klubo pirmininkas V. Skabeikis viešai išreiškė "Bebro" ir K. L. B-nės Vankuverio apylinkės vardu nuoširdžią padėką Leonardai Macijauskienei už ilgą ir gražią veiklą klubo ir KL B-nės valdybose bei palinkėjo jai neišsemiamos energijos tolimesnei lietuviškai veiklai. Prisegus jai gražiausią gėlę, sudainuota "Ilgiausių metų".

Žuvavimas šiemet tiek jūroje, tiek ežeruose labai geras. Iš sėkmingesnių meškeriotojų paminėtini šie "Bebro" klubo nariai: Pranas Dainius, Benius Hermanas, Antanas Kvietinskas ir Balys Vileita, pagavęs vienoje išvykoje 15 lašišų (salmon). **V. S.**

ROMO VAŠTOKO FONDO KOMITETAS

praneša, kad dr. R. Vaštoko rinkiminiam vajui paremti 1979 m. balandžio-gegužės mėn. buvo surinkta iš viso $5947.00.

Fondo rėmėjai — $300: M. Girčienė, Toronto Lietuvių Namai; $200: V. Petrulis, Toronto Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas.

$100: A. Ankus, N. Ankus, dr. M. Arštikaitytė-Uleckienė, B. Barauskas, F. Bellis, dr. S. Čepas, E. Čuplinskas, dr. A. Dailydė, E. Delkus, C. Delkus, V. Fontier, S. Jagėla, E. Jasiūnienė, dr. Č. Jonys, dr. S. Kazlauskas, L. Kirkilis, V. Kulnys, G. Kurpis, S. Kuzmas, B. Laucys, N. Liačas, D. Manglicienė, A. Mickevičius, V. Motnvilas, J. Palys, Z. Pulianauskas, A. Simanavičius, R. Sonda, A. Spudas, J. Stankus, V. Staškevičius, G. Stonkus, dr. J. Sungaila, G. Šernas, V. Šipelis, dr. A. Valadka, E. Vaštokienė, S. Vaštokas, D. Viskontas, J. Vitartienė.

$50: L. Balsys, A. Banelis, J. Dambaras, V. Ignaitis, V. Kerulis, I. Kondrotienė, J. Lelis, M. Liegus, R. Mitalas, A. Raudys, R. Strimaitis.

$40: B. Brakas; $35: V. Kairys; $30: J. Puteris, V. Vaitkus; $25: A. J. Aušrotai, A. Dūda, H. L., A. Pundzius; $20: W. Agurkis, V. Krikščiūnas, P. Stauskas; $17: P. Vygantas; $10: J. Andrulis, A. Bumbulis, A. Baltrušaitytė, V. Dailydė, V. Dubickas, P. Gulbinas, J. Karka; $5: Z. J., J. Kaknevičius, A. Vaitonis.

Komitetas reiškia nuoširdų lietuvišką ačiū visiems fondo rėmėjams. Pakvitavimus mokesčių nuoskaitoms kiekvienam aukotojui šiais metais atsiųs atitinkama liberalų partijos įstaiga.

Romo Vaštoko Fondo Komitetas

PADĖKA

Nuoširdus ačiū visiems, kurie taip duosniai rėmė rinkiminį mano fondą. Esu didžiai dėkingas taip pat ir fondo komiteto nariams, kurie per trumpą laiką atliko tokį didelį darbą. Ši nuoširdi parama ne tik kad konkrečiai padėjo rinkimuose, bet ir skatino visuose didesnį ryžtą. Su nuoširdžia padėka —

Dr. Romas Vaštokas

Old Mill Tailors
Vyriškų ir moteriškų drabužių siuvėjas
7 Riverview Gardens (Bloor ir Jane) Toronto, Ont. M6S 4E4
RUDI H. SCHNEIDER
Telefonas 769-9535

Dar yra vietų šiose ekskursijose į EUROPĄ ir VILNIŲ:

spalio	4 – 12	Vilnius
lapkričio	1 – 9	Vilnius

Smulkesnių informacijų teirautis:
V. BAČĖNAS
telefonas 533-3531
ALL SEASONS TRAVEL
1551 BLOOR STREET WEST, TORONTO M6P 1A5

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte
Daromi nauji minkšti baldai ir atnaujinami seni PIGIA KAINA.
P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954
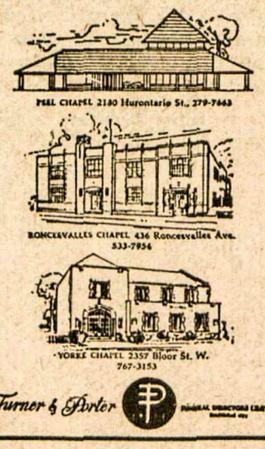

FRANK BARAUSKAS LTD., Realtor
3828 BLOOR STREET WEST, ISLINGTON, ONTARIO
• NAMAI • VASARNAMIAI • ŪKIAI
Stayner, Springhurst, Wasaga, Collingwood
(705) 445-8819
atstovas MARIO TURCO
ĮSTAIGOS 233-3323 NAMŲ 743-0100

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu); šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 — Telefonas 531-3098 — Savininkai S. ir F. Janavičiai

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD. ir W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v.v, šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Praėjusią savaitę Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidoti: a.a. A. Lingaitienė iš Montrealio, a. a. Mykolas Tabulionis. Rugsėjo 10 d. palaidotas a. a. Pranas Žilvitis iš Delhi, rugsėjo 13 d. — a. a. Jonas Mardosas.

— Šį sekmadienį po 11 v. pamaldų Anapilio salėje J. Karpis rodys lietuvišką filmą iš Tautos šventės minėjimo (buvo rodytas televizijoje).

— Šį sekmadienį po vasaros atostogų grįžta muz. S. Gailevičius. Šią savaitę šventovėje įrengiami chorui pastovai.

— Šį sekmadienį daroma antroji rinkliava Kanados katalikų reikalams.

— Ruošiasi tuoktis: Rimantas J. Petrauskas ir Gabija M. Juozapavičiūtė; Romas J. Kartavičius ir Regina Zubrickaitė.

— Oakvillės ligoninėje serga Mykolas Ramanauskas, Šv. Juozapo ligoninėje — Karolis Rusinas.

— Vaclovas ir Janina Plečkaičiai vietoj gėlių parapijai paaukojo $50 a. a. Jurgio Dementavičiaus prisiminimui.

— Pamaldos: šį sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Juozą Puzyrą, 11 v. r. a. a. vysk. J. Labuką ir a a. A. Čirūną.

— Rugsėjo 19, trečiadienį, Anapilio salėj renkama "Miss Mississauga". Tą dieną sporto nebus.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Rugsėjo 11, antradienį, 8 v. v. tarybos posėdis.

— Sekmadienį, 9.45 v. r., pamaldos su sekmadienio mokykla. Prieš ir po pamaldų moterų draugija renka aukas ev. liut. lietuvių delegagatams padėti padengti kelionės išlaidas, vykstant į Pasaulio Bendrijų seimą Kretos saloje šį rudenį.

— Rugsėjo 5 d. po gedulingų pamaldų Išganytojo šventovėje į liet. kapines Mississaugoje buvo išlydėta a. a. Augustė (Kasparaitytė) Lingaitienė, kuri mirė rugsėjo 3 d. Montrealyje, būdama 80 m. amžiaus. Velionė paliko liūdinčius: dukrą Oną Vorininkaitienę, sūnus — Joną ir Petrą, 10 vaikaičių ir vieną provaikaitį. Vietoj gėlių parapijai aukojo $110 — M. Janulienė, E. Razokienė, A. Usvaltas ir J. M. Tranelis. Apeigas atliko vietinis klebonas Alg. Žilinskas.

— Pr. sekmadienį pamaldų metu buvo prisimintas a. a. kun. Martynas Kavolis, kuris 1953-58 m. klebonavo Toronte.

— Po pamaldų Žilinskų namuose įvyko moterų draugijos susirinkimas.

— Rugpjūčio 26 d. Prince Edward Island Arvydas Maksvytis susituokė su Ann Keuper. Apeigas atliko jaunojo pusbrolis kun. Alg. Žilinskas. Abu jaunieji gimę Bostone. Tą pačią dieną Bostone buvo palaidota kun. Žilinsko teta Morta Simokaitienė.

Lietuvių Namų žinios

— Lietuviškos organizacijos, norinčios pasinaudoti betkurią savaitės dieną Gedimino Pilies mene įvairiems susirinkimams, prašomos apie tai iš anksto pranešti LN raštinei tel. 532-3311.

— Bingo raštinėje daroma dalis naujų stalų bei kiti pagerinimai. Norima persitvarkyti patogesniam bingo darbui.

— Nuo rugsėjo 7 d. vėl yra spausdinamas biuletenis "Lietuvių Namų Žinios". Jo redagavimui LN valdyba yra pakvietusi dipl. ekon. J. Varanavičių. Biuleteniui medžiaga turi būti pristatyta į LN raštinę iki trečiadienio.

— LN tradicinis-metinis balius įvyks spalio 13 d.

— Informacinis LN narių susirinkimas įvyks spalio 21 d.

— Pr. sekmadienį popietėje dalyvavo 200 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: Ada Bagušauskienė iš Kauno, Bronė Kuzmickienė, Eugenija Daunienė su dukra Jūrate iš Vilniaus, Anatolija Zdanevičius iš Buenos Aires, Argentina, p. Gybertas iš Čikagos, Albina ir Vladas Petukauskai iš Klevelando, dr. Genovaitė, Bronius, Marius ir Vilija iš Montrealio, Živilė Culliman iš Aurora, Ont., Renata Bobelytė iš Bancroft, Ont.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Parapijos choras po vasaros atostogų praėjusį sekmadienį pradėjo naują sezoną 11.30 v. Mišiomis. Repeticijos — trečiadieniais 7.30 v. vakaro.

— Jaunimo choro repeticijos prasidės rugsėjo 23, sekmadienį, po 10 v. Mišių muzikos studijoje.

— Edvardas Kilinskas ir Angelė Ferraro, Jennifer Dobilaitė ir Robert Cary susituokė rugsėjo 8 d.

— Tėvų pranciškonų provincijos išrinkta nauja vadovybė: provincijolas kun. Paulius Baltakis, viceprovincijolas kun. Pranciškus Giedgaudas, patarėjai — kun. Jurgis Gailiušis, kun. Viktoras Gidžiūnas, kun. Augustinas Simanavičius ir kun. Jonas Bacevičius.

— Pakrikštytas Mykolas Jonas, Jono ir Kristinos (Totoraitytės) Genių sūnus.

— Kanados vyskupų rinkliava vidaus misijų reikalams bus šį sekmadienį, rugsėjo 16, per visas Mišias.

— A. a. Ant. Žekonis, 85 m., palaidotas Holy Cross kapinėse. Bruno Pranskaus sesuo Genė Saulėnienė mirė Lietuvoje. Nijolės Racevičienės tėvas Pranas Žilvitis mirė Tillsonburge, Ont.

— Parapijos biblioteka, kuriai vadovauja S. Miniotienė ir P. Jurėnas, pradės veikti šį sekmadienį, rugsėjo 16, po 10 v. Mišių iki 1 v. p. p.

— Vietnamo pabėgėlių reikalams per Prisikėlimo parapijos labdaros sekciją aukojo: U. Paliulytė $500, B. V. Misevičiai $250, B. O. Vilimai $250, A. M. Basalykai $240, A. K. Dobilai $200, J. Poška $200, V. D. Simonaičiai $200, N. N. $120, P. Sakalauskas $100, L. Stulginskas $100, A. Diržys $100, N. N. $80, A. Bliūdžius $50, M. Jasionytė $50, K. M. Janeliūnai $50, D. Medišauskienė $50, J. Šergalis $50, K. B. Čepaičiai $50, P. Gaidelis $50, J. J. Ignatavičiai $50, S. Kučinskienė $50, M. J. Pargauskai $50, A. B. Beresnevičiai $40, P. Naudžiuvienė $40, M. Traškevičienė $25, E. Bartkus $25, J. Bakšys $25, A. Ledienė $25, S. Leparskienė $20, N. N. $20, J. Pikelis $10. Parapijai aukojo E. Dubininkas $500 savo a. a. motinos Antaninos atminimui; P. Armolavičienė — $100, N. Fabricienė — $20 gėlėms.

— Naujam pianinui pirkti aukojo K. B. Čepaičiai $50. Vajus tęsiamas.

— Vladas ir Apolonija Kazlauskai draugų tarpe paminėjo savo 55 m. vedybinio gyvenimo sukaktį.

— Mišios: šeštadienį 8 v. už Agnietę Lungienę, užpr. S. Olekienė, 8.30 už Jurgį Smolskį, užpr. J. Smolskienė, 9 v. už Mortą ir Juozą Jakimavičius, užpr. O. A. Jakimavičiai, 9.20 už Antaną ir Aušrą Sapijonius, užpr. T. Balnienė, 10 v. padėkos intencija, užpr. U. Petkūnienė; sekmadienį 8 v. už Ambrozaičiu šeimos mirusius ir tėvus, užpr. A. J. Ambrozaičiai, 9 v. už Jokūbą Šimkų, užpr. S. Bubelienė, 10 v. už Petrą Traškevičių, užpr. žmona, 11.30 už parapiją, 7 v. v. už Karoliną Prišče-pionkienę, užpr. K. A. Rūkai.

Rūta ir Eugenijus Girdauskai susilaukė pirmojo kūdikio — sūnaus Kristofo-Simono.

A. a. Jonas P. Mardosas staiga mirė Etobicoke General ligoninėje 1979 m. rugsėjo 10, pirmadienį. Liko mylima žmona Elizabeth Mardosas, duktė Kristina (Mrs. S. Baker), sūnus Aleksandras, brolis Ignas, seserys — Joana ir Regina. Norintieji daugiau informacijų prašomi teirautis Earle Elliott laidotuvių namuose tel. 532-3301, 715 Dovercourt Rd. Laidotuvių Mišios — Prisikėlimo parapijos šventovėje, 1021 College St., ketvirtadienį, 10 v. r. Laidojamas Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje. Rožinis — antradienį ir trečiadienį 8 v. v.

Viešojoje Runnymede bibliotekoje rugsėjo 1-29 dienomis vyksta Liucinos-Gražinos Balsienės keramikos darbų paroda.

"Fabijolės" veikalo repeticija bus rugsėjo 16, sekmadienį, tuoj po pamaldų Prisikėlimo par. patalpose. Bus repetuojamas prologas ir pirmas veiksmas.

Toronto Maironio mokykla 1979-80 mokslo metus pradės rugsėjo 22, šeštadienį, St. Vincent de Paul mokyklos patalpose (166 Fermanagh Ave). Prašome tėvus registruoti į lietuvišką mokyklą ne tik mokyklinio amžiaus vaikus, bet ir jaunesnius, nes yra priešmokyklinis skyrius — darželis, kurį gali lankyti 5 metų amžiaus vaikai. Vaikai, kurie nekalba lietuviškai, turės net du atskirus skyrius — jaunesniųjų ir vyresniųjų.

Gyvenant išeivijoje, yra šventa pareiga, kad lietuvių šeimos vaikai lankytų lietuvišką mokyklą. Rugsėjo 22 d. mokiniai bus paleisti namo 11.30 v. r.

Mokyklos vedėjas

Augštesnieji Lituanistiniai Kursai Toronte šiuos mokslo metus pradeda kiek vėliau: registracija rugsėjo 24-25 dienomis, pirmoji darbo diena — spalio 2. Dirbsime tose pačiose West Park Secondary patalpose, kaip ir pernai. Užskaitų kurso mokestis: Toronto miesto moksleiviams — nemokamai (pristačius "letter of permission" pažymėjimą); Toronto priemiesčių mokiniams — $20 į metus, užmiesčių mokiniams — $236 į metus. Registruotis turi visi — nauji ir nenauji mokiniai.

Lietuvos skautų šefai — Antanas Smetona ir Aleksandras Stulginskis ir prez. dr. K. Grinius bus prisiminti bei pagerbti rugsėjo 30 d., 4 v. p. p., Lietuvių Namuose specialiu minėjimu ir koncertu, kurį rengia Toronto skautininkai-kės. Tą dieną Lietuvos Kankinių šventovėje 10 v. pamaldose Lietuvos prezidentai bus pagerbti organizuotu skautų dalyvavimu.

Lietuvių kalbos kursai silpnai ar visai nekalbantiems lietuviškai prasidės spalio 2, antradienį, 6.30 v.v. West Park Secondary School (Bloor ir Dundas kampas). Registruotis rugsėjo 24-25 dienomis nuo 7 v.v. minėtoje mokykloje. Mokestis — $0.50 už valandą.

Trečioji KLB krašto tarybos sesija įvyks š.m. spalio 20-21 dienomis Hamiltono Aušros Vartų parapijos Jaunimo Centre. KLB valdyba kviečia dalyvauti visus tarybos narius ir kitus visuomenės veikėjus. Ji primena, kad š.m. spalio 6-7 dienomis St. Catharines, Ont. įvyks XXIV Kanados Lietuvių Diena ir kviečia visus tautiečius dalyvauti.

Anapilio Moterų Būrelis spalio 27-27 (kapų lankymo dienomis) mažojoje Anapilio salėje rengia Inos Nenortienės ir Birutės Kidolienės dailės darbų parodą. Pastaroji siuvinėja gobelenus lietuviškom temom, o Ina Nenortienė yra meniškų vario dirbinių specialistė. Abi — iš JAV-bių.

KLK Moterų Draugijos Lietuvos Kankinių parapijos skyrius rengia 30 metų veiklos minėjimą. Jis pradedamas lapkričio 17, šeštadienį, koncertu ir šokiais. Programą atliks Montrealio "Gintaro" ansamblis. Jie pagal Donelaičio "Metus" atliks dainas, tautinius šokius, muziką ir deklamacijas. Lapkričio 18, sekmadienį, 11 v.r., pamaldos, dalyvaujant visoms narėms. Spalio 14, sekmadienį, įvyks susirinkimas aptarti šventės reikalams.

Toronto švietimo vadyba 1979-80 mokslo metais įveda betkurios kalbos kursus, jei pradinėje mokykloje susidaro bent 25 mokinių grupė. Kursai pradedami nuo rugsėjo vidurio. Į savaitę jiems skiriama 2,5 valandos. Pranešimai apie registraciją siuntinėjami tėvams rugsėjo mėnesį. Mokytojai, norintys dėstyti tokiuose kursuose (Heritage Language Programs), gali kreiptis šiuo adresu: English as Second Language and Heritage Languages Department, Room 623, College St. 155, Toronto.

Lietuviai skautai-ės, dalyvavę ketvirtajame pasaulio lietuvių jaunimo kongrese Britanijoj ir V. Vokietijoj, atsiuntė "T. Žiburiams" sveikinimą, pasirašytą 24 asmenų iš Kanados ir kitų kraštų. Laiškas buvo adresuotas senuoju "TŽ" adresu, tad ilgiau užtruko kelionėje. "TŽ" yra persikėlę į Mississaugą 1974 m. vasarą.

September 8, 1979

On behalf of the people and the Government of Ontario, I take great pleasure in extending my warmest greetings and best wishes to our Lithuanian community as you celebrate Lithuanian National Day.

In commemorating each year the unification of the independent kingdom in 1251, and the success of Vytautas the Great in protecting the kingdom from invaders, you pay tribute to your proud and ancient civilization, honour the memory of your courageous ancestors, and foster the preservation of your cherished Lithuanian heritage.

May I express to all of you my congratulations on your celebration of this memorable event in the historical annals of your homeland, my gratitude for your important contribution to the multicultural mosaic of our great Province, and every good wish for continued peace and prosperity through the years to come.

William Davis

William G. Davis
The Premier of Ontario

Lietuvių Tautos šventė Toronte buvo paminėta šventovėse pamaldų metu rugsėjo 9, sekmadienį, ir lietuviškoje radijo programoje "Tėvynės prisiminimai". Rugsėjo 7 ir 9 d.d. kabelinė Maclean-Hunter televizija parodė 25 min. filmą apie Lietuvą, paruoštą J. Karpio ir J. Cicėno. Šį filmą galėjo matyti Parkdale rajonas, kur gyvena daug lietuvių. Lietuvos Kankinių šventovėje sekmadienio pamaldos buvo baigtos Lietuvos himnu. Jose dalyvavo ir gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas su Ponia.

KLB pirm. J. R. Simanavičius gavo raštą iš Ontario kultūros ir pramogų ministerijos, kuriame rašoma: "Dėkojame jums už pranešimą bei finansinę apyskaitą (financial statement), liečiančią Pasaulio Liet. Dienų dainų šventę. Ši informacija įgalino mus užbaigti jūsų bylą. Malonu girdėti, kad jūsų renginys buvo sėkmingas. Džiaugiamės, kad "Wintario" galėjo dalyvauti". Pasirašė Robert W. Phee, vykdomasis direktorius, pilietybės skyrius.

Aukotojai. Viktoras Staškūnas, dabar gyvenantis Mississaugoje, paaukojo "TŽ" $50. Z. O. Girdauskai paaukojo "TŽ" $25 vietoj gėlių a.a. Antaninos Dubinskienės laidotuvėms.

Stepas Makarevičius su žmona Albina (Bakyte) iš Los Angeles lankėsi pas savo gimines, apžiūrėjo Anapilį ir kitas lietuvių institucijas. Lankydamasis "T. Žiburiuose" tapo jų prenumeratoriumi. St. Makarevičius yra jūrų skautijos veikėjas bei vadovas, kuriam tenka rūpintis jūrų skautų veikla. Lankydamasis Toronte, jis turėjo pasitarimą su vietiniais jūrų skautais.

Teologijos studentas Andrius Valevičius, dvejus metus studijavęs Šv. Kazimiero kolegijoje, Romoje, įstojo į jėzuitų ordiną ir įsirašė lietuvių provincijon. Š.m. rugsėjo 8 d. išskrido V. Vokietijon, kur Muensterio mieste atliks dvejų metų naujokyną. Po to galės tęsti filosofines-teologines studijas. Vasaros atostogas jis praleido pas savo tėvus Mississaugoje, Ont., dalyvavo LKM Akademijos suvažiavime Čikagoje.

Baltiečių Moterų Tarybos lietuvių grupė, pagerbdama ilgametę savo narę a.a. Valentiną Valaitienę, atsiuntė $20 auką "T. Žiburiams". — **A. a. Pranui Žilvičiui** Tillsonburge mirus, Birutė Norkienė vietoje gėlių paaukojo $5.00 "TŽ".

• **NAUJAM prenumeratoriui "Tėviškės Žiburiai" — tik $10 metams. Reguliari prenumerata — $14.**

ISNUOMOJAMAS namas trijų miegamųjų Swansea rajone. Skambinti tel. 762-2297 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvių Namus. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

ISPARDUODAMI lietuviški rankšluosčiai, užuolaidos, lovatiesės, staltiesės, tautiniai drabužiai, gintaro ir kiti įvairūs dirbiniai rugsėjo 15, 16 d.d., šeštadienį ir sekmadienį, nuo 10 v.r. iki 4 v.p.p., 412 Dovercourt Rd., Toronte. Telefonas 534-3882.

ISNUOMOJAMI antrame augšte du kambariai ir virtuvė. Skambinti tel. 534-8056 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

FOTOGRAFAS.
Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKEVIČIUS po 5 v.v. telefonu 766-5818 Toronte.

SCM SMITH-CORONA
RAŠOMOSIOS MAŠINĖLĖS su angliškų ar lietuvišku raidynu. Mokiniams — speciali nuolaida. Elektrinės ir paprastos. Fabriko garantija 5 metam. Pristatau betkur. Skambinti arba rašyti: St. PRAKAPAS, 49 Norseman St., Toronto, Ont. M8Z 2P7. Tel. 233-4486.

MONTREAL QUE

Išvyką į Kvebeko miestą ir garsiąją šventovę St. Anne de Beaupre rengia šaulių kuopa rugsėjo 15 d. Autobusas išvyksta nuo Aušros Vartų šventovės 6.30 v. r.

"Rūtos" klubas pradėjo savo veiklą rugsėjo 5 d. Valdyba yra suplanavusi visą eilę kultūrinių renginių bei sueigų.

Aušros Vartų parapijos vakarienė bus lapkričio 10 d. Loterijos bilietų spausdinimas buvo suvėluotas spaustuvėje. Jie bus išsiuntinėti rugsėjo viduryje.

Montrealio arkivyskupas skatina visas parapijas prisidėti prie pagalbos teikimo Vietnamo pabėgėliams. AV šventovėje numatyta tam reikalui rinkliava rugsėjo 23 dieną.

Mirusių tautiečių lankymas numatytas rugsėjo 30, sekmadienį, 3 v. p. p. Jį rengia abi lietuvių parapijos. Nustatytą valandą visi renkasi Cote des Neiges kapinėse prie koplyčios.

N. Pradėtos Marijos seserys, atostogavusios centriniame savo vienuolyne Putname, Conn., grįžo į Montrealį ir pradėjo savo veiklą. Čia jos gražiai talkina AV parapijai, pensininkų klubui, jaunimui.

Apie asmenis. Kun. St. Kulbis, pabuvęs kelias dienas Montrealyje, išvyko atostogų. — Kun. J. Kubilius, SJ, AV par. klebonas, išvyko Čikagon dalyvauti savo vienuolijos pareigūnų suvažiavime. — Br. Vitienė, išbuvusi keliolika dienų Hotel Dieu ligoninėje, grįžo į namus. — "NL" red. Pr. Paukštaitis, atlaikęs rimtą širdies priepuolį, sveiksta Royal Victoria ligoninėje. **Pr.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

UTAS
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6.0 %	Asmenines	12.0 %
Taupomąsias s-tas	10.0 %	Nekiln. turto	11.25 %
Pensijų planas	9.5 %	Čekių kredito	14.0 %
Term. ind. 1 m.	10.5 %	Investacines nuo	12.5 %

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas. **Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.**

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.

PADĖKA

MŪSŲ BRANGIAI MAMYTEI

iškeliavus amžinybėn, dėkojava kun. P. Ažubaliui už gedulingų Mišių auką, pamokslą, maldas koplyčioje ir palydėjimą į kapines.

Nuoširdžiai dėkojava visiems dalyvavusiems a.a. Mamytės šermenyse, laidotuvėse, aukojusiems šv. Mišias, spaudai ir papuošusiems jos kelionę į amžinybę gėlių žiedais.

Dėkojava solistui V. Verikaičiui už jautriai atliktas giesmes šv. Mišių metu ir kapinėse, muz. J. Govėdui už muziką koplyčioje.

Dėkojava maloniems karstanešiams ir visiems, guodusiems žodžiu, laiškais ir užuojautomis spaudoje. Dėkojava mieloms draugėms, paruošusioms tiek daug skanėstų laidotuvių dalyviams.

Ypatingai dėkojava dr. A. Lukienei, kuri ilgoje Mamytės ligoje rūpinosi kaip savo tikra mama.

J. D. Kaunaitės

"Aras" kviečia

Vyrų choras "ARAS" po sėkmingų gastrolių Worcesteryje, Montrealyje ir Toronte pradėjo ruoštis 1979-80 metų sezonui.

Kviečiame vyrus, mylinčius lietuvišką dainą, įsijungti į mūsų eiles.

Š.m. spalio 7, sekmadienį, "ARAS" atliks dalį meninės programos Kanados Lietuvių Dienoje St. Catharines, Ontario.

Chorui vadovauja energingas muzikas solistas VACLOVAS VERIKAITIS. Šiuo metu chore yra per 40 vyrų.

Smulkesnių informacijų teirautis:
Juozas Karasiejus, tel. 279-9079
Petras Murauskas, tel. 763-6984
Teodoras Stanulis, tel. 533-6074

TORONTO LIETUVIŲ VYRŲ CHORAS "ARAS"

Dr. D. Paškovičienė
perkelia odontologijos praktiką pas dr. E. Birgiolą į
2299 Dundas Street West, kambarys 203, Toronte.
Darbo valandos — pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį nuo 1 v.p.p. — 8 v.v., trečiadienį nuo 9 v.r. — 8 v.v., penktadienį nuo 9 v.r. — 1 v.p.p. ir šeštadienį nuo 9 v.r. — 3 v.p.p. arba pagal susitarimą **telefonu 531-4633.**

Dėmesio! Dėmesio!
TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ SVETAINEI "LOKYS"
skubiai reikalingas vedėjas
Atlyginimas pagal susitarimą.
Kreiptis į L. N. vedėjo raštinę arba tel. **532-3311**

Savaitraštis "The Mississauga News" rengia iškiliosios vietinės kanadietės "Miss Mississauga 1980" rinkimus Anapilio salėje š.m. rugsėjo 19, trečiadienį. Laimėjusi šiuos rinkimus galės dalyvauti iškiliosios kanadietės rinkimuose š.m. lapkričio 5 d. Toronte, kur bus renkama "Miss Canada". Iš kandidačių reikalaujama: 18-25 metų amžiaus (1979 m. spalio 1 d.), XII klasės baigimo ir domėjimosi modeliavimu, teatru, madomis. Kreiptis: Sigrid Sikorsky 279-2211 Mississaugoje.